

డా॥ వై.ఎన్.ఆర్.

రైతు భరీసం

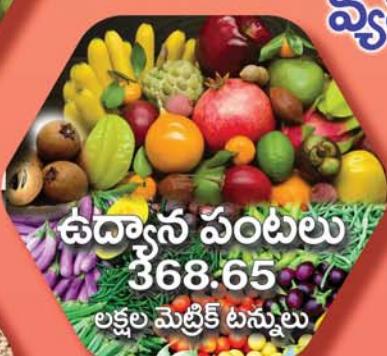
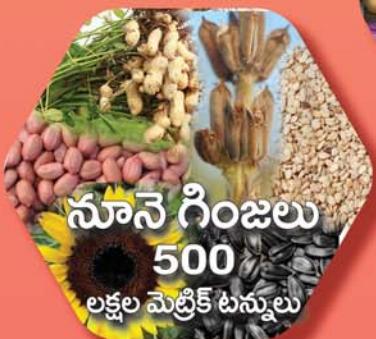
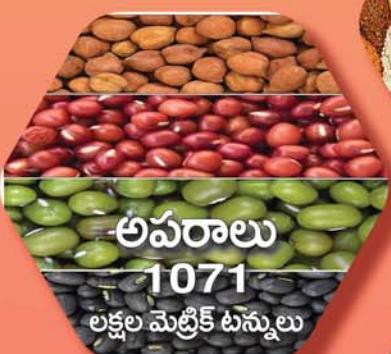
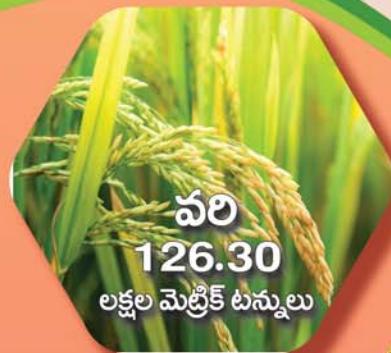

వ్యవసాయ, ఉద్యాన, మరియు పట్టు పరిశ్రమ రైతుల సచిత్ర మాస పత్రిక

సంపుటి-04 సంచిక-08 ఫిబ్రవరి - 2024 పేజీలు - 44 వెల : రూ. 25/-

2022 - 23 కాలానికి పంట ఉత్పత్తులు

మనమైన గణతంత్రం

వ్యవసాయం సుసంపన్నం

పిండి న్నలి

పిండెన్టోంది

వరి

చెరకు

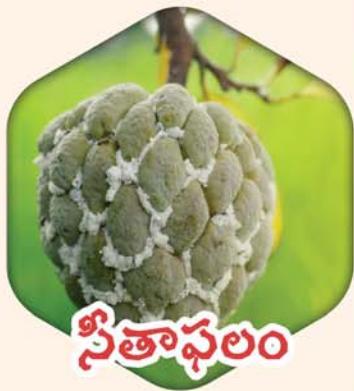
ప్రత్తి

మువ్వులు

బొహ్వాయి

సీతాఫలం

వష్టం: ఈ పురుగులు తెల్లని మైనపు పదార్థంతో కప్పబడి పలు పంటల లేత కొమ్మల మీద, కాయల మీద, తొడిమల మీద రసాన్ని పీలుస్తాయి.

పురుగు విసర్జించే తేనె వంటి ద్రవం మీద బూజు ఏర్పడి కిరణజన్య సంయోగ క్రియ జరగక దిగుబడి తగ్గుతుంది.

నివారణ : ప్రాఫినోఫాన్ 2 మి.లీ లేదా డైమిథోయెట్ 30 ఇ.సి. 2 మి.లీ, ఒక లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి. సాండోవిచ్ 0.5 మి.లీ లేదా ఆప్సా 80 0.25 మి.లీ ఒక లీటరు నీటికి కలిపి వాడితే పురుగు మందుల సామర్థ్యం పెరుగుతుంది.

చెండ

కోకో

డా॥ వై.ఎస్.ఆర్.

రైతు భరీసా

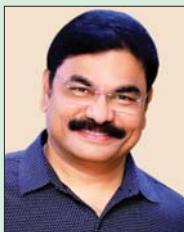

వ్యవసాయ, ఉద్యమ మరియు పట్ట పరిశ్రమ రైతుల సచిత్త మాసపత్రిక

ప్రధాన సంపాదకులు

శ్రీ చెన్నారు హారికిరణ్, ఐ.ఎ.ఎస్.
వ్యవసాయ సైషల్ కమీషనర్

సంపాదకులు

శ్రీ వల్లాల శ్రీధర్

జాయింట్ డైరెక్టర్, ఆర్.బి.కె.

కార్బోనిర్వాహక సంపాదకులు

శ్రీ వి. హరగోపాలరాజు

సహాయ సంపాదకులు

శ్రీమతి వై. అసురాధ, డిడిఎస్

శ్రీ డి. వెంకట్సేర్వర్య, డిడిఎస్

డా॥ ఐ.ఎస్. శ్రీనివాసాధార్యులు, ఎడిఎస్

శ్రీ జె. వెంకటరావు, ఎడిఎస్

శ్రీ కె. అంజనేయ కుమార్, ఎబ్

రచనలు వంపాల్చిన చిరునామా :

వ్యవసాయ కమీషనర్ వారి కార్యాలయం
చుట్టూగుంట, పాత మిర్చియార్డు, గుంటూరు
E-mail : mediaproductionap@gmail.com

డా. వైఎస్ఎల్ రైతు భరీసా సంచిక డిజిటల్ ఎడిషన్
apagrisnet.gov.in అందుభాటులో ఉంది

సంపాదకీయం

వైపులాచిక

ఫిబ్రవరి - 2024

1. రైతు సంక్షేపం.. రాష్ట్ర ప్రగతికి చిహ్నం	5
2. ఇండిగ్యూప్ ధృవీకరణతో.... పంటలకు విశిష్ట గుర్తింపు	6
3. జీవన ఎరువుల ఉత్పత్తిలో అగ్రగామి అమరావతి వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం	9
4. ఈ మాసం వ్యవసాయ పనులు	10
5. వేరుశనగ-సమగ్ర పోషకాల యాజమాన్యం	12
6. ఇంట్లో పెంచుకోగలిగే ముఖ్యమైన బెఘుధ మొక్కలు	14
7. పంట నెంట పంట..రైతుకు నిరంతర ఆదాయం	16
8. తేనెలీగలతో జీడి మామిడిలో ఫలదీకరణ	17
9. చెరకు నరికివేత - కార్బో తోటల యాజమాన్యం	18
10. బొప్పాయిలో నూతన రకాలు	19
11. కూరగాయలు - అంతర్గత శక్తికి మార్గాలు	20
12. అరబి సాగు	22
13. చిత్రమాలిక	23
14. మొలకలతో వాణిజ్య సరళిలో నిమ్మ సాగు	24
15. టమాట విలువ ఆధారిత ఉత్పత్తులు	26
16. పంటలకు సహజీవని వ్యామ్ (VAM)	28
17. అయిల్పామ్ గెలల కోతకు కొత్త సాంకేతికత	30
18. కోల్డ్ ప్రైస్ నువ్వుల నూనెతో ఆరోగ్యానికి భరోసా	32
19. మినీ ట్రాక్టర్లు - ప్రయోజనాలు	34
20. పనుపులో దుంప కుళ్ళు తెగులు యాజమాన్యం	36
21. రైతుల సందేహలు - సమాధానాలు	37
22. సందేహలు - సమాధానాలు	39
23. సమీకృత రైతు సమాచార కేంద్రానికి రైతులు తరచూ అడిగే ప్రశ్నలు	41
24. సమీకృత రైతు సమాచార కేంద్రంపై రైతుల స్పందన	42

డా॥ వై.ఎస్.ఆర్. రైతు భరీసా సచిత్త మాసపత్రిక సంవత్సర చండా - రూ.300/- యూనియన్ బ్యాంక్, గోరంటల్ శాఖ భాతా నెం. 069610100200430 కు నేరుగా గూగుల్ పే, ఫోన్ పే ద్వారా పంపవచ్చు. డి.డి.లు పంపాల్చిన చిరునామా : డి ఎడిటర్, డా. వై.ఎస్.ఆర్. రైతు భరీసా మాసపత్రిక, వ్యవసాయ కమీషనర్ కార్యాలయం చుట్టూగుంట, పాత మిర్చియార్డు, గుంటూరు

మనమైన గణతంత్రం..వ్యవసాయం సుసంపన్నం

మన దేశానికి స్నేచ్ఛ స్వాతంత్ర్యాలు లభించి ఏడుస్వర దశాబ్దాలు దాటింది...ఆ స్వేచ్ఛను స్థిరం చేసుకోవడానికి ప్రపంచంలో అతి పెద్ద ప్రజాస్వామిక దేశంగా పరిఫలించడానికి.. సర్వసత్త్వక గణతంత్ర రాజ్యంగా ... ఆవిర్భవించి 75 ఏళ్ళు పూర్తయ్యాయి..ఈ శుభ తరుణంలో మన దేశ ప్రగతిని స్వరించుకోవాలి..ఇందులో ముఖ్యంగా ఆర్థిక వ్యవస్థకు వెన్నెముకగా నిలుస్తున్న వ్యవసాయ రంగం అద్వితీయ ప్రగతిని సాధించింది.. రైతుల జీవన ప్రమాణాల్లో గణనీయమైన మార్పు గోచరిస్తోంది... స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తొలినాళ్ళలో ఆహార ధాన్యాల కోసం అల్లాడిన దేశం పదిహేళ్ళలోనే ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తిలో స్వయం సమృద్ధి సాధించడమే కాకుండా ప్రపంచ దేశాలకు ఎగుమతులు చేసే స్థాయికి ఎదిగింది.

అన్నపూర్ణగా పేరు గాంచిన మన రాష్ట్రం విషయానికి వస్తే ముఖ్యమంత్రి వై.ఎస్. జగన్ మోహన్ రెడ్డి అధికారంలోకి వచ్చిన తోలి నాటి నుంచి వ్యవసాయ రంగానికి అగ్ర తాంబాలం ఇచ్చారు. రైతు సంక్లేషమతోనే రాష్ట్ర సౌభాగ్యమని ప్రగాఢంగా నమ్మారు. ఆ దిశగానే అడుగులు వేశారు. ఆ మద్దతుతో రాష్ట్ర వ్యవసాయరంగం 2020-21లో సుపరిపాలన సూచిక (గుడ్ గవర్నెంట్ ఇండెస్) ప్రకారం వ్యవసాయాభివృద్ధిలో 11.3 శాతం ప్రగతిని నమోదు చేసింది. ఈ ప్రోత్సాహంతో ప్రభుత్వం రైతులకు మరింత అండగా నిలిచింది. రైతులకు సాయం చేయడంలో మానవత్వమే ముందని నిరూపించుకుంది. అందుకు ఉదాహరణ ప్రకృతి వైపరీత్యాల వల్ల పంట నష్టపోయిన రైతులకు ఆ సీజన్ ముగిసేలోగానే పంట నష్టపరిపోరం వారివారి భాతాలకు నేరుగా జమ చేసి, వారు మరో పంట వేసుకునేదుకు వెన్ను తట్టింది. ఇది కొత్త సాంప్రదాయం..రైతులకు మనోదైర్యం.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సంక్లేష చర్యలు, దార్శనికత వల్ల గత ఐదేళ్ళల్లో ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి ఖరీఫ్, రబీ పంట కాలాల్లో 149.56 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులు (2019) నుంచి 2022-23 పంట కాలంలో 168.49 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులకు పెరిగింది.

ధాన్యాగారమైన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో వరి ఉత్పత్తి కూడా గణనీయంగా పెరిగింది. అంతేకాదు పెక్కారుకు ధాన్యం దిగుబడిలో (3,730 కిలోలు) మనం ద్వితీయ స్థానంలో(పంజాబ్ ప్రధమ) ఉన్నట్టు నాబార్డు అధ్యయన నివేదిక వెల్లడించింది. ధాన్యం కల్లూల వద్దే మార్కెట్ ధర కన్నా ఎక్కువకు కొనుగోలు చేయడం, నిర్ధారిత సమయంలోగా రైతులకు సామ్య చెల్లింపుల పంటివి అన్నదాతల ఆదరణ చూరగొన్నాయి.

ఇక అపరాయి, నూనె గింజల ఉత్పత్తిలోను రాష్ట్రం

గణనీయమైన గణాంకాలు నమోదు చేసింది. వీటిలో ఆయల్ పామ్, కొబ్బరి మినహ మిగిలిన నూనె గింజలను మాత్రమే తీసుకుంటే ఇవి 325 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల నుంచి 500 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులకు పెరగడం విశేషం.

అలాగే అపరాలనే తీసుకుంటే వీటి ఉత్పత్తి దాదాపు రెట్లీంపు అయినట్టే. గత ఐదేళ్ళల్లో మొత్తం అపరాల ఉత్పత్తిని పరిశీలిస్తే 2018-19లో 439 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల నుంచి 2022-23 వచ్చేసరికి అది 1,071 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులకు చేరింది. ప్రకృతి సహకారానికి తోడు, ప్రభుత్వ సానుకూల చర్యలు, తోడ్వాటు ఇందుకు దోహదుద్దాయినడంలో ఎటువంటి సందేహం లేదు.

అన్నిటికన్నా ముఖ్యమైనది తక్కువ వనరులు, పరిమిత ఖర్చుతో ఎక్కువ ఆదాయాన్నిచ్చే పంటలైన చిరుధాన్యాల సాగును ప్రోత్సహించడానికి ప్రభుత్వం ప్రత్యేక విధానాన్నే తీసుకొచ్చింది (చిరు ధాన్యాల పాలస్-2020). కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించకున్న కొర్క వంటి పంటలకు మద్దతు ధర ఇచ్చి కొనుగోలు చేసింది. చిరుధాన్యాల ప్రాసెసింగ్ యూనిట్లకు రాయాతీలు ఇచ్చి ప్రారంభింపజేసింది. ఘలితంగా చిరుధాన్యాల ఉత్పత్తి కూడా రెండింతలు అయింది. కొర్క, జొన్ను సజ్జ వంటి పంటల ఉత్పత్తి రైతులకు లాభాల పంట పండించింది.

ఉద్యోగ పంటల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ దేశంలోనే అగ్రగామిగా నిలస్తోంది..మన అరటి గల్గు సహ అనేక దేశాలకు ప్రత్యేక రైళ్ళలో ఎగుమతి అయి మన రాయలసీమ రైతులకు లాభాల తియ్యదనం చూపిస్తోంది. మన రైతులు పండించే మామిడి, దానిమ్మ పండ్కు దేశ విదేశాల్లో గిరాకీ ఉన్న సంగతి తెలిసిందే. ఆయా ప్రాంతాల్లో ఈ పండ్క నిల్వు, ఎగుమతికి కావాల్సిన ప్రాధమిక సౌకర్యాలను ప్రభుత్వం కల్పించింది. గత ఐదేళ్ళల్లో ఉద్యోగ పంట ఉత్పత్తులు మొత్తం 2018-19లో 305.20 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల నుంచి 2022-23లో 368.65 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులకు పెరిగింది. ఆహార శుద్ధి పరిశ్రమలకు ఇతోధిక ప్రోత్సాహం కల్పిస్తోంది. బోత్సాహికులకు భారీ రాయాతీలు ఇస్తోంది.

మరో వైపు మన వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు జాతీయ, అంతర్జాతీయ మార్కెట్లకు వెళ్తేనే మన రైతు కప్ట్యూనికి తగిన ఘలితం, శ్రేష్ఠ తగిన గిట్టుబాటు అందుకే 2023 ఖరీఫ్ పంటకాలంలో రాష్ట్రంలోని 20 జిల్లాల్లో మేలైన వ్యవసాయ పద్ధతులు ఆచరించేందుకు ఇండి-గాప్ (ind-gap) ధృవీకరణ కార్బూకమాన్ని అమల్లోకి తీసుకొచ్చింది. ఇందులో కీలకంగా ఉన్న రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంఘాలు తాము పండించిన పంటలకు గరిష్ట ధరలు పొంది అధిక ఆదాయాన్ని పొందుతున్నాయి.

రైతు సంక్షేపమం..రాష్ట్ర ప్రగతికి చిహ్నం

రైతు పక్కపాతి అయిన ముఖ్యమంత్రి వై.ఎస్. జగన్ మోహన్ రెడ్డి నవరత్నాలు పదధకాల్లో భాగంగా గత ఐదేళ్లలో వివిధ రైతు సంక్షేప పదధకాలు అమలు చేశారు. వీటిలో వై.ఎస్.ఆర్. రైతు భరోసా - పి.ఎం.కిసాన్, డా. వై.ఎస్.ఆర్.ఉచిత పంటల బీమా, డా.వై.ఎస్.ఆర్. సున్నా వడ్డి పంట రుణాలు, పెట్టుబడి రాయితీ (జనపుట్ సబ్విడీ), డా. వై.ఎస్.ఆర్. యంత్ర సేవా పదధకం ముఖ్యమైనవి. వీటన్నిటిలో కూడా లభి సేరుగా రైతుల బ్యాంకు ఖాతాలకు జమ అవడం విశేషం.

75వ గణతంత్ర దినోత్సవం సందర్భంగా విజయవాడలో జరిగిన పత్రాకావిష్ణురణ వేదుకల్లో రాష్ట్ర గవర్నర్ అబ్బల్ నజీర్ తన ప్రసంగంలో వ్యవసాయ రంగ ప్రగతిని వివరించారు.. అందులో ముఖ్యంగా కొన్ని..

వై.ఎస్.ఆర్. రైతు భరోసా - పి.ఎం.కిసాన్ :

రైతులకు వ్యవసాయ పెట్టుబడులకు అక్కరకు వచ్చే విధంగా ఏదాదికి మూడు విడతలుగా ఈ సాయం అందిస్తున్నారు. సాయానికి అర్థానెన 53.53 లక్షల మంది రైతులకు ఇప్పటి వరకు 33,209.81 కోట్ల రూపాయలను అందజేసింది. ఇందులో దేశంలోనే తొలిసారిగా 2.52 లక్షల మంది కొలు, ఆర్.టి.ఎఫ్.ఆర్. రైతులు (అటవీ భూములు సాగు చేసుకొనే వారు) ఉండడం విశేషం.

డా. వై.ఎస్.ఆర్.ఉచిత పంటల బీమా: రైతుల నుంచి ఒక్క రూపాయి కూడా ప్రీమియంగా వసూలు చేయకుండా రాష్ట్ర

ప్రభుత్వమే మొత్తం ప్రీమియం సామ్య చెల్లిస్తోంది. ప్రభుత్వం నోటిపై చేసిన పంటలకు ఈ-క్రావ్ నమోదు ఆధారంగా ఈ పంటల బీమా వర్తిస్తుంది. 2019 మే తర్వాత 54.50 లక్షల మంది రైతులకు రూ. 7802.05 కోట్ల పరిహరంగా చెల్లించింది.

డా.వై.ఎస్.ఆర్. సున్నా వడ్డి పంట రుణాలు : ఖరీఫ్

2019 పంట కాలం నుంచి ప్రభుత్వం ఈ పదధకం అమలు చేస్తోంది. లక్ష రూపాయల లోపు పంట రుణం తీసుకుని సక్రమంగా తిరిగి చెల్లించిన చిన్న సన్వకారు రైతులకు ఆర్థికంగా మేలు చేసే ఈ పదధకం కింద ఇప్పటి వరకు 34.82 లక్షల మంది రైతులకు రూ. 657.95 కోట్ల చెల్లించింది.

పెట్టుబడి రాయితీ: ప్రకృతి వైపరీత్యాల వల్ల పంట

నష్టపోయిన రైతులకు 2019-20 నుంచి 2023-24 వరకు రూ. 1976.44 కోట్ల ఇచ్చి, అండగా నిలిచింది.

డా. వై.ఎస్.ఆర్. యంత్ర సేవా పదధకం : కూలీల

కొరతను అధిగమించి వ్యవసాయంలో యంత్రాల సాయం అందించేందుకు 2021-22లో ఈ పదధకానికి శ్రీకారం చుట్టింది. 6525 గ్రామ స్థాయి కమ్యూనిటీ ప్రైరింగ్ కేంద్రాలకు రూ206.17 కోట్ల, 391 క్లస్సర్ స్థాయి కేంద్రాలకు రూ.34.50 కోట్లను సబ్విడీగా విదుదల చేసింది. వీటితో 6362 ట్రాక్టర్లు, 492 కంబైన్ హర్స్సెసర్లు, 31,356 ఇతర పరికరాలు రైతులకు సమకూరాయి.

గణతంత్ర వేదుకల్లో ప్రసంగిస్తున్న గవర్నర్ అబ్బల్ నజీర్, అభివాదం చేస్తున్న ముఖ్యమంత్రి వర్యులు

ఇండిగ్యూప్ ధృవీకరణ.... పంటలకు విశ్లేష సుర్కింపు

**నాణ్యమైన పంట ఉత్పత్తులు.. గిట్టుబాటు ధరలు
రైతులకు అధిక ఆదాయం.. గరిష్ట లభీ**

వ్యవసాయాధారిత రాష్ట్రంలో మన రైతులు పండించిన ఉత్పత్తులు గ్రామ, జిల్లా, రాష్ట్ర, దేశ సరిహద్దులు దాటాలి. అప్పుడే మన రైతుల కష్టానికి రెట్టింపు ఫలితం వస్తుంది. అందుకు మన రైతులు ఏమి చేయాలి... వ్యవసాయ శాఖ ఏవిధంగా తోడ్యాటు అందించాలి.. తక్కువ ఖర్చుతో అధిక దిగుబడులు రావాలి. అందుకు తొలి వేదిక డా.వై.ఎన్.ఆర్. పొలంబడి మన రాష్ట్రంలో మంచి సత్ఫులితాలు సాధించింది. వ్యవసాయ శాఖ మరో అడుగు ముందుకేసి రైతులతో మేలైన వ్యవసాయ యాజమాన్య పద్ధతులు (Good Agricultural Practices- GAP) అమలు చేయించింది. దీని లక్ష్యం ఒక్కటే మన రైతులు పండించిన పంట ఉత్పత్తులు కలిసమైన నాణ్యతా పరీక్షలకు నిలిచి, అందరికీ ఆహార యోగ్యం కావాలి. అలా వచ్చిందే ఇండి-గ్యాప్ (Ind-GAP) ధృవీకరణ. మన దేశంలో తొలిసారిగా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం డా.వై.ఎన్.ఆర్. పొలంబడితో ఇండిగ్యాప్ (Ind - GAP) సర్టిఫికేషన్ కార్యక్రమాన్ని అనుసంధానం చేసి భరీఫ్-2023 పంట కాలంలో అమలులోకి తెచ్చింది. వ్యవసాయంలో రైతులు తక్కువ ఖర్చుతో, అధిక దిగుబడులను సాధించడంతో పాటు, తాము పండించే ఉత్పత్తుల్లో నాణ్యతా ప్రమాణాలు పెంచుకుని బహిరంగ మార్కెట్లో మంచి ధరకు అమ్ముకు నేందుకు ప్రభుత్వం ఈ కార్యక్రమానికి శ్రేకారం

చుట్టింది.

రైతులు మేలైన వ్యవసాయ పద్ధతులను ఆచరించేందుకు వీలుగా డా. వై.ఎన్.ఆర్. పొలంబడి కార్యక్రమాన్ని వేదికగా చేసుకుని 20 జిల్లాల్లో ప్రయోగాత్మకంగా ఈ కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించింది.

ధృవీకరణ ఎవరు ఇస్తారు: ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రసేంద్రియ ఉత్పత్తుల ధృవీకరణ సంస్థ (APSOPCA) ఈ కార్యక్రమానికి ధృవీకరణ సంస్థగా వ్యవహరించింది.

ఎన్ని జిల్లాల్లో ఏ పంటలకు : ఈ భరీఫ్ 20 జిల్లాల్లో ప్రధాన పంటలైన వరి, రాగి, కొర్క, వేరుశనగు ఇండిగ్యూప్ సర్టిఫికేషన్ కార్యక్రమం నిర్వహించారు.

ఎంత మంది రైతులు : 622 మంది రైతులతో 990 ఎకరాల విస్తరణలో నిర్వహించారు.

ఎలా నిర్వహించారు : ఇండిగ్యూప్ సర్టిఫికేషన్ కార్యక్రమాన్ని సమర్థవంతంగా అమలు చేయడానికి ప్రతి జిల్లాలోనూ రెండు పొలంబడి కార్యక్రమాలను, స్టోనిక మండల వ్యవసాయాధికారి ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించారు.

ఎమేమి చెప్పారు: ఈపొలంబడి కార్యక్రమంలో మేలైన యాజమాన్య పద్ధతులపై అవగాహన కల్పించారు. వీటిలో సమగ్ర సస్యరక్షణ, సమగ్ర పోషక యాజమాన్యం, సమగ్ర కలుపు యాజమాన్యం, సీటి యాజమాన్యం, పంట కోతల అనంతరం

ఆచరించవలసిన యాజమాన్య పద్ధతులు వంటి అంశాలున్నాయి. అంతేకాకుండా విత్తనం నుండి విక్రయం దాకా వాడిన వనరుల వివరాలు రికార్డులలో పొందుపరచాలి.

ఎంతకాలం: వారానికి ఒక్కొ తరగతి చొప్పున మొత్తం 14 వారాల పాటు శిక్షణ తరగతులను నిర్వహించారు. వీటిని ప్రయోగాత్మకంగా పొలంబడి క్షేత్రంలో రైతులు ఆచరించేలా చర్యలు తీసుకున్నారు.

కార్యాచరణ : ఇండిగ్యాప్ సర్టిఫికేషన్సు బృంద పద్ధతిన అమలు చేయడానికి ప్రతి జిల్లాల్లో ఒక మెరుగైన రైతు ఉత్పత్తి దారుల సంఘం (Farmer Producers Organisation- FPO) ను ఎంపిక చేశారు. పొలంబడి రైతులను ఈ సంఘంతో అనుసంధానం చేశారు ఈ కార్యక్రమ అమలుకు ఐదుగురు సభ్యులు గల నాణ్యతా పర్యవేక్షణ (QMS) సాంకేతిక బృందాన్ని ఏర్పాటుచేశారు. వీరందరకీ ఇండిగ్యాప్ సర్టిఫికేషన్స్‌లో అనుసరించ వలసిన విధి, విధానాలు, ఆహార ప్రమాణాల పై నుమారు రూ 6 లక్షల వ్యయంతో కృషిగ్యాప్ (Krishi GAP) ప్లాట్ఫాం ద్వారానాణ్యమైన శిక్షణ ఇచ్చారు. మేలైన యాజమాన్య పద్ధతులు, ఇండిగ్యాప్ కార్యక్రమ అమలపై వ్యవసాయ శాఖ అధికారులు రైతులకు క్షేత్రస్థాయిలో శిక్షణించారు.

నాణ్యతా పరీక్ష: ఇండిగ్యాప్ సర్టిఫికేషన్ అమలు రైతు

ఉత్పత్తిదారుల సంఘం (FPO)

ఆనుసరించాల్సిన విధి, విధానాలలో ముఖ్యమైనవి - పటిష్టమైన నాణ్యతా ప్రమాణాలు (QMS) పాటించడానికి విధి విధానాల తయారీ, అంతర్గత ఆడిట్ నిర్వహణ. వ్యవసాయ క్షేత్రాల అంతర్గత తనిటీ, రైతులు తమంతట తాముగా రికార్డుల తయారు వంటివి ముఖ్యమైనవి. ఈ విధానాలను, శిక్షణ పొందిన QMS బృందం, సరైన నుమాలలో శాస్త్రియంగా నిర్వహించడం వలన ఈ కార్యక్రమానికి సాంకేతికంగా బలం చేకూరింది.

తుది తనిటీ, నిర్ధారణ : అనంతరం ధృవీకరణ సంస్థ అయిన APSOPCA క్షేత్రస్థాయిలో బాహ్య తనిటీలు నిర్వహించి, పంట ఉత్పత్తులో క్రిమిసంహరక మందుల అవశేషాల స్థాయిని తెలుసుకునేందుకు ఉత్పత్తుల నుండి నుమానాలను సేకరించి పరీక్ష నిమిత్తం నిర్దేశించిన ప్రయోగశాలకు పంపింది. ఇప్పటి వరకు బాహ్య తనిటీలు నిర్వహించిన 20 జిల్లాల నుండి సేకరించిన 47 నుమానాలను ప్రయోగశాలలో విశేషించగా, 47 నుమానాలలో పురుగు మందుల అవశేషాలు గరిష్ట పరిమితి లోబడి ఉన్నట్లు నిర్ధారణ అయింది. ఫలితంగా, ఈ ఉత్పత్తులను ఆహారంగా తీసుకోవటం వలన మానవాళికి ఎలాంటి హని జరగడని నిర్ధారణ అయింది.

ఘలితం : ఇండిగ్యావ్ ధృవీకరణ లభించిన పంట ఉత్పత్తులకు స్థానిక మార్కెట్లో మంచి ధరపలికి, రైతులకు అదనపు ఆదాయం వస్తోంది.

కొర రైతులకు గరిష్ట ప్రయోజనం : నంద్యాల జిల్లాలో

9 మంది రైతులు 62 ఎకరాల విస్తరణలో కొర పంట పండించి 252 క్షీంటాల ఉత్పత్తిని సాదించారు. స్థానికంగా కొర పంట

లలు రూ. 2500 పలికింది.

బహిరంగ మార్కెట్లో క్షీంటాలు కొర రూ. 6500 నుండి రూ. 7000 వరకు విక్రయించి మొత్తం రూ. 13.50 లక్షల గరిష్ట ఆదాయాన్ని పొందారు. దీని ద్వారా రైతులకు ఆర్థికంగా ఎంతో ప్రయోజనం చేకూరింది, అదనంగా రూ 7.20 లక్షల ఆదాయం లభించింది.

వేరుశనగ రైతుకు అదనపు లభ్యి : అన్నమయ్య జిల్లాలో

44 మంది రైతులు 95 ఎకరాల్లో వేరుశనగను పండించి 460 క్షీంటాళ్ళ ఉత్పత్తిని సాదించారు. వేరుశనగకు స్థానికంగా

క్షీంటా ధర రూ. 6,377 కాగా, స్థానిక వర్తకులకు క్షీంటాలు రూ. 8,300 లక్ష విక్రయించి మొత్తం రూ. 38.18 లక్షల గరిష్ట ఆదాయాన్ని పొందారు. దీంతో అదనంగా రూ. 8.85 లక్షల ఆదాయం లభించింది.

వరి రైతులకు అదనపు లభ్యి : వై.ఎస్.ఆర్ జిల్లాలో

మంది రైతులు 37 ఎకరాల్లో వరి పండించి 959 క్షీంటాళ్ళ ఉత్పత్తిని సాదించారు. వరి స్థానికంగా క్షీంటా ధర రూ. 2,203 కాగా, స్థానిక

వర్తకులకు క్షీంటాలు రూ. 3500 నుండి 4,000లక్ష విక్రయించి మొత్తం రూ. 35.97 లక్షల గరిష్ట ఆదాయాన్ని పొందారు. దీంతో అదనంగా రూ. 8.81 లక్షల ఆదాయం లభించింది. అదేవిధంగా పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 20 మంది రైతులు 57 ఎకరాల్లో వరి పండించి 1,539 క్షీంటాళ్ళ ఉత్పత్తిని సాదించారు. వరి స్థానికంగా క్షీంటా ధర రూ. 2,183 కాగా, స్థానిక వర్తకులకు క్షీంటాలు

రూ. 2,500 లక్ష విక్రయించి మొత్తం రూ. 35.01 లక్షల గరిష్ట ఆదాయాన్ని పొందారు. దీంతో అదనంగా రూ. 1.42 లక్షల ఆదాయం లభించింది.

అదేవిధంగా, విజయనగరం జిల్లాలో 28 మంది రైతులు 71 ఎకరాల్లో వరి పండించి 1,708 క్షీంటాళ్ళ ఉత్పత్తిని సాదించారు. వరి స్థానికంగా క్షీంటా ధర రూ. 2,183 కాగా, స్థానిక వర్తకులకు క్షీంటాలు రూ. 2,500 లక్ష విక్రయించి మొత్తం రూ. 42.69 లక్షల గరిష్ట ఆదాయాన్ని పొందారు. దీంతో అదనంగా రూ. 5.41 లక్షల ఆదాయం లభించింది.

రాగి రైతుల సంతోషం : అల్లారి సీతారామరాజు

జిల్లాలో 20 మంది రైతులు 22 ఎకరాల విస్తృతంలో రాగి సాగు చేసి 75 క్షీంటాళ్ళ ఉత్పత్తి సాదించారు. స్థానికంగా క్షీంటాల్ రాగి రూ. 3,846 ధర

పలుకుతుండగా, ఈ పథకం ద్వారా పండించిన రాగి ఉత్పత్తులకు రూ. 5,000 ధరకు కొంటామని స్థానిక వర్తకులు ముందుకు వచ్చారని రైతులు సంతోషం వ్యక్తపరిచారు.

**వ్యవసాయ శాఖ
సమయత్తం**

రైతులకు బహుళ ప్రయోజనాలను అందించాలనే ఉద్దేశంతో దేశంలో మొట్టమొదటి సారిగా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ ఖరీఫ్ 2023లో ప్రారంభించిన డా.వై.ఎస్.ఆర్.పొలంబడి ఇండిగ్యావ్ (Ind-GAP) సర్టిఫికేషన్ కార్బ్రూక్మం సత్వలితాలను ఇస్తోంది. ఈ పథకం ద్వారా సమకూరుతున్న ప్రయోజనాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని రానున్న సంవత్సరాలలో ఈ కార్బ్రూక్మాన్ని మరింత బలంపేతం చేసేందుకు వ్యవసాయ శాఖ యంత్రాంగం సంసిద్ధంగా ఉంది.

**చేపూరు హరికిరణ్,
ప్రత్యేక కమీషనర్, వ్యవసాయశాఖ**

జీవన ఎరువుల ఉత్పత్తిలో తెగ్గాలి అమరావతి వ్యవసాయ ఏర్పాదన స్థానం

అమరావతిలోని వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం విభిన్న జీవన ఎరువులను ఉత్పత్తి చేసి వాటి ప్రయోజనాలను రైతులు గుర్తించడంలో నిర్విరామ కృషి చేస్తోంది. 1990 నుంచి ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుల వ్యవసాయ అవసరాలను తీర్చడంలో నిమగ్నమై ఉంది. పెరుగుతున్న డిమాండును తీర్చడంపై దృష్టి సారించి, స్థానిక రైతుల నిర్ధిష్ట అవసరాలకు అనుగుణంగా నాణ్యమైన జీవనఎరువులను సరఫరా చేస్తోంది. అదే సమయంలో

అమరావతి వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానంలో లభ్యమయ్యే జీవన ఎరువులు

జీవనఎరువులు	పొద్దులేషన్	సిపారసు చేసిన పంట	మోతాదు	వాదాల్సిన విధానం
నత్రజనిని స్థిరీకరించే జీవన ఎరువులు				
రైజోబియం	పొడి	అపరాలు, వేరుశనగ	ప్రతి కిలో విత్తనానికి 10-15గ్రా	విత్తనశుద్ధి
	ద్రవ		ప్రతి కిలో విత్తనానికి 8-10 మి.లీ	విత్తనశుద్ధి
అజోస్పురిల్లమ్	పొడి	అన్నిపంటలకు/ఎక్కువగా త్వయధాన్యాలు, పండ్లు ఇతర ఉద్యాన పంటలు	ప్రతిఎకరానికి 2 కిలోలు	200 కిలోల పశువుల ఎరువు / వానపాముల ఎరువు/కంపోస్ట్ తో కలిపి భూమికి వేయాలి
	ద్రవ		ప్రతిఎకరానికి 500 మి.లీ	200 కిలోల పశువుల ఎరువు / వానపాముల ఎరువు / కంపోస్ట్ తో కలిపి భూమికి వేయాలి
అజోటోబాఖ్యు	పొడి	అన్ని పంటలకు/ఎక్కువగా కూరగాయలు, ఉద్యాన పంటలు	ప్రతి ఎకరానికి 2 కిలోలు	200 కిలోల పశువుల ఎరువు / వానపాముల ఎరువు / కంపోస్టో కలిపి భూమికి వేయాలి
	ద్రవ		ప్రతి కిలో విత్తనానికి 8-10 మి.లీ	ప్రతి ఎకరానికి 500 మి.లీ. 200కిలోల పశు వులఎరువు / వానపాములఎరువు / కంపోస్టో కలిపి భూమికి వేయాలి
భాస్వరాన్ని కరిగించే జీవన ఎరువులు				
పి.ఎస్.బి.	పొడి	అన్నిపంటలకు	ప్రతిఎకరానికి 2 కిలోలు	200 కిలోల పశువులఎరువు / వానపాముల ఎరువు / కంపోస్టో కలిపి భూమికివేయాలి
	ద్రవ		ప్రతి ఎకరానికి 500 మి..లీ	200 కిలోల పశువులఎరువు / వానపాముల ఎరువు / కంపోస్టో కలిపి భూమికివేయాలి
పోట్టాష్ ను కరిగించే జీవన ఎరువులు				
కె. ఆర్. బి.	పొడి	అన్నిపంటలకు	ప్రతి ఎకరానికి 2 కిలోలు	200 కిలోల పశువులఎరువు / వానపాములఎరువు / కంపోస్టో కలిపి భూమికి వేయాలి
	ద్రవ		ప్రతిఎకరానికి 500 మి.లీ	200 కిలోల పశువులఎరువు / వానపాములఎరువు / కంపోస్టో కలిపి భూమికి వేయాలి
భాస్వరాన్ని అందించే జీవన ఎరువులు				
వ్యామ్	పొడి	అన్ని పంటలకు ఎక్కువగా నర్సరీ ఆధారిత పంటలు	ప్రతి ఎకరానికి 5 కిలోలు.	200 కిలోల పశువులఎరువు / వానపాముల ఎరువు / కంపోస్టో కలిపి భూమికి వేయాలి

ఈ మాసం వ్యవసాయ పనులు

వరి

- డిసెంబరులో నాట్లు వేసిన పొలాల్లో పిలకల దశలో ఉన్నవాటికి రెండవ దఫా (యూరియా 45 కిలోలు) చిగురు తగినిన లేదా వెన్న అంకురార్పణ జరిగిన లేదా చిరుపొట్ట దశలో ఉన్న రకాలలో చివరి దఫా (యూరియా - 45కిలోలు + ముఖ్యారేట్ ఆఫ్ పోటాష్ 20 కిలోలు) ఎరువులను వేసుకోవాలి.
- ఆలస్యంగా వరి నాట్లు వేసిన రైతులు రెండవ దఫా ఎరువులు యూరియా (45 కిలోలు) పిలకలు పెట్టే దశలో వేయాలి.
- ఆలస్యంగా వరి నాట్లు వేసిన ప్రాంతాలలో ఊధీన 15-20 రోజులకు గడ్డిజాతి కలుపు మొక్కలు ఎక్కువ ఉన్నట్లయితే సైహలోఫాష్ బ్యూట్రోల్ 10% ద్రావకం 2 మి.లీ లేదా బిస్ట్ ఫ్రెంచ్ బ్యూట్రోల్ 10% ద్రావకం 0.4 మి.లీ ఒక లీటరు నీటికి చొప్పున కలిపి, ఎకరానికి 200 లీటర్ల మందు ద్రావకం వదే విధంగా పిచికారీ చేసుకోవాలి. అంతర తామర, పిల్లదుగు, గుర్రపుడెక్క వంటి వెదల్పాకు కలుపు ఎక్కువగా ఉన్నట్లయితే నాటీన 20-25 రోజులలోపు ఎకరానికి 400 గ్రా. 2,4 దై సోడియం సాల్ట్ 80% పొడి మందు లేదా 400 మి.లీ 2, 4, డి. అమైన్ సాల్ట్ మందును 200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేయాలి.
- ఆలస్యంగా వరి నాట్లు వేసినప్పుడు ప్రధాన పొలంలో ఆకు ఈనెల మీద తుప్ప మచ్చలు ఉండి మొక్క గిడసబారిపోయి ఎరువులు వేసినా కూడా ఎదగక పోయినపుడు జింకు లోపంగా నిర్మారించుకని 2.0 గ్రా. జింక సల్ఫ్ ట్రోప్ లీటరు నీటిలో కలిపి, 5 రోజుల వ్యవధిలో 2 సార్లు విధిగా పిచికారీ చేసుకోవాలి.
- ముదురు నారు వేసిన పరిస్థితులలో మొదటి, రెండవ దఫాలను తక్కువ వ్యవధిలోనే వేసుకోవాలి.

సస్యరక్షణ:

- ఫిలివరిలో చలివక్కువగా ఉండటం వలన అగ్గితెగులు తట్టుకోలేని రకాలు సాగు చేసినప్పుడు అగ్గితెగులు ఆశించవచ్చు. అలాగే కాండం తొలిచే పురుగు, కాండం కుళ్ళ ఆశించవచ్చు.

● అగ్గితెగులు నివారణకు లీటరు నీటికి 0.6 గ్రా. ట్రైసైక్లోజోల్ 75% లేదా 1.5 మి.లీ ఐసోప్రోథియాలిన్ 40%, లేదా 2.5 మి.లీ కాసుగామైసిన్ 3 మి.లీ. కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి. అగ్గితెగులు ఆశించినప్పుడు పైపాటు నత్రజని ఎరువు వేయడాన్ని తాత్కాలికంగా నిలిపివేయాలి.

● కాండం తొలుచు పురుగు నివారణకు లీటరు నీటికి క్లోరిప్రైరిఫాస్ 2.5 మి.లీ. లేదా ఎసిఫేట్ 1.5 గ్రా, లేదా కార్బ్రాప్ ప్రైట్రోడ్ క్లోరైడ్ 2.0 గ్రా. లేదా క్లోరాం ట్రానివిప్రోల్ 0.3 మి.లీ ఒక లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి. చిరు పొట్ట దశలో ఎకరానికి కార్బ్రాప్ ప్రైట్రోడ్ క్లోరైడ్ 4 జి గుళికలు 8 కిలోలు లేదా కార్బ్రోప్యూరాన్ 3 జి గుళికలు 10 కిలోలు లేదా క్లోరాం ట్రానివిప్రోల్ 4 జి గుళికలు 4 కిలోలు వేసుకోవాలి.

● కాండం కుళ్ళ నివారణకు ఒక లీటరు నీటికి పోక్యాకోనజోల్ 2.0 మి.లీ. లేదా వాలిడామైసిన్ 2.0 మి.లీ. లేదా పెబ్యూకొనజోల్ 25.9 ఇ.సి. 2.0 మి.లీ. చొప్పున పిచికారీ చేసుకోవాలి.

దాళ్ళ రైతులు ప్రధానంగా చేయవలసిన పనులు:

● అవసరానికి మించి కాంప్లెక్స్ ఎరువులు పై పాటుగా వేయరాదు. విచక్కణారహితంగా రసాయన ఎరువులు వేయడం వలన సస్యరక్షణ భర్తు పెరిగే అవకాశం ఉంది. అలాగే దోమపోటు అధికంగా ఆశించడంతోపాటు, ఏపుగా ఎదిగి పడిపోయే అవకాశం ఉంది.

● విచక్కణా రహితంగా పురుగు మందుల పిచికారీ చేయరాదు. రెండు మూడు రకాల సస్యరక్షణ మందులు కలిపి కొట్టడం వలన ఏ మందు సమర్థవంతంగా పనిచేయకపోగా సాగు భర్తు పెరుగుతుంది.

● ఫిబ్రవరిలో పూతకు వచ్చే రకాలలో ముఖ్యంగా చలి తీవ్రత ఎక్కువగా ఉన్నట్లయితే మానిపండు వచ్చే అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి కార్బ్రాండిజమ్ (1.0 గ్రా. ఒక లీటరు నీటికి) లేదా ప్రోపికొనజోల్ (1.0 మి.లీ./లీటరు నీటికి) చొప్పున కలిపి 200 లీటర్ల మందు ద్రావకం ఒక ఎకరానికి వదే విధంగా పిచికారీ చేయాలి.

డా.టి. శ్రీనివాస్,
ప్రధాన శాస్త్రవేత్త
ప్రాంతీయ వ్యవసాయ పరిశోదనా సాధనం, మార్గార్థు

చిరుధాన్యాలు

జొన్ను : వేసవి జొన్నులో 'జొన్ను మల్లె' అనే కలుపు గమనించినట్లు ఉంతే లీటరు నీటికి 50 గ్రా. అమోనియం సల్ఫైట్ లేదా 200 గ్రా. యూరియా లేదా 2-4డి సోడియంపాట్ 2 గ్రా. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

జొన్నును వేసవిలో సాగు చేస్తున్నందున పంట కీలక దశల్లో తప్పనిసరిగా నీటి తదులు ఇవ్వవలసి ఉంటుంది.

సజ్జ : వేసవి పంటగా సజ్జను జనవరిలో విత్తినట్లయితే పంట 3-4 వారాల దశలో ఉంటుంది. విత్తిన 3 వారాలలోపు ఒత్తుగా ఉన్న మొక్కలను తీసివేసి, మొలకెత్తని ప్రదేశంలో నాటాలి. నాలుగు వారాల తర్వాత అంతర సేద్యం చేయాలి. కలుపు తీసిన తర్వాత 3-4 రోజులకు నీటి తడి ఇవ్వాలి. నీటి తడి ఇచ్చేటప్పుడు ఎకరాకు 15 కిలోల యూరియాను పైపాటుగా వేయాలి.

ఈ దశలో ఆకుల మీద మచ్చలు ఎక్కువగా కనిపిస్తే లీటరు నీటికి 2.5 గ్రా. మాంకోజెబ్ (లేదా) 1 గ్రా కార్బూండిజిం కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

రాగి : నవంబర్ మాసంలో విత్తిన పంట కోతకు వస్తుంది. పంట కోత లక్ష్మణాలు అనగా... గింజలు ముదురు గోధుమ రంగుకి మారడం, వెన్నుల దగ్గర ఆకులు పండినట్లుగా కనిపిస్తే పంటను కోయవచ్చ. పంట కోసిన 2-3 రోజుల పాటు బాగా ఆరిన తర్వాత వెన్నులని విడగ్గియాలి.

వేసవి పంటను జనవరిలో విత్తినట్లయితే విత్తిన 30-40 రోజుల లోపు గొర్కుతో అంతర కృషి చేయాలి. ఆకుల పైన అగ్గి తెగులు అశించినప్పుడు కార్బూండిజిం 1 గ్రా. లీటరు నీటికి (లేదా) 0.6 గ్రా. ట్రైసైక్లోజోల్ లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

డా. ఎస్. అసురాధ,
సీనియర్ శాస్త్రవేత్త
మ్యాపసాయ పరిశోదనా స్థానం,
విజయసగరం

ఉద్యోగ పంటలు

చేమగడ్డ : నీటి వసతి

ఉన్న చోట జనవరి- ఫిబ్రవరి నెలల్లో వేసవి పంటగా నాటుకోవచ్చ.

పెండలం : అవసరాన్ని బట్టి

నీటి తదులు క్రమం తప్పకుండా ఇవ్వాలి. ఆకులపై ఆంత్రాక్సోన్ ఆకుమచ్చ తెగులు ఆశించినప్పుడు 3 గ్రా. మాంకోజెబ్ లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారి చేయాలి.

ఉల్లి : ఫిబ్రవరి 15వ తారీఖలోపు వేసవి పంట ఉల్లి నాట్లు పూర్తి చేయాలి. నాట్లు వేసిన రెండు రోజులలోపు పెండిమిథాలిన్ అనే కలుపు మందును 6 మి.లీ./లీటరు నీటికి కలిపి తడి భూమిపైన నేలంతా బాగా తడిచేటట్లు పిచికారీ చేయాలి. నాటిన 20 రోజులకు ఆక్సీఫోరోఫిన్ 23.5% కలుపునాశినిని 1 మి.లీ. ఒక లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారి చేసి కలుపును నివారించాలి.

టమాట, వంగ, మిరప : నారును ప్రధానపొలంలో నాటుకోవాలి.

నేలను 3-4 సార్లు దుక్కి చేసి, ఆఖరి దుక్కిలో ఎకరానికి 8-10 టన్నులు బాగా చివికిన పశువుల ఎరువును వేసి కలియదున్నాలి. దీనితో పాటు 24 కిలోల భాస్వరము, 24 కిలోల పొట్టాష్టను ఇచ్చు ఎరువులను వేయాలి. 40 కిలోల సత్రజనినిచ్చ ఎరువును మూడు సమపాశ్చుగా నాటిన 30వ రోజు, 45వరోజు 60వ రోజున వేయాలి. నాట్లు వేసిన రెండు రోజులలోపు పెండిమిథాలిన్ (స్టోంప్) అనే కలుపు మందును 6మి.లీ./ లీటరు నీటికి కలిపి (ఎకరాకు 1.2 లీ. 200 లీటల్ర నీటిలో) తడి భూమిపైన నేలంతా బాగా తడిచేట్లు పిచికారీ చేయాలి.

పాద చిక్కడు, గోరు చిక్కడు, బొబ్బర్లు, బెండ, కాకర, బీర, పుచ్చ, కర్మాజ, సార, వోస గుమ్మడి, బూడిద గుమ్మడి : పంటలను నేరుగా ప్రధాన పొలంలో విత్తుకోవాలి. విత్తే ముందు నుత్రజనిని స్థాపించే రైజోబియం కల్పరుతో విత్తన శుద్ధి చేయాలి. చిపరి దుక్కిలో 10 టన్నుల పశువుల ఎరువుతో పాటు 24-32 కిలోల భాస్వరము, 20-24 కిలోల పొట్టాష్ట నిచ్చ ఎరువులను వేసుకోవాలి. 32-40 కిలోల సత్రజనిని రెండు దఫ్ఫాలుగా విత్తిన 25 రోజులకు మరియు 45 రోజులకు పైపాటుగా వేయాలి.

డా. ఎల. నారం నాయుడు,
పలశిధన సంచాలకులు,

డా. బి. కరుణార్థ, విస్తరణ
సంచాలకులు,

డా. వై.ఎస్.ఆర్. ఉద్యోగ విశ్వ విద్యాలయం,
వెంకట రామస్తు గూడెం

సమగ్ర పోషకాల యాజిమాన్యం

వేరుశనగలో పోషక లోప సపరాతో అధిక దిగుబడి సొధారణంగా ఒక క్షీంటా వేరుశనగ ఉత్పత్తికి 4.38 కిలోల నత్రజని, 0.4 కిలోల భాస్వరం, 2.6 కిలోల పొట్టావ్, 1.23 కిలోల మెగ్రిఫియం, 4 గ్రామల జింక అవసరం. వేరుశనగ లెగ్యూమ్ జాతికి చెందిన పంట. కాబట్టి తక్కువ నత్రజని అవసరం అవుతుంది. అందువల్ల ఆశించిన దిగుబడి రావడానికి సమగ్ర పోషక యాజిమాన్యం చాలా ముఖ్యం.

- ఎకరాకు 4 టన్నులు బాగా కుళ్లిన పశువుల ఎరువును ఆఖిరి దుక్కిలో వేసి బాగా కలియదున్నాలి. దీని వల్ల నేల భౌతిక స్థితి మెరుగుపడుతుంది. నేంద్రియ కర్పున శాతం పెరుగుతుంది. తేమను ఎక్కువ నమయం పట్టి ఉంచుకునే సామర్థ్యం పెరుగుతుంది.

ప్రధాన పోషకాలు: ఎకరాకు 8 కిలోల నత్రజని అవసరం అవుతుంది. దీనిని ఎకరాకు 18 కిలోల యూరియా రూపంలో గాని, 100 కిలోల డిపిపి రూపంలో గాని విత్తనం విత్తుకునేటప్పుడు వేసుకోవాలి.

- నత్రజనిని యూరియా, డిపిపిల రూపంలోనే కాకుండా అమ్మొనియం సల్ఫైట్, 19:19:19, 17:17:17 వంటి మిక్రము ఎరువుల రూపంలో కూడా వేసుకోవచ్చును. .

- నీటి ఆధారం కింద రభీ వేరుశనగకు ఖరీఫ్ కంటే 4 కిలోల ఎక్కువ నత్రజనిని పైపాటుగా వేయాలి. దీనిని సుమారు 10 కిలోల యూరియా రూపంలో పైపాటుగా 20-30 రోజుల వయస్సు అప్పుడు వేసుకోవాలి.

- రభీ వేరుశనగ పంటకు పైపాటుగా నత్రజనిని కాంప్లెక్స్ రూపంలో వేస్తే అందులో భాస్వరం, పొట్టావ్ పోషకాలు కూడా ఉంటాయి. దీనివల్ల సమతుల్యత దెబ్బతింటుంది, ఖర్చు కూడా ఎక్కువ అవుతుంది. కాబట్టి నత్రజనిని పైపాటుగా కేవలం యూరియా రూపంలో మాత్రమే వేయాలి.
- 16 కిలోల భాస్వరాన్ని 100 కిలోల సింగల్ సూపర్ ఫాస్ట్ రూపంలో గాని, 35 కిలోల డిపి రూపంలో గాని ఆఖరి దుక్కిలో వేయాలి.
- పొట్టావ్ ను సల్ఫైట్ ఆఫ్ పొట్టావ్, 19:19:19, 17:17:17 ల రూపంలో కూడా వేసుకోవచ్చు.
- నేల పోషక పదార్థాల స్థితిని భూసార పరీక్ష ద్వారా తెలుసుకోవాలి. అప్పుడు అవసరమైనంత పోషకాలు మాత్రమే వేసుకుని, ఖర్చులు తగ్గించుకోవచ్చు. నేల రసాయనిక స్థితి బాగాలేకుంటే వాటిని సరిచేసుకోవచ్చును.
- భూసార పరీక్షలో భాస్వరం, పొట్టావ్ లు ఎక్కువగా ఉన్నట్టు తెలిస్తే, సిఫారసు చేసిన భాస్వరం, పొట్టావ్ ఎరువులను సగం తగ్గించి వేసుకున్నా కూడా దిగుబడులు తగ్గవు. తగ్గించి వాడుకున్నందువల్ల ఖర్చు తగ్గుతుంది. నిలువలు మధ్యస్థంగా, తక్కువగా ఉన్నప్పుడు సిఫారసు చేసిన మొత్తాన్ని వేసుకోవాలి.
- ట్రైక్షర్ టో నడిచే, ఎద్దులతో నడిచే విత్తనం, ఎరువుల గొర్రెలను వాడి ఎరువులు విత్తుకోవచ్చు.

ద్వితీయ పోషకాలు : వేరుశనగకు నత్రజని, భాస్వరం, పొట్టావ్ లు కాకుండా ఇంకా కాల్వియం, గంధకము, మెగ్రిఫియమ్, జింక,

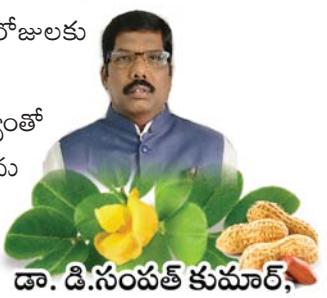

చాళ్ళ మధ్య చల్లి మట్టిలో కలిసేటట్టు చెయ్యాలి.

- జిప్పం అందుబాటులో లేనప్పుడు ప్రత్యామ్నాయంగా సింగర్ సూపర్ ఫాస్ట్ ఎరువును వాడవచ్చను.

సూక్ష్మ పోషకాలు:

- వేరుశనగకు జింకు, ఇనుము, బోరాన్, మెగ్గీషియం, మాంగిసీన్ వంటి సూక్ష్మ పోషకాలు అవసరం ఆవుతాయి.
- ఎకరాకు 20 కిలోల జింకు సల్టేట్ ను మూడు పంటలకు ఒకసారి ఆఖరి దుక్కిలో వేసుకోవాలి.
- పంటపైన జింకు లోప లక్షణాలు కనిపించినప్పుడు 0.2 % (2 గ్రాములు ఒక లీటరు నీటికి) జింకు సల్టేట్ ద్రావణాన్ని వారం రోజుల వ్యవధిలో 2-3 సార్లు పిచికారీ చెయ్యాలి.
- ఇనప ధాతు లోపం కనిపించే నేలలలో ఎకరాకు 4 కిలోల ఫెర్రన్ సల్టేట్ ను వేసుకున్నట్టయితే ఈ లోపం రాదు. పంటపైన ఈ లోప లక్షణాలు కనిపించినప్పుడు 0.5 % అన్న బేధి (5 గ్రాములు ఒక లీటరు నీటికి) కి 0.1 % (లీటరు నీటికి 1 గ్రాము) నిమ్మ ఉపు కలిపిన ద్రావణాన్ని 4-5 రోజుల వ్యవధిలో 2-3 సార్లు పిచికారీ చేయాలి. దీని వలన ఆకులు లోప లక్షణాలను కోల్పోయి తిరిగి ఆకు పచ్చగా మారతాయి. ఎకరాకు 4 కిలోల ఫెర్రన్ సల్టేట్ను దుక్కిలో వేసుకోవాలి.
- ఎకరాకు 2 కిలోల బోరాక్స్ ను ఇతర ఎరువులతో కలిపి దుక్కిలో వేసుకోవాలి.
- పంటపై బోరాన్ లోపం కనిపించినప్పుడు 0.1 % (1 గ్రాము ఒక లీటరు నీటికి) బోరాక్స్ ద్రావణాన్ని పూత దశకు ముందే పిచికారీ చేయాలి.
- ఫార్ములా 4, ఫార్ములా 6 అనే వివిధ కంపెనీలకు చెందిన గ్రోట్, మాక్స్ లాంటి మిట్రము ఎరువులను వాడవచ్చను. ఎకరాకు 500 గ్రాముల మిట్రము ఎరువుల పొడిని 200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి రెండుసార్లు పిచికారీ చేయాలి. 30 రోజులకు మొదటి సారి, 60 రోజులకు రెండవ సారి పిచికారీ చేయాలి.
- కలుపు, నీరు, పోషకాల యూజమాన్యంతో పొటు మరుగులు, తెగుళ్ళను సకాలంలో గుర్తించి తగిన రక్షణ చర్యలు చేపట్టినట్టయితే మంచి దిగుబడులు సాధించవచ్చను.

డా. డి.సంపత్త కుమార్,
ప్రధాన శాస్త్రవేత్త,
వేరుశనగ పలశోధనా సాంసం, కబిల

ఇనుము,
బోరాన్ లు
అవసరం అవు
తాయి.

- కాల్చియం అందించడం వలన

కాయులలో గింజ నిండుగా

ఊ రుతుంది. వప్పు శాతం పెరుగుతుంది. నేల గట్టిపడకుండా గుల్లబారి మొక్క ఎదుగుదలకు పనికి వస్తుంది. వేర్లు బాగా వృద్ధి చెంది, బెట్ట పరిస్థితులను తట్టుకునేందుకు ఈ పోషకము చాలా అవసరం.

• వేరుశనగకు కాల్చియం ను జిప్పం ఎరువు రూపములో ఎకరాకు 200 కిలోల వేసుకోవాలి.

• వేరుశనగకు ఎకరాకు 40 కిలోల సున్నం అవసరం. ఊడలు దిగిన 30 రోజులకు దీని ఆవ్యాపకత ఎక్కువగా వుంటుంది. జిప్పం చౌకగా లభించే కాల్చియం అందించే ఎరువు. దీనిని ఊడలు దిగే సమయంలో అంటే 40 రోజుల వయసులో చాళ్ళ మధ్య చల్లి మట్టిలో కలిసేటట్టు చెయ్యాలి.

• వేరుశనగలో నూనె శాతం పెరగడానికి గంధకం తప్పనిసరి. కాయుల రంగుకు, కాయ బరువు పెరగడానికి గంధకం తప్పనిసరి. వప్పు దిగుబడి శాతానికి ఈ పోషకం ఎంతో అవసరం. మొక్కకు కావాల్చిన ఎంజైముల తయారీకి, కిరణజన్య సంయోగ క్రియకు గంధకం తోడ్పడుతుంది.

• వేరుశనగ పంటకు హెక్టారుకు 10-15 కిలోల గంధకం అవసరం అవుతుంది. ఇందుకోసం జిప్పం ఎరువును ఎకరాకు 200 కిలోల వేసుకోవాలి. కాల్చియం, గంధకం రెండింటి కోసం జిప్పం ఎకరాకు 200 కిలోల వేసుకుంటే సరిపోతుంది.

• జిప్పం (కాల్చియం సల్టేట్) అనేది చౌకగా లభించే ఎరువు. దీనిలో కాల్చియం 23%, గంధకం 19% ఉంటాయి. దీన్ని వేరుశనగకు వెయ్యెడం వలన దిగుబడులు బాగా పెరుగుతాయి.

• దీనిని ఊడలు దిగే సమయంలో అంటే 40 రోజుల వయసులో

మనం పెంచుకోగలిగే ముఖ్యమైన ఔషధ మొక్కలు

భూమి మీద మనిషి కంటే ముందే పుట్టిన ఎన్నో రకాల మొక్కలు మానవుడికి ఎన్నో ప్రయోజనాలు ఇచ్చే సిరులే..కానీ వాటిని మనం గుర్తించం..మనం రోజు వాటిని చూస్తుంటాం.. అవి ఆరోగ్య ప్రదాయనులని అని మనకు తెలియదు. చిన్న అనారోగ్యం వచ్చినా డాక్టర్ దగ్గరకు పరుగెడతాం.. మన పెద్దలు ఆస్పత్రులకు వెళ్ళకుండానే ఎన్నో రోగాలను నయం చేసుకున్నారనే విషయం మరవరాదు. మన చుట్టూ ఉండే, మనం పెంచుకోగలిగే ఔషధ మొక్కల గురించి తెలుసుకోవాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. వాటిని తెలుసుకుని మన ఇంట్లోనే పెంచుకోవచ్చు. అలాంటి వాటి గురించి తెలుసుకుండాం..

తులసి: భారతీయులు తులసి మొక్కను పరమ పవిత్రంగా కొలుస్తారన్న విషయం తెలిసిందే.

తులసి మొక్క ఇంట్లో ఉంటే ఎలాంటి దోషాలు దరి చేరవని విశ్వాసం. అయితే తులసి ఆకుల్లో ఎన్నో దోషాలు ఉన్నాయి. ఈ గుణాలున్నాయి. ఈ ఆకులను ఏ రూపంలో తీసుకున్నా ఆరోగ్య ప్రయోజనాలు అనేకం.

తులసి ఆకు ప్రయోజనాలు: చాలా మందికి నోటి దుర్మాసన వేధిస్తుంటుంది. ఈ సమస్య ఉన్నవాళ్ళు ప్రతి రోజు రాత్రి నీళ్ళలో తులసి ఆకులు నానబెట్టి, ఉదయాన్నే ఆ నీటితో వళ్ళు తోముకోవాలి. ఇలా నిత్యం చేయడం వల్ల నోటి దుర్మాసన

పోతుంది. నోట్లో పొక్కలు, అల్పర్చు కూడా మానిపోతాయని నిపుణులు సూచిస్తున్నారు. గొంతు నొప్పి ఉన్న వాళ్ళు తులసి ఆకులు వేసి నీటిని బాగా మరిగించిన తర్వాత గోరువెచ్చని నీటిని తాగితే గొంతు నొప్పి తగ్గుతుంది. తులసి రసంలో తేనే కలిపి తీసుకుంటే మంచి ప్రయోజనాలు కలుగుతాయి. తులసి, తేనెలో యాంటి సెప్టిక్ గుణాలు పుపులంగా ఉన్నాయి. వీటివల్ల చర్చ సమస్యలు దూరమవుతాయి. ఇలా తీసుకోవడం వల్ల జలబు, దగ్గ కూడా తగ్గుతుంది. రోజు తులసి ఆకులు తింటే శరీర కొవ్వును సైతం తగ్గించుకోవచ్చు. నోటి పూత సమస్య ఉంటే ఉదయాన్నే కొన్ని తులసి ఆకులు నమిలి మింగితే తగ్గుతుంది. దీంతే పాటు శరీరంలో మలినాలు బయటకు వెళ్లి బరువు కూడా తగ్గుతారు. నిద్ర లేమితో బాధ పడేవారు రోజు తులసి ఆకును తింటే మంచి ఘలితం ఉంటుందని నిపుణుల సలహా. జీర్ణక్రియ మెరుగు పరచడంతో పాటు, ఉదర సమస్యలు కూడా తగ్గుతాయి. అందుకే ప్రతిరోజు తులసి ఆకులను తినాలని వైద్య నిపుణులు నసాచిస్తున్నారు. తులసిని ఎలా తీసుకున్నా అద్భుత ప్రయోజనాలుంటాయి.

కలబంద /అలోవేరా :

మలబద్దకాన్ని నియంత్రిస్తుంది. శరీర జీవక్రియ మెరుగుపరిచి బరువు తగ్గడానికి కలబంద మంచిది. రక్తంలో గూల్కోజ్, ఇస్పులిన్ స్థాయిలను మెరుగుపరిచి మధుమేహాన్ని

నియంత్రించడానికి నహియవడుతుంది. జీర్ణ శక్తిని పెంపొందించడానికి, గుండె మంట తగ్గించడానికి, అజీర్ణ వల్ల ఏర్పడే వ్యాధులను అరికట్టడానికి ఎంతగానో ఉపయోగపడుతుంది. కలబంద గుజ్జను రోజ్జు వాటర్ తో కలిపి శరీరానికి పూస్తే, శరీరంలో మృత కణాలు పోతాయి. శరీరం కాలిన చోట కలబంద రసాన్ని వాడితే మంచి ఘలితం కనిపిస్తుంది. పరగడుపున కలబంద ఆకులోని గుజ్జ తింపే కడుపులో ఉన్న అన్ని రకాల వ్యాధుల్ని మటుమాయం చేస్తుంది. అలాగే కలబంద ఆకులోని రసంలో కొబ్బరి నీటిని కలిపి శరీరంలో నల్లని భాగాలలో రాస్తూ ఉంటే నల్లమచ్చలు, మూలల్లో ఏర్పడిన నలువు పోయి శరీర కాంతి పెరుగుతుంది. కలబంద నోటి పరిశుద్ధతను మెరుగుపరుస్తుంది. తాజా కలబంద గుజ్జ కీళ్ళ నొప్పులు తగ్గించడానికి చాలా ఉ ఉపయోగపడుతుంది.

జుట్టు సంరక్షణలో కూడా తోడ్పడుతుంది. చుండును నివారిస్తుంది. జుట్టు నల్లగా మెరిసేందుకు దోహదపడుతుంది. ఎండాకాలంలో కమిలిన చర్చాన్ని మెరుగుపరచడానికి సన్ టాన్ (సూర్య రశ్మి) వల్ల ఏర్పడే మచ్చనివారణకు బాగా పనిచేస్తుంది. ఈ రసాన్ని కూడా చాలా మంది తాగుతుంటారు.

వాము ఆకు :

జ్వరం, నిద్రలేమి, దగ్గు, వృద్ధయ నంబంధ రోగాలు, ఆకలి లేమి, విరేచనాలు, ఉదర రోగాలు, రక్తహీనతల నుంచి మంచి ఉపశమనం కలుగుతుంది.

తుమ్మి: తుమ్మి ఆకులు, వేర్లు వాత, కథ, చర్చలోగాల నివారణకు ఉపయుక్తంగా ఉంటాయి. మూర్ఖ, తలనొప్పి, పాము విషానికి విరుగుడుగా పనికొస్తాయి. కీళ్ళనొప్పులు, వచ్చకామెర్లు, ఉబ్బం, మలబధ్కకం, కంటి జబ్బల చికిత్సకు ఉపయోగపడుతుంది.

నేల ఉసిరి:

నేల ఉసిరి వెంక్క వెంత్తం జెవధాల్లో ఉపయోగపడుతుంది. దీని వేర్లు పచ్చ కామెర్లు, చర్చ రోగాలు, మూత్ర సంబంధ రోగాలను నివారిస్తుంది. ఆకలిలేమిని

నివారిస్తుంది. దీని పండు కడుపులో పుండ్లకి, గాయాలు మానడానికి తోడ్పడుతుంది. ఆకులు గనేరియా వ్యాధి తగ్గించడానికి, జ్వరం, మలబధ్కకం నివారించడానికి ఉపయోగపడతాయి.

కామంచి :

ఇది యాంటిసెప్టిక్ గా ఉపయోగపడుతుంది. దగ్గు, జ్వరం, ఆస్తమా నివారణకు దివ్యజైవధం. విరేచనకారిగా, జీర్ణకారిగాను పనిచేస్తుంది. కీళ్ళనొప్పులు, బ్రాంకెటీస్, అల్పర్లు, అజీర్ణ, నిస్సత్తు వంటివి లక్షణాలను అరికడుతుంది. మూత్రం సాఫీగా అయ్యేలా పనిచేస్తుంది. ఈ మొక్క భాగాలను నీళ్ళలో కాచి వడపోసి కషాయం తాగితే గుండె జబ్బలున్న వారికి వేలుచేస్తుంది. రక్త పోటును నియంత్రిస్తుంది.

సంకలనం : జీ. వెంకటరావు,
ఎ.డి.ఎ.
ఎ.సి.సి. గన్నదురం

వంట వెంట వంట....

రైతుకు నిరంతర అధాయం

రిలే క్రాపింగ్ ఆనేడి

ఒక సీజన్లో ఒక పొలంలో బహుళ వంటలను ఏకకాలంలో నాటదం. అనగా ఒక పొలంలో రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాల వ్యవధి (కోత దశ) గల పంటలను సాగు చేస్తారు. రిలే క్రాపింగ్ ద్వారా అందుబాటులో ఉన్న వనరులను సమర్థంగా వినియోగించుకోగలుగుతారు. రిలే క్రాపింగ్ ద్వారా నేల నాణ్యత మెరుగుపడుతుంది, నికర రాబడి పెరుగుతుంది, సమగ్రంగా భూ వినియోగం జరుగుతుంది, కలుపు, తెగుళ్ళ నియంత్రణలోకి వస్తాయి. రిలే క్రాపింగ్ లో రైతు ఒక పంటపై ఆధారపడవలసిన అవసరం లేదు కాబట్టి పంట నష్టం తక్కువగా ఉంటుంది. రిలే క్రాపింగ్ పద్ధతిలో రైతులు సంవత్సరం పొడవునా ఆదాయాన్ని పొందుతారు కాబట్టి ఈ పద్ధతిని ఎనీ టైం మనీ (ANY TIME MONEY) పద్ధతి అని కూడా పిలుస్తారు.

ఈ పద్ధతిలో అక్షోబర్ నుండి మే (ఎనిమిది నెలలు) వరకు ఒక పొలంలో రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాల వ్యవధి గల పంటలను సాగు చేస్తారు. తక్కువ కాలవ్యవధి గల కూరగాయలను పండించినప్పుడు రెండవ దశ కూరగాయలు బాగా పెరగడానికి మంచి ఆస్కారం ఉంటుంది. రెండో పంట కూరగాయ ఫల దశలోకి వచ్చినప్పుడు, మూడో కూరగాయ పంటను విత్తుడం లేదా నాటదం చేస్తారు. ఈ విధంగా, ఈ పద్ధతిలో ఎనిమిది నెలల కాలంలో అదే పొలంలో రైతు మూడు నుంచి ఏడు పంటలను పండించి సంవత్సరం పొడవునా ఆదాయాన్ని పొందుతారు.

ప్రయోజనాలు :

1. వంట వెంట వంటలో భూమిని సమర్థవంతంగా వినియోగించడం ద్వారా వ్యవసాయ ఆదాయాన్ని స్థిరీకరించి, తక్కువ విసీర్జనలో భూ ఉత్పాదకతను పెంపొందించవచ్చు.
2. ఈ విధానంతో, రైతులు ఒకటి లేదా రెండు పంటలు విఫలమైనప్పటికీ, ఏదాది పొడవునా ఆఫోర పంటలను పండించి, ఆదాయాన్ని పొందుతారు.
3. అవశేష తేమ, ఎరువులు సమర్థవంతంగా వినియోగం జరుగుతుంది.
4. సాగు పద్ధతుల ఖర్చు తగ్గుతుంది.

5. ఎరువులు, నీటిపారుదల

ఖర్చు కూడా తగ్గుతుంది.

6. వ్యవసాయ కూలీల అవసరం తక్కువగా ఉంటుంది.

7. నేల కోత (భూ క్షీరుం) తగ్గుతుంది.

8. లెగ్యామ్ జాతి పంటల ద్వారా సంతజనిసి స్థిరీకరించి మట్టిలో కలపవచ్చు.

ప్రతికూలతలు

1. అంతరక్షి సమర్థంగా చేయడం కష్టం తో కూడుకున్నది.
  2. యాంత్రీకరణ సవాలుతో కూడుకున్నది, యంత్రాల ద్వారా పంట కోయడం కష్టం.
  3. పంట పెట్టుబడి పెరగడానికి అవకాశం ఉంటుంది.
- వాతావరణ మార్పు), నేల క్లీషిత, సహజ వనరుల క్లీషిత అధునిక వ్యవసాయంలో పంట ఉత్పాదకత, మర్యాదరణ స్థిరత్వానికి అత్యంత ముఖ్యమైన సవాళ్లగా ఉన్నాయి. సాంప్రదాయ వ్యవసాయ విధానంలో ఉన్న వనరులను అసమర్థంగా ఉపయోగించడం, ఎరువుల వాడకం, నేల క్లీషిత వంటి అనేక వైరుధ్యాలను రిలే క్రాపింగ్ పరిపురించగల సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంది. కొన్ని లోపాలు ఉన్నపుటీకీ, మన దేశంలో ఈ పంట వెంట (రిలే) పంట చిన్న రైతులు ఆదాయాన్ని పొందడానికి దోహదపడుతుంది.

డా. క్రాంతి కుమార్,
శాస్త్రవేత్త,
కృషి విజ్ఞాన కేంద్రం, పంచిల మామిడి.

మన దేశంలో జీడిమామిడి దిగుబడిన ప్రభావితం చేసే కారణాల్లో ముఖ్యమైనది పరాగ సంపర్కం. కాబట్టి పరాగ సంపర్కం జరిగే సమయం, దానికి సహకరించే కీటకాలు, వాటికి కావాల్సిన స్థితిగతుల మీద అవగాహన అవసరం.

జీడిమామిడిలో పుష్పవిన్యాసం, పరాగ సంపర్కం : పూలు విచ్చుకోవడం : జీడిమామిడిలో ఉదయం 9 నుండి మధ్యాహ్నం 2 వరకు ఆ రోజు ఉన్న సూర్యరథ్యా ఆధారంగా ఉంటుంది. దానిలో 80 శాతం పైబింగ్ ద్వారింగ్ పుష్పాలు. ఉదయం 10 నుండి 12 వరకు పూలు విచ్చుకొని ఉంటాయి. పుష్పాది విదుదల 9.30 నుండి 11.30 వరకు జరుగుతుంది. కీల్చాగ్రం పుష్పాదిని తీసుకోవడానికి అంతేసినకి ఒక రోజు ముందు నుంచి రెండు రోజులు అందుబాటులో ఉంటుంది. జీడిమామిడి పుష్పాది తేమతో ఉండటం వల్ల గాలి ద్వారా పరాగ సంపర్కం జరిగే అవకాశం చాలా తక్కువ. జీడిమామిడిలో పూత విపరీతంగా వచ్చినప్పటికి 10 శాతం కన్నా తక్కువ మాత్రమే ద్వారింగ్ పుష్పాలు. మిగతావి అన్ని మగ పుష్పాలు. వాటిలో 4-6 శాతం ద్వారింగ్ పుష్పాలు మాత్రమే ఫలదీకరణం జరుగుతుంది. మిగతా ద్వారింగ్ పుష్పాలు వేర్చేరు కారణాల చేత రాలిపోతాయి. మగ ద్వారింగ్ పుష్పాలు ఒకే పుష్పవిన్యాసం మీద ఉండడం వల్ల చాలా తక్కువ శాతం మాత్రమే ప్రత్యక్ష సంపర్కం జరుగుతుంది. జీడిమామిడిలో ద్వారింగ్ పుష్పాలు ఫలదీకరణం చెందడంలో కీటకాల ద్వారా జరిగే పరాగ సంపర్కం అతి ముఖ్యమైనది.

జీడిమామిడిలో పరాగ సంపర్కానికి దోహదపడే కీటకాలు :

ఫోరిజింగ్ పడ్డతి: తేనెటీగలు ఒక పుష్పాన్ని సందర్శించిన తర్వాత అదే పుష్పవిన్యాసంలో వేరే పుష్పాన్ని లేదా అదే చెట్టు పైన ఉన్న

టేనెటీగల జీడిమామిడిలో పుష్పకరణ

వేరే పుష్పవిన్యాసాన్ని లేదా వక్క చెట్టు పుష్పవిన్యాసాన్ని సందర్శిస్తుంది. ఎన్ని ఎక్కువ సార్లు సందర్శించి పుష్పాదిని ద్వారింగ్ పూలకు చేరవేసిందన్న దానిపై జీడిమామిడి దిగుబడి ఆధార వడుతుంది.

తేనెటీగల పెట్టెలతో కలిగే ప్రయోజనాలు: జీడిమామిడిలో తేనెటీగలు పెట్టె ఉంచడం వల్ల దిగుబడి 30-40 శాతం అధికంగా పొందవచ్చు. జీడిమామిడి తోటచుట్టూ ఉన్న వృక్షజాలం, పూలమొక్కలు, కలుపు మొక్కలు, తోటలో పాటించే యాజమాన్య పద్ధతుల పై తేనెటీగల సందర్భం, దిగుబడి ఆధార వడుతుంది.

తేనెటీగల పరిరక్షణకు మార్గదర్శకాలు:

1. తేనెటీగల కాలనీలను పుష్పించే సమయంలో తోటలో ఉంచడం.
2. కృతిమ తేనెటీగల పట్టు స్థావరాలు అయినటువంటి వెదురు దుంగలు, జీడిమామిడి చెట్టుకొమ్మలు, జాస్పర్ గడ్డి ఉంచడం వల్ల స్థానిక బ్రైస్ప్సిస్ జాతుల తేనెటీగలకు ఉపయోగపడతాయి.
3. జీడిమామిడి తోట చుట్టూ ఉన్న వృక్షజాలం, పూలమొక్కలు, కలుపు మొక్కలు, తోటలో పాటించే సరైన యాజమాన్య పద్ధతుల వల్ల తేనెటీగలకు కావాల్సిన పుష్పాది, తేనె ఏడాది పొదవునా లభ్యమవుతుంది.
4. తేనెటీగలు ఇష్టపడే మొక్కలు: ఆస్ట్రేసి ఫాఫిమోసి జాతికి చెందిన మొక్కలు, వృక్షజాలం, అవెన్యూ చెట్లు, కలుపు మొక్కలు, మైమోస ప్యూడికా, అంటిగో అనేవి మొదలుగునవి.
5. రసాయన మందుల పిచికారీని ఉదయం 10 నుంచి 1 వరకు నిలిపి వేయాలి.
6. కొన్ని సెప్మ్ నెస్సింగ్ తేనెటీగలు ఎందిన జీడి మామిడి కొమ్మలపై కాండం బెరదు పై ఉంటాయి కాబట్టి వాటిని ఉంచడం లేదా కొన్ని గాయాలు చెయ్యడం వల్ల వాటి సందర్భం పెరిగి దిగుబడి పెరుగుతుంది.

డా. అమృత టీఎస్, శాస్త్రవేత్త

డా. ఎస్. శ్రీనివాస రాజు, శాస్త్రవేత్త

కృషి విజ్ఞాన కేంద్రం, రస్తాకుంఠుబాయి

ప్రెంకు నరికివేత - కార్బు తోటల యూజమ్యూరు

ప్రెస్తుతం చెరకు నరికివేత జరుగుతున్నది. కార్బు తోటలగాను యాజమాన్య చర్యలు రైతులు చేపట్టుతున్నారు. కావున సూచించ మెళకువలను పాటిస్తే మంచి దిగుబడులు మరియు రసనాణ్యత పొందగలరు.

-చెరకు పైరును పూర్తి పక్క దశలోనే నరకవలను, వేసిన రకాన్ని నాటిన సమయాన్ని పరిగణలో తీసుకొని పక్క దశను నిర్దేశించాలి.
-చెరకు గడలను నరికేటప్పుడు వేరును, మట్టి బెడ్డలను మరియు ఎండుటాకులను తొలగించుకోవాలి. అప్పుడే రసనాణ్యత మెరుగ్గా ఉంటుంది.

-చెరకు గడలపై భాగాన్ని అనగా మొదటి కణుపును తీసివేసిన చెరకు గడలను మాత్రమే చెరకు కర్మగారంకు పంపవలెను.

-నరికిన 24 గంటలలో చెరకు/ బెల్లం కర్మగారముకు చెరకు గడలను పంపిస్తే చెరకు బరువు మంచిగా ఉండుటయే కాక పంచదార రికవరీ శాతం కూడా అధికంగా ఉంటుంది.

-కార్బు తోటల యాజమాన్యం చేసేటప్పుడు, తప్పని నరిగా చెరకు చెత్తను ఎకరాకు 1.25 టన్నుల చొప్పున 2-3 రోజుల లోపు వేసుకువలెను. ఈ విధంగా చేయుట వలన నేలలో తేమ శాతాన్ని వృద్ధి చేయవచ్చును తద్వారా తొలి దశలో ఆశించే పీక పురుగును నివారించవచ్చు. కలువు పెరుగుదలను కూడా నియంత్రించగలము.

చెరకు గడను నరికిన వెంటనే విత్తనంగా వాడుకోవాలి. గడలో నాణ్యతగలిగిన మూడు కళ్ళ ముచ్చెలు విత్తనంగా సేకరించుకోవాలి.

-విత్తన శుద్ధి చేయుట వలన పురుగు మరియు తెగుళ్లు తాకిది నుంచి చెరకు పైరును రక్షించవచ్చును.

విత్తన శుద్ధి - మూడు కళ్ళ ముచ్చెలను నాటే ముందు ఎసిఫేట్

1. 0గ్రా లేక ఇమిడాక్లోపిడ్ 1.0 మిలీ లీటరు నీలికి కలిపి ముందు ద్రావణంలో 15 నిమిషాలు పాటు ముంచి నాటాలి.

నాటే ముందు ఎకరానికి కార్బోప్రారాన్ 3 జి గుళికలు 13 కిలోలు లేక క్లోరాంట్రానిలిప్రోల్ గుళికలు 9 కిలోలు లేదా పిప్రోనిల్ గుళికలు 10 కిలోలు చొప్పున ఇసుకలో (1:2) కలిపి వేసుకోవాలి. జీవ శిలీంద్ర నాశనులైన ట్రైకోడెర్యూ విరిది మందును ఎకరాకు 5 కిలోల చొప్పున చెరకు ముచ్చెలు నాటే ముందు సాళ్లలో ఏదయినా 100 కిలోల సేంద్రియ ఎరువుతో కలిపి వేసుకోవాలి.

డా. డి. సుధారాణి,
సీసియర్ శాస్త్రవేత్త (కీపుకునివారణ),
చెరకు పలిశోధన సాన్సం ఉయ్యరు

బోష్టాయలో మాత్రన రెక్షాలు

ఏక లింగాశ్రయ జాతి: ఆడ, మగ పూలు వేరు వేరుగా పూనే మొక్కలు ఏకలింగాశ్రయ జాతి మొక్కలు.

వాషింగ్స్: పండ్లు పెద్దవిగా, అండాకారంలో, తక్కువ గింజలతో తియ్యటి గుజ్జును కలిగి ఉంటాయి. ఆకు తొడిమ, కాండపు కణపుల మధ్య నీలి రంగుతోను, పూలు ముదురు పసుపు పచ్చగా ఉంటాయి.

కో-1: పండ్లు మధ్యస్థ గోళాకారంలో ఉండి, నారింజ పసుపు రంగు గుజ్జుని కలిగి ఉంటాయి.

కో-2 : "పపేయిన్" తీయుటకి అనువు అయినది. పండ్లు పెద్దవిగాను, ముదిరిన తర్వాత లేత ఆకుపచ్చ రంగుని కలిగి ఉంటాయి. గుజ్జు మెత్తగా, రసభరితమై తియ్యగా ఉంటుంది.

కో-4, (కో-1వాషింగ్స్) : ఆకు తొడిమ, చెట్ల కణపులు ఊడా రంగులో ఉంటాయి. పండ్లు మధ్యస్థ లావుగా గోళాకారంలో ఉండి, గుజ్జు పసుపు, ఊడా రంగు కలయికలో ఉంటుంది.

కో-5 : వాషింగ్స్ నుండి ఎంపిక అయిన రకం. " పపేయిన్ " కి అనువు అయినది.

కో-6 : పూసా మెజెప్పి నుండి ఎంపిక అయిన రకం. పండ్లు పెద్దవిగా ఉంటాయి.

పూస జైంట్ : పండ్లు ఆక్రూటియంగా పెద్దవిగా దృఢంగా ఉండి గాలి వానలకు కొద్ది వరకు తట్టుకుంటాయి. కాయలు కూర కోసం ఉపయోగపడతాయి.

పూసా నవ్ హ : చాల పొట్టి రకం. అధిక సాంద్ర పద్ధతిలో

డా. వి. టిప్పి,
శాస్త్రవేత్త,
డా. ఎ. ఎం. ఆర్. ఉద్యాన విశ్వ విద్యాలయం,
వెంకట రామస్వాముడుండం

సాగుకి అనుకూలం. పెరటి తోటలు, మిద్ద తోటలకు సాగుకి అనుకూలం.

పూసా డెలీషియన్ : పండ్లు సువాసన కలిగి, నారింజ రంగు గుజ్జతో మధ్యస్థంగా ఉంటాయి.

తైవాన్ రెడ్ లేడీ : ఇది తైవాన్ హైబ్రిడ్ రకం. పండ్లు ఆక్రూటియంగా, పెద్దవిగా, నారింజ రంగు కలిగిన గుజ్జతో తియ్యగా, చాలా కాలం నిల్వ ఉంటాయి. ఎక్కువ దిగుబడిని ఇస్తుంది. దూర ప్రాంత రవాణాకు అనుకూలం. తెగుళ్లను తట్టు కోలేదు.

సూర్య : మంచి రంగు కలిగి ఎక్కువ కాలం నిల్వ ఉందే రకం.

అర్ప్ ప్రభాత్ : పండు బరువు 1.2 కిలోల వరకు ఉండి, గుజ్జు నారింజ రంగులో తియ్యగా ఉంటుంది. కాయలు 10 నుండి 12 రోజుల వరకు నిల్వ ఉంటాయి.

ద్విలింగాశ్రయ జాతి మొక్కలు : ఆడ పుష్టాలు, ద్విలింగ పుష్టాలు కలిగిన మొక్కలు.

కూర్డ్ హని డ్యూ : చెట్లు మధ్యస్థ ఎత్తులో ఉంటాయి. పండ్లు 1.25 నుండి 2.5 కిలోల బరువు కలిగి ఉంటాయి. నారింజ రంగు గుజ్జుని కలిగి ఉంటాయి.

సోలో : పసుపు-నారింజ రంగు

చర్చన్ని కలిగి గుజ్జు
నారింజ రంగులో
ఉంటుంది. పండ్లు
చిన్న పరిమాణంలో
ఉంటాయి.

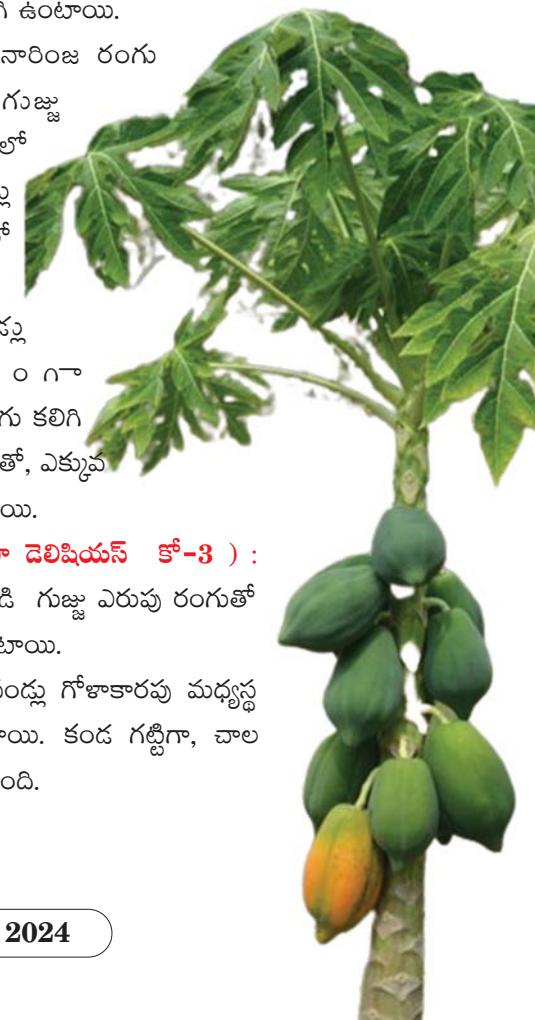
కో-3 : పండ్లు

వ 1 ద. १ న १ ० ८
ఉండి ఎరువు రంగు కలిగి
రుచి కరమైన గుజ్జతో, ఎక్కువ
కాలం నిల్వ ఉంటాయి.

కో - 7 (పూసా డెలిషియన్ కో-3) :

పండ్లు కోలగా ఉండి గుజ్జు ఎరువు రంగుతో ఎక్కువ తీపిగా ఉంటాయి.

పూసా మెజెప్పి : పండ్లు గోళాకారపు మధ్యస్థ సైజు కలిగి ఉంటాయి. కండ గోటిగా, చాలా కాలం నిల్వ ఉంటుంది.

కూరగాయలు

ఆంతర్దృత శక్తికి వైర్ధిలు

మనం రోజు తినే కూరగాయలు ఎన్నో పోషకాల

సమాహరం. వీటిలో అనేక, యాంతీఅక్కిడెంట్లు ఉంటాయి ఇవి మన శరీరంలో అంతర్దృత విధులను నిర్వహించడానికి, రోగినిరోధక శక్తిని పెంచడానికి తోడ్పుడతాయి.

దీర్ఘకాలిక వ్యాధుల ప్రమాదాన్ని తగ్గించడానికి సహాయపడతాయి. కేలరీలు చాలా తక్కువగా ఉన్నందున బరువు పెరగకుండా నియంత్రిస్తాయి. కానీ అన్ని కూరగాయల్లో ఒకటి రకమైన పోషకాలు ఉండవు. వాటిని కొన్ని మిగతా వాటికన్నా ఎక్కువ పోషకమైనవి ఆహారంలో చేర్చడం వల్ల అదనపు ఆరోగ్య ప్రయోజనాలు లభిస్తాయి. అవి మన ఆరోగ్యానికి ఏ విధంగా మేలు చేస్తాయో చూద్దాం.

I. టమాటు : సాంకేతికంగా పండు అయినప్పటికీ మన దేశంలో కూరగాయగానే వాడటం అలవాటు. అందువల్ల దీనిన్ని

కూరగాయగానే పరిగణిస్తారు. వీటిని కూరలు, పచ్చళ్ళు, నలాడ్ లతో పాటు నిలువ ఉండే సాన్, కెచ్చ పంటి వాటి తయారీలోను వాడతారు.

పోషకాలు: టమాటలో విండి పదార్థాలు, చక్కెర, విటమిన్ - ఎ,

విటమిన్ - బి 1,3,6, విటమిన్ -సి, విటమిన్ -జి, విటమిన్ -కే, బీటాకెరోటిన్ వంటి విటమిన్లు, కాల్చియం, ఐరన్, మెగ్నెషియం, జింక, మాంగనీస్, పోటాషియం ఫాస్ఫరన్ వంటి ఖనిజ లవణాలు ఉంటాయి.

ఆరోగ్య ఉపయోగాలు: గుండె జబ్బులను, మధుమేహం, రక్త హీనతను నివారిస్తుంది. జాట్టును చర్చాన్ని ఆరోగ్యంగా

ఉంచుతుంది. రోగ నిరోధక శక్తిని పెంచుతుంది. సూలకాయాన్ని అరికడుతుంది.

II. దోసకాయ : దోసకాయలో చాలా రకాలు ఉన్నాయి. ఆకుపచ్చ రంగులో పొడవుగా ఉండేవి కీరదోస అంటారు. వీటిని సాధారణంగా పచ్చిగానే తింటారు. వనువు గుండ్రంగా ఉండే దోసకాయలను వప్పు, కూరలలో వాడతారు.

పోషకాలు : దోస కాయల్లో స్వల్పపంగా పిండి పదార్థాలు, ప్రాటీస్లు, విటమిన్ -బి 1,3,6,9, విటమిన్ -సి, విటమిన్ -జి, విటమిన్ -కె వంటి విటమిన్లు, కాల్చియం, ఐరన్, మెగ్నెషియం, జింక, మాంగనీస్, పోటాషియం, ఫాస్ఫరన్ వంటి ఖనిజ లవణాలు ఉంటాయి.

ఆరోగ్య ఉపయోగాలు: దోసకాయల్లో నీటి శాతం ఎక్కువగా ఉండటం పలన ఇది ఊఱకాయానికి ఎంతో బాగా పని చేస్తుంది. ఇది వేడిమిలో దీప్పాడ్రెషన్ తగ్గిస్తుంది. మెదడుకు మేలు చేస్తుంది. కడుపులో మంట, అల్పు వంటి బాధలను నివారిస్తుంది.

III. బెండకాయ : బెండకాయ మన దేశంతో పాటు అన్ని దేశాలలో సాగు చేస్తారు. దీంతో కూరలు, వేపుళ్ళు, పులుసులు వంటి వంటలు తయారు చేస్తారు. కొన్ని ప్రాంతాలలో పచ్చిగాను ఊరబెట్టుకుని కూడా తింటారు.

పోషకాలు: బెండకాయల్లో స్వల్పపంగా పిండి పదార్థాలు, ప్రాటీస్లు, విటమిన్ -బి 1,3,6, 9, విటమిన్ -సి, విటమిన్ -జి, విటమిన్ -కె వంటి విటమిన్లు, కాల్చియం, ఐరన్, మెగ్నెషియం, జింక, మాంగనీస్, పోటాషియం, ఫాస్ఫరన్ వంటి ఖనిజ లవణాలు ఉంటాయి.

ఆరోగ్య ఉపయోగాలు: బెండకాయ రక్త హీనతను నివారిస్తుంది. జీర్జుకోశానికి దానిలో ఉన్న పీచు పదార్థం మేలు చేస్తుంది. రక్తంలో చక్కెర స్థాయిని నియంత్రిస్తుంది. కంటి చూపుని, ఎముకల పటుత్వాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది.

IV. పంకాయ : పంకాయలను దాదాపు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పండించి వినియోగిస్తారు. వీటిలో అనేక రకాలు ఉన్నాయి. పోషక విలువలు దాదాపుగా ఒకేలా ఉంటాయి.

పంకాయతో భారతీయులు పచ్చళ్ళు, కూరలు, పులుసులు,

వంటివి చేసుకుంటారు. నేరుగా కాల్పుకుని కూడా తింటారు.
పోషకాలు: వంకాయల్లో స్వల్పంగా పిండి పదార్థాలు, చక్కర, పీచు పదార్థాలు, విటమిన్-బి 1,2,3,6,9, విటమిన్-సి, విటమిన్-జి, విటమిన్-కె వంటి విటమిన్లు, కాల్పియం, ఐరన్, మెగ్రిఫియం, జింక్, మాంగసీన్ పొట్టాపియం, ఫాస్పరన్ వంటి ఖనిజ లవణాలు ఉంటాయి.

ఆరోగ్య ఉపయోగాలు : వంకాయ వ్యాధి నిరోధక శక్తినిని పెంచుతుంది. జీర్జ్కోశాన్ని ఆరోగ్యంగా ఉంచుతుంది. రక్తంలోని చెడు కొలెస్ట్రాల్ తగ్గిస్తాయి. ఘలితంగా స్వల్పకాయాన్ని, గుండె జబ్బులను, రక్తపోటు ముప్పును నివారిస్తుంది.

V.కాలీఫ్రాపర్: ఇది దాదాపుగా ప్రపంచమంతా సాగు చేస్తారు. ఇందులో ఎక్కువగా లేత పసుపు రంగులోనివే కనిపిస్తాయి. దీనిని రకరకాల వంటలలో వాడతారు.

పోషకాలు: స్వల్పంగా పిండి పదార్థాలు, చక్కర, ప్రోటీన్లు, పీచు పదార్థాలు, విటమిన్-బి 1,2,3,6, 9, విటమిన్-సి, విటమిన్-జి, విటమిన్-కె వంటి విటమిన్లు, కాల్పియం, ఐరన్, మెగ్రిఫియం, జింక్, మాంగసీన్, పొట్టాపియం, ఫాస్పరన్ వంటి ఖనిజ లవణాలు ఉంటాయి.

ఆరోగ్య ఉపయోగాలు : గుండెకు, మెదడుకు, మేలు చేస్తుంది. క్యాస్పర్ను నివారిస్తుంది. జీర్జ్కోశానికి రక్షణనిస్తుంది. అకాల వార్ధక్కాన్ని నివారిస్తుంది. రోగినిరోధక శక్తి పెంచుతుంది. స్వల్పకాయాన్ని అరికడుతుంది.

VI.కాకరకాయ : భారత ఉపభూండ ప్రాంతాలలో పాటు దక్కిణ అసియా, ఆగ్నేయ ఆసియా, అఫ్రికా, ప్రాంతాల్లో కాకరకాయ విరివిగా పండిస్తారు. దీనితో పులుసులు, కూరలు, వేపుళ్ళు చేసుకుని తింటారు. ఆయచ్చేద వైచ్చుంటో కూడా దీనిని వాడతారు.

పోషకాలు: కాకరకాయలో విటమిన్-బి, బీటాకెరోటిన్, విటమిన్-సి, విటమిన్-జి, విటమిన్-కె వంటి విటమిన్లు, కాల్పియం, ఐరన్, మెగ్రిఫియం, జింక్, మాంగసీన్ పొట్టాపియం, ఫాస్పరన్ వంటి ఖనిజ లవణాలు ఉంటాయి.

ఆరోగ్య ఉపయోగాలు : కాకరలోని

పైపోగ్గాస్టియా పదార్థం ఇన్సులిన్ స్థాయిని నియంత్రించి చక్కర స్థాయిని అదుపులో ఉంచుతుంది. సోరియాసిన్తో సహా పలు చర్చ వ్యాధుల్ని నివారిస్తుంది. డయేరియా వంటి జీర్జ్కోశ వ్యాధుల చికిత్సలోను కాకరకాయని ఉపయోగిస్తారు.

VII. క్యారెట్: ప్రయోజనాలతో సమ్మిద్గా ఉన్న క్యారెట్లను అనేక విధాలుగా ఆఫారంలో చేర్చవచ్చు. క్యారెట్ రసం, న లా ఈ క్యారెట్ నసావ్ గా కూడా తీసుకోవచ్చు.

పోషకాలు: క్యారెట్లో బీటాకెరోటిన్, యూంటీ ఆక్రిడెంట్ ఉండటం వల్ల అనేక రకాల వ్యాధుల్ని క్యాస్పర్ ప్రమాదాన్ని తగ్గించడంలో సహాయపడుతుంది. విటమిన్లు ఏ, సి, కె పొట్టాపియంలు ఉన్నాయి.

ఆరోగ్య ఉపయోగాలు: క్యారెట్లో క్యారెట్లు తినడం వల్ల ప్రోప్టేట్ క్యాస్పర్ ప్రమాదాన్ని 5 శాతం వరకు తగ్గించవచ్చు. రక్తపోటును తగ్గిస్తుంది. కంటి ఆరోగ్యాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది. బరువు తగ్గడంలో సహాయపడుతుంది.

VIII.బతానీ: పచ్చి బతానీలు ఆరోగ్యకరమైన కూరగాయలలో ఒకటి.

పోషకాలు: ఇందులో కార్బోప్లాట్రెట్లు, పిండి పదార్థాలు ఉండవు. ఇవి పోషకాలతో నిండి ఉంటాయి. కేవలం ఒక మీడియం కప్పు వండిన బతానీలు మీకు 9 గ్రాముల ప్రోటీన్, విటమిన్లు ఏ, సి, కె. రిబోఫ్లైవిన్, ధయామిన్, నియాసిన్, ఘోలేట్ వంటి ఇతర పోషకాలను అందిస్తుంది.

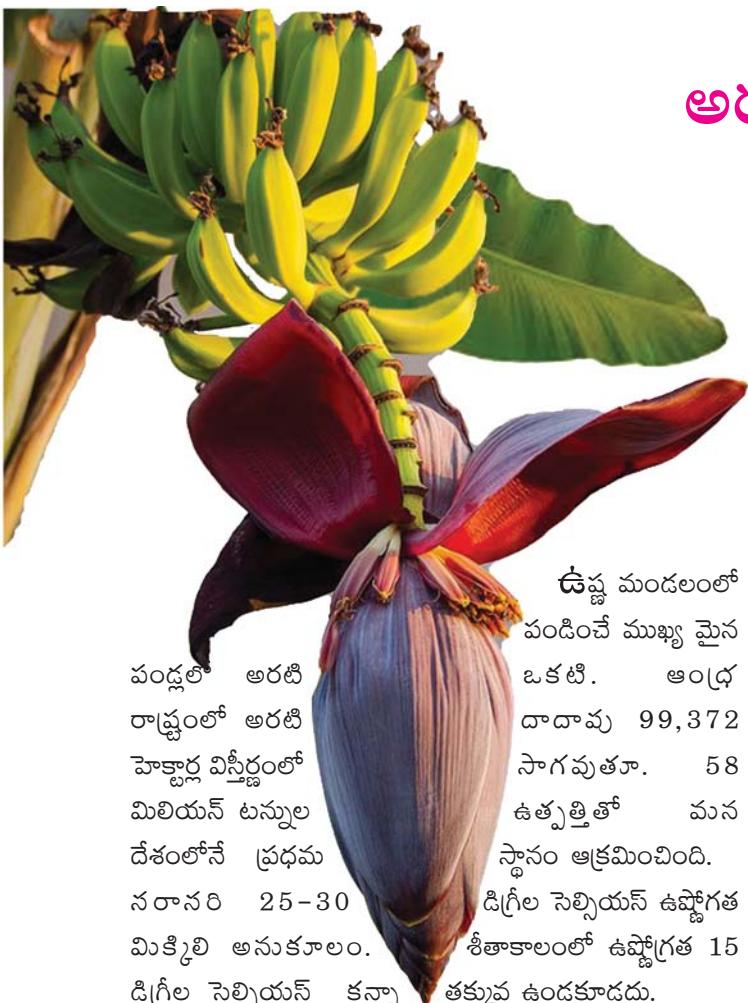
ఆరోగ్య ఉపయోగాలు: అధిక మొత్తంలో పీచు కారబంగా బతానీలు మలబద్ధకం ప్రమాదాన్ని తగ్గించడంలో కూడా ప్రయోజనానకరంగా ఉంటాయి. అవి హృదయాన్ని కూడా కాపాడతాయి మరియు టైప్-2 డయాబెటిస్ ప్రమాదాన్ని తగ్గిస్తాయి.

వై. ఉమా జీయ్తి
(శిష్యుల నిపుణులు, గృహ విజ్ఞాన శాస్త్రం)
కృష్ణాజ్యులు కేంప్రం, రస్తాకుంటాయి

అరటి సాగు

వండ్లలో అరటి

రాష్ట్రంలో అరటి

హెక్టార్ వీస్తిరంలో

మిలియన్ టన్నులు

దేశంలోనే ప్రథమ

నరానరి 25-30

మిక్కిలి అనుకూలం.

డిగ్రీల సెల్వియన్ ఉష్ణోగ్రత 15

డిగ్రీల సెల్వియన్ కన్నా తక్కువ ఉండకూడదు.

సారవంతమైన, తగినంత నీటి వసతి కలిగి, నీరు ఇంకిపోయే గుణంతో పాటు తగినంత సేంద్రియ పదార్థం గల నేలలు అనుకూలం.

వండ్ రకాలు: కర్మార్గ చక్కరకేళి, తెల్ల చక్కరకేళి, గ్రాండ్ నైన్, పొట్టి పచ్చ అరటి.

కూర రకాలు : కొవ్వారు బొంత, గోదావరి బొంత,

తెల్ల చెక్కరకేళి, కర్మార్గ చక్కరకేళి, బొంత రకాలను సంవత్సరం పొడవునా నాటవచ్చు .

వైరస్ తెగుళ్ళ సోకని ఆరోగ్యవంత మైన తోటల నుండి మాత్రమే పిలకలను ఎంపిక చేయాలి .

మూడు మాసాల వయస్సు కలిగి, రెండు లేక మూడు కోతలు పడిన సూది పిలకలను మాత్రమే ఎన్నుకోవాలి, పిలకల పై చర్చాన్ని పలుచగా చెక్కి వేసి లీటరు నీటికి 5 గ్రా. కాపర్ ఆక్సెస్‌ర్స్ కలిపిన మందు ద్రావణం లో 15 నిమిషాలు ముంచిన తరువాత నాటుకోవాలి.

పొట్టిగా పెరిగే పొట్టి పచ్చ అరటిని 1.5×1.5 మీ. దూరంలో, మర్యాదా పెరిగే గ్రాండ్ నైన్, తెల్ల చక్కరకేళి రకాలను 1.8×1.8 మీ. దూరంలో, ఎత్తుగా పెరిగే మార్పిమాన్, కర్మార్గ

చక్కరకేళి, కొవ్వారు బొంత రకాలను 2×2 మీ. దూరంలో నాటుకోవాలి.

బీప్యూ కల్చర్ అనగా నాణ్యమైన అరటి పిలకల కణజాలం నుండి ప్రయోగశాలలో అభివృద్ధిపరచిన మొక్కలు. ఇవి సాధారణ పిలకల ద్వారా నాటిన పంట కంటే కూడా 35 నుంచి 40 శాతం వరకు అధికంగా దిగుబడిని ఇస్తాయి. తోట అంతా ఒకేసారిగా గెలలు వస్తాయి. అలా వేసిన గెలలన్నే అతి తక్కువ వ్యవధిలోనే కోతకు నిధం అవుతాయి. కనుక తోట యాజమాన్యం ఖర్చు తక్కువవుతుంది.

కార్పి తోటల పంటలు కూడా బలంగా పెరిగి అధిక దిగుబడిని ఇస్తాయి.

అరటిలో సూక్ష్మధాతు లోపాలు సవరించడానికి ఎకరానికి 2 కిలోల సూక్ష్మధాతు మిశ్రమం (బరన్, రాగి, మాంగనీన్, మాలిబ్బినం, జింక్, బోరాన్) అరటి నాటిన రెండోనెల, మూడో నెల, నాలుగు, బద్దో నెలలో.. డ్రిష్ ద్వారా ఇవ్వాలి. లేదా ఆకులపై పిచికారీ చేయాలి.

పోకారుకు బ్యూటూక్లోర్ 5 లీ. లేక అల్లాక్లోర్ 2.5 లీ. లేక పెండిమిథాలిన్ 2.5 లీ. లేదా ఆక్సెష్లోఫోన్ 500-600 మి.లీ. వీటిలో ఏదైనా ఒక మందును సుమారు 500 లీటర్ల నీటిలో కలిపి నాటిన తర్వాత మొదటి తడి ఇచ్చి, నేల తేమగా ఉన్నప్పుడు సమానంగా పిచికారీ చేసి కలుపు మొలవకుండా అరికట్టపచ్చును. తుంగ, గరిక వంటి మెండి జాతి కలుపు నివారణకు పోకారుకు 2.5 నుంచి 5 లీటర్ల గైఫోసేట్ మందును 250 నుంచి 500 లీ. నీటిలో కలిపి కలుపు మొక్కలపై పిచికారీ చేయాలి.

అలసంద, లేక బొబ్బిర విత్తనం చల్లి (40 నుంచి 50 రోజులకు ఒకసారి, మళ్ళీ 70 రోజులకు మరోసారి) భూమిలో కలియ దున్నాలి. దీని వలన కలుపు పెరగకుండా ఉండటమే కాక భూసారం కూడా పెరుగుతుంది. 100 మైక్రోనుల మందం కలిగిన పాలిధిన్ మల్చింగ్ షీట్సు నేలపై పరిచి ఆ తరువాత మొక్క నాటితే కలుపు సమస్యను అధిగమించవచ్చును.

డా. వి. శ్రీపతి,

శాస్త్రవేత్త,

డా. బి. కరుణార్,

శిస్తరణ సంచాలకులు,

డా. వై.ఎస్.ఆర్. ఉద్యాన విశ్వ దిశ్యాలయం,
వెంకట రామస్వామి గూడెం

చిత్రమాలిక

వ్యవసాయ రంగ ప్రగతికి సచిత్ర నిదర్శనం : గణతంత్ర వేదుకలలో ప్రదర్శించిన వ్యవసాయ శాఖ శక్తిం

గుంటూరు కమీషనరేట్ కార్యాలయంలో జాతీయ పత్రాన్ని ఆవిష్కరిస్తున్న ఇన్ఫార్మేషన్ కమీషనర్ డా. గెడ్డం శేఖర్బాబు, (ఐ.ఎఫ్.ఎస్.)

ప్లాంట్ డాక్టర్స్ దైరీ... వ్యవసాయ అధికారుల రాష్ట్ర సంఘ ప్లాంట్ డాక్టర్స్ దైరీ ఆవిష్కరిస్తున్న మంత్రి కాకాణి గోవర్ధనరెడ్డి దైరీని ఆవిష్కరిస్తున్న మంత్రి కాకాణి గోవర్ధనరెడ్డి

కమీషనరేట్ కార్యాలయంలో ప్లాంట్ డాక్టర్స్ దైరీని ప్రదర్శిస్తున్న వ్యవసాయ శాఖ ప్రత్యేక కమీషనర్ చేపూరు హరికిరణ్ వ్యవసాయ శాఖ ప్రత్యేక కమీషనర్ చేపూరు హరికిరణ్

వ్యవసాయ విస్తరణాధికారుల వార్క్ దైరీని ఆవిష్కరించిన వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి కాకాణి గోవర్ధనరెడ్డి వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి కాకాణి గోవర్ధనరెడ్డి

వ్యవసాయ విస్తరణాధికారుల వార్క్ దైరీని ఆస్క్రిగా చూస్తున్న వ్యవసాయ శాఖ ప్రత్యేక కమీషనర్ చేపూరు హరికిరణ్ వ్యవసాయ శాఖ ప్రత్యేక కమీషనర్ చేపూరు హరికిరణ్

మొలకలతో ఎణిజ్య పర్చిలో నిష్ట లోటు

నిష్ట, చీనీలో విటమిన్-సి, భాస్వరం అధికంగా ఉంటుంది. వీటి నుంచి చల్లని పానీయాలు, పచ్చత్యు పెక్కిన్, సిట్రిక్ ఆమ్లం, నిష్ట ఉప్పు వంటి ఉత్పత్తులు తయారపడున్నాయి. ఆకుల నుంచి పరిమళ ద్రవ్యాలు తయారు చేయవచ్చు.

రాష్ట్రంలో పులుసు నిష్టను నెల్లారు, గుంటూరు, వైఎస్ఆర్ కడవ, చిత్తూరు, అన్నమయ్య, తిరుపతి, తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమగోదావరి, ఏలూరు, కృష్ణ జిల్లాల్లో ఎక్కువుగా సాగు చేస్తున్నారు. నిష్టలో ప్రధానంగా 4 జాతులు ముఖ్యమైనవి. అవి 1. సిట్రిన్ ఆరంటి ఫోలియా (పులుసునినిష్ట), 2. సిట్రిన్ లాటిఫోలియా (నిష్ట), 3. సిట్రిన్ లిమానియా (రంగాపూర్ నిష్ట), 4. సిట్రిన్ లిమిటియోయాడ్స్ (తియ్య నిష్ట). వీటిలో వాణిజ్యపరంగా సిట్రిన్ ఆరంటి ఫోలియా, లాటిఫోలియా కీలకమైనవి.

బాలాజీరకం: నిష్ట రకాల్లో ‘కాగ్గి’ రకం శ్రేష్ఠమైంది. అధిక దిగుబడిని ఇస్తుంది. ఒక్కు చెట్టు 3 వేల నుంచి 5 వేల దాకా కాయలు కాస్తుంది. ఒక్కు పండు 40 గ్రా. నుంచి 45 గ్రా. పరకు తూగుతుంది. అయితే, ఈ రకానికి తెగుళ్లు, చీడపీదలు సోకే అవకాశం ఎక్కువు. అయితే రైతులను ఎక్కువు ఇఖ్యంది పెట్టేది గజ్జి తెగులు. దీనిని తట్టుకొనేలా డాక్టర్ వై.ఎస్.అర్ ఉద్యాన విశ్వ విద్యాలయం ఆనుబంధ తిరుపతి చీనీ, నిష్ట పరిశోధన స్థానం శాస్త్రవేత్తలు ‘బాలాజీ’ నిష్ట రకాన్ని అభిఖ్యాది చేశారు. ఇది గజ్జి తెగులుతో పాటు శిలీంద్రాల ద్వారా వ్యాపి చెందే వేరు కుళ్లు తెగులును సమర్థంగా తట్టుకొని, అధిక దిగుబడిని ఇస్తుంది. ఈ ఒక్క రకం వాటానే 50 శాతం కంటే ఎక్కువుగా ఉంది.

ఉత్పత్తిలోనూ 60% వాటా. ‘పెట్లారు సెలెక్షన్’ రకం కూడా గజ్జి తెగులును తట్టుకొంటుంది. 10-15% మొక్కలు 3వ సంవత్సరం నుంచి కాపునకు వస్తాయి. కానీ 4వ సంవత్సరం నుండి కాపు తీసుకోవాలి. దేశంలో నిష్ట మొలకలను ఉత్పత్తి చేసి, సిట్రిన్ జాతుల జన్మ సేకరణలను నిర్వహించే ప్రధాన కేంద్రాలలో తిరుపతి కూడా ఒకటి. చాల పరకు నిష్టతోటలు మొలకలకు చెందినవి కాబట్టి వైరన్ తెగుళ్లు వీటిని ఆశించవు.

నిష్ట ప్రవర్ధనం : కాగ్గి నిష్ట అనేది చిన్నగుండ్రని లేదా అండాకార, ఆకుపచ్చని పసుపు పండ్లు కలిగిన పొద లేదా చిన్న చెట్లు. దీన్ని విత్తనం ద్వారా వాణిజ్య పరంగా ఉత్పత్తి (ప్రవర్ధనం) చేస్తారు. ఈ నిష్ట జాతిలో అధికశాతం కణజాల ప్రవర్ధనం కారణంగా అది తల్లి చెట్టు లక్ష్మణాలను కలిగి ఉంటుంది. వైరన్ తెగులు తక్కువగా ఉండటం వల్ల వాటిని విత్తనాల ద్వారా మొలకలను పెంచుతారు. విత్తనం ద్వారా ప్రవర్ధనం సులభమైన పద్ధతి. ఈ పద్ధతిలో జన్మపరంగా తల్లి మొక్కల లాంటి మొక్కలు పొందవచ్చు. నిష్ట మొలకలను ఉత్పత్తి చేసే యాజమాన్యానికి ఈ విధానం ప్రయోజనకరమైనది. నిష్ట చెట్లు సాధారణంగా వైరన్, బ్యాక్టీరియా, ఘంగెన్ తెగులు బారిన పదుతుంది, కానీ మొలకల ద్వారా పెంచిన చెట్లకు ఈ తెగులు సోకే అవకాశం చాలా తక్కువ, కనుక చెట్లు అధిక దిగుబడుల నిస్తూ ఎక్కువ కాలం బతుకుతాయి. పులుసు నిష్టను అంటుకట్టడం ద్వారా ట్రిప్లిజ తెగులు సోకే అవకాశం ఎక్కువ, వీటికి బలహీనమైన ద్వీతీయ వేరు వ్యవస్థకో తక్కువ జీవిత కాలం కలిగి ఉంటుంది. గుంటూరు, నెల్లారు, ప్రకాశం జిల్లాల్లో అంటు మొక్కలు అధిక

సాందర్భ (5x 5 మీ, 4x మీ) దూరం పాటించిన తోటలలో ఎక్కువగా తెగులు సోకినట్లు గుర్తించారు. అధిక దిగుబడులు సాధించేందుకు రైతులు ఇటీవల రంగాపూర్ నిమ్మ, జంభేరి వేరు మూలంపై అంటుకట్టిన వెుక్కల కొనుగోలుకు ఆనక్కి చూపుతున్నారు. అయితే కణజాల ప్రవర్ధనం ద్వారా ఉత్పత్తి అయ్యే మొలకల సాగుతో కలిగే ప్రయోజనాలపై రైతులకు అవగాహన కల్పించాల్సిన అవసరం ఉంది.

మొలకలతో ప్రయోజనాలు : తల్లి చెట్ల లక్ష్మణాలు కలిగిన మొక్కలను అభివృద్ధి చేయవచ్చు. ఈ పద్ధతిలో చాల తక్కువ ఖర్చుతో, త్వరగా, సులువుగా మొలకలను ఉత్పత్తి చేయవచ్చు. ఈ నిమ్మ మొలకలు దృఢమైన వేరు వ్యవస్థతో ఎక్కువ జీవితకాలం కలిగి ఉంటాయి.

ఈ మొక్కలు లోతైన, బలమైన వేరువ్యవస్థను కలిగి ఉండడం వల్ల నేలలోపల పారలోని నీరు, పోషకాలను గ్రహించగలవు.

ఈ మొక్కలు చీడపీడలను, వర్షాభావ పరిస్థితులను తట్టుకొని జీవించగలవు.

ఈ విత్తన మొలకలు కాపునకు వచ్చేందుకు ఎక్కువ సమయం అవసరమైనప్పటికీ, కొమ్మల విస్తృతం అధికంగా ఉండడం వల్ల అధిక పండ్ల దిగుబడిని ఇస్తాయి.

.అంట్ల ద్వారా ట్రైప్లిజ వైరస్ వ్యాపిస్తుంది.

.విత్తన మొలకల ద్వారా ఈ సమస్యను అధిగమించవచ్చు.

విత్తన మొలకల ద్వారా ట్రైప్లిజ వైరస్ వ్యాపించదు.

తిరుపతి చీని, నిమ్మ పరిశోధనా స్థానం జరిపిన సర్వోత్తమి నిమ్మ అంట్లు, మొలకల కన్నా ముందే చనిపోతాయని గమనించారు.

వివిధ వేరు మూలాలపై, మొలకలపై చేసిన పరిశోధనలో జంభేరి

15 సం|| గజనిమ్మ 16 సం|| నిమ్మ అంట్లు 16 సం|| నిమ్మ మొలకలు 18 సం||లో చనిపోయినట్లు గమనించారు.

అంటుమొక్కలు బంక తెగులతో పాటు వివిధ రకాల తెగుళ్ళ

బారిన పదే ప్రమాదం ఉన్నందున వాలే ఆయుష్మ తగ్గుతుంది,

దీంతో పండ్ల తోటలను తిరిగి నాటాల్సిన అవకాశం పెరుగుతుంది.

ఇది ఖర్చుతో కూడుకున్నది అని రైతులు అనుభవ పూర్వకంగా పేర్కొన్నారు.

అంటు మొక్కలు, విత్తన మొలకల మధ్య తేడాలు

లక్ష్మణాలు	అంటు మొక్కలు	విత్తన మొలకలు
తొలికాత	3 సంవత్సరాలకి	4-5 సంవత్సరాలకి
మొక్కపెరుగుదల	ఎత్తుపెరగవు	నిటారగా, ఏప్పగా పెరుగుతాయి
ఆకారం	ఎక్కువ కొమ్మలుంటాయి	ఎక్కువ శాఖలు, పందిరి కొమ్మలుంటాయి,
ముల్లు	తక్కువ	ఎక్కువ
పండ్లదిగుబడి	1568 కిలో/మొక్క	1612 కిలో/ మొక్క
పండ్ల బరువు	35-38 గాములు	45 గాములు
రసం	45-48%,	48%
ఆస్కార్పిక్ అమ్లం (మి.గ్రా /100 గ్రా) రసంలో	25-26	26
వర్షాభావ పరిస్థితులను	తట్టుకోలేవు	తట్టుకుంటాయి
బంకతెగులు	ఎక్కువగా ఆశిస్తుంది	తట్టుకుంటాయి
ట్రైప్లిజ తెగులు	త్వరగా లోనవుతాయి	నిరోధక శక్తి కలిగి ఉంటాయి
జీవిత కాలం	10-12 సంవత్సరాలు	20 సంవత్సరాలు పైబడి

గమనిక: నిమ్మమొలకలు అలస్యంగా కాపునకు వచ్చినప్పటికి

అధిక దిగుబడినిస్తు ఎక్కువ జీవితకాలం కలిగి ఉంటాయి

టమాట విలువ శధారిత ఉత్పత్తులు

రైతులు టమాట ఎక్కువగా సాగు చేస్తున్నప్పటికీ పంట చేతికి వచ్చే సమయానికి ఎగుమతికి అయ్యే భర్యు ఎక్కువ కావడం వలన చాలా వరకు సద్యానియోగం కావటంలేదు. 25 శాతం పంట సరైన జాగ్రత్తలు పాటించక పోవడం వల్ల వృధాగాపోతోంది. అలాకాకుండా టమాటలను ఎక్కువ కాలం నిల్వ ఉంచే విధానాలను పాటించి, టమాట పంటను సద్యానియోగం చేసుకోవాలి. టమాట విలువ ఆధారిత ఉత్పత్తులు నిల్వ ఉండే విధంగా టమాట సాస్, టమాట ఫ్యారీ, టమాట పచ్చడి. టమాట కెచ్చే, టమాట టోఫీ, టమాట పొడి ఎండబెట్టిన టమాట వరుగులు వంచివి తయారు చేసుకోవచ్చు. ఇలా తయారు చేయడం వల్ల టమాట పదార్థాలకు విలువ పెరగడమే కాకుండా వాటిని ఎక్కువ కాలం పాటు నిల్వ ఉంచవచ్చు.

టమాటప్పుర్యారీ : తయారీవిధానం: బాగా రంగు వచ్చిన పుచ్చు లేని టమాటా పండ్లను శుభ్రంగా కడిగి, వేడి నీటిలో 5 నిమిషాలు ఉడికించాలి. తర్వాత ముక్కలుగా కోసి చల్లారనివాయి.

తొక్కు, గింజలు తీసేసి ముక్కలను మిక్సీలో వేసుకోవాలి. ఈ ముద్దను అవసరమైతే జల్లెడను ఉపయోగించి 12-15% (టి.ఎస్.ఎస్) పరకు ఉడికిస్తే ఫ్యారీ తయారవుతుంది.

25% వరకు ఉడికిస్తే టమాటా ముద్ద

తయారవుతుంది. ఈపదార్థాన్ని

82-88°C వద్ద వేడిగా

ఉన్నప్పుడే సీసాలో నింపాలి.

ఈ సీసాను వేడినిటిలో 20

నిమిషాలు మరిగించాలి.

తర్వాత ఈ సీసాను చల్లార్చి గది ఉప్పోగ్రథ వద్ద తేమ లేని ప్రదేశాలలో నిల్వ ఉంచాలి.

టమాట కెచ్చే : తయారీ విధానం: బాగా రంగు వచ్చిన పుచ్చు లేని టమాటా పండ్లను శుభ్రంగా కడగాలి, వీటిని వేడి నీటిలో 5 నిమిషాలు ఉడికించాలి. తొక్కు, గింజలు తీసేసి ముక్కలను మిక్సీలో వేసుకోవాలి.

ఇలా వచ్చిన రసంలో మూడో వంతు చక్కెర వేసి ఉడికించాలి. ఉల్లిపాయ, వెల్లుల్లి, లవంగాలు, యూలకులు, మిరియాలు, జీలకర్ర, జాపత్రి, దాల్చినచెక్క కారం ఒక వద్దుంలో వదులుగా కట్టి, అందులో ముంచాలి. టమాట రసం మూడో వంతుకి తగ్గించేవరకు ఉడికించాలి. తరువాత మసాలా సంచిని తీసి బాగా పిండి, పొందిన మసాలాసారాన్ని తిరిగి జోడించండి. ఇప్పుడు ఉడికించడం. ఆపివేయాలి. వెనిగర్, ఉప్పు, తగినంత చక్కెర జోడించి, బాగా కలిపి ఒక నిమిషం మళ్ళీ వేడిచేసి మంటను ఆపివేయాలి.

టమాట జామ్ : తయారీ విధానం: బాగా రంగు వచ్చిన టమాటా పండ్లను, ముక్కలుగా కోయాలి. మెత్తగా ఉడికించి గుజ్జను వడకట్టుకోవాలి. ఈ గుజ్జకు చక్కెర, లిక్ష్మిడ్ గ్రూకోజ్జను కలిపి ఉడకనివాయి. ఉడకుతున్నప్పుడు పొంగును తీసేసి అడుగు అంటకుండా గరిటతో కలియబెదుతూ వీలైనంతవరకు గుజ్జలా అయ్యేవరకు చిక్కపరచాలి. ఇలా మూడో వంతు వరకు అనగా ఉన్నపదార్థంలో మూడో వంతుకు తగ్గేదాకా చిక్కబడేలా చేసి సోడియంబెంజోయ్యెల్ అనే నిల్వకు ఉపయోగపడే మందును కలిపి చల్లార్చాలి. శుభ్రంగా కడిగిన జాడీల్లో నింపి మూతలు

గట్టిగా బిగించి భద్ర

వరచుకోవాలి. ఇలా

తయారు చేసిన జామ్ 6

నెలల వరకు చెడిపోకుండా

ఉంటుంది.

టుమాట వరుగులు :

తయారీవిధానం: తాజా టుమాటాలను ఎన్నుకోని కడిగి పెద్దముక్కలుగా కోసుకోవాలి ముక్కలను చిన్నట్టేలో వేసుకోని ఎండలో ఆరబెట్టాలి.

సగం ఆరిన టుమాటాలకు ఉప్పు, పశువు కలిపి మళ్ళీ ఎండబెట్టాలి. బాగా ఎండిన తరువాత తయారైన వరుగులను ఒక డబ్బులో నిల్వ ఉంచుకోవాలి. ఈ వరుగులు ఆరు నెలల వరకు నిల్వఉంటాయి. వీటిని టుమాటా దొరకని సమయంలో ప్రత్యౌమ్యాయినిగా ఉపయోగిస్తారు. ఇది చాలా మంచి పద్ధతి, ఖర్చు కూడా తక్కువ.

టుమాట వడియాలు : తయారీవిధానం: టుమాటలను నీటిలో పొవుగంట ఉడికించాలి. చల్లబడ్డాక తొక్కుతీసి మెత్తగా రుబ్బుకుని పక్కన ఉంచాలి. సగ్గుబియ్యాన్ని 15 నిమిషాలు

నానబెట్టి నీరు వడకట్టాలి. నానిన సగ్గుబియ్యాన్నికి 60 మి.లీ నీటిని కలిపి కుక్కర్లో 3 విజిల్స్ వచ్చేవరకు ఉడికించాలి. చల్లారిన తర్వాత ఉప్పు, కారం టుమా గుజ్జు వేసి బాగా కలపాలి. ఈ మిశ్రమాన్ని ప్లాస్టిక్ కవర్ పై గుండ్రంగా పల్గా వేసి, బాగా ఎండిన తరువాత డబ్బుల్లో నిల్వ చేసుకోవాలి.

టుమాటాపొడి: తయారీ విధానం: బాగా ఎర్రగా దొరగా పండిన పుచ్చులు లేని టుమాటాలను శుద్ధంగా నీటితో కడగాలి. తర్వాత నాలుగు భాగాలుగా, కోసిన ముక్కలను ఒక పళ్ళెంలో పెట్టి, ఎండలో లేదా సోలార్ డ్రయ్యర్ లో ఎండబెట్టాలి. ఎండలో దముచ్చు, ధనాశి వడకుండా దానిపై వలుచటి వప్పుం కప్పాలి.

బాగా ఎండిన తర్వాత తీసి పాలిథీన్ కవర్లో భద్రపరచాలి. ఎండిన టుమాటాలను వాడే ముందు అరగంట నీటిలో నానబెట్టి వాడాలి. ఎండిన టుమాటాలను పొడి చేసి

కూడా వాడుకోవచ్చు.

టుమాటపుచ్చుడి:

తయారీ విధానం: దొరగా పండిన టుమాటాలను కడిగి, కోసి ఉప్పు, పశువు కలిపి ఒక జాడీలో పెట్టాలి. మర్మాడు ముక్కలను ఎండలో ఆరబెట్టాలి. ఇలా రెండు రోజులు ఆరబెడితే తేమంతా పోయి పోడిగా తయారువుతాయి.

టుమాట జ్యాన్,
చింతపండు, కారం, ఉప్పు
కలువుకొని వెత్తగా
రుబ్బుకోవాలి. వెల్లుల్లి
పాయలు, ఆవహాడి, మెంతిపాడి
కూడా కలపాలి. తరువాత
ఎండబెట్టిన టుమాటలను కలిపి వేసుకోవాలి.

ఆరోగ్య ప్రయోజనాలు

కిట్టురాళ్ళు, పిత్తాశయ రాళ్ళు: విత్తనాలు లేకుండా టుమాటాలు తినడం ద్వారా పిత్తాశయ రాళ్ళు మూత్రపిండాల రాళ్ళు తగ్గించడానికి తోడ్పుడుతుంది..

ధూమపానం: రోజెనిక్ ఆమ్లం, కొమారిక్ ఆమ్లం, సిగరెట్ పొగ ద్వారా వచ్చే క్యాస్పర్స్ కు వ్యతిరేకంగా పోరాడి ధూమపానం శరీరానికి చేసే నష్టాన్ని తగ్గించడంలో సహాయపడుతుంది.

గుండె సమస్యలు : పొట్టాపియం, విటమిన్సు రక్తపోటు తగ్గించడానికి దోహదపడతాయి. ఒత్తిడి, అధిక కొలప్పెట్ తగ్గిన్నంది. గుండెపోటు ఇతర ప్రాణాంతక గుండె సమస్యలు నివారించడానికి సహాయపడుతుంది.

మధుమేహం: క్రోమీయం అనే భిన్నిజ లవణం పుష్టలంగా ఉంటుంది. మధుమేహ వ్యాధిగ్రస్తుల్లో రక్తం చక్కర స్థాయిని అదుపులో ఉంచడానికి ఇది సహాయపడుతుంది. జీర్జ్వాహస్తను ఆరోగ్యంగా ఉంచుతుంది.

క్యాస్పర్: లైకోపీస్ సహజ యాంటిఆప్టిడెంట్గా పరిగణించబడుతుంది. ఇదిపురుషులలో ప్రాప్టేట్ క్యాస్పర్ వచ్చే అవకాశాలను తగ్గించడానికి సహాయపడుతుంది. ఉదర సంబంధిత క్యాస్పర్ పెద్ద ప్రేగ్ క్యాస్పర్ అవకాశాన్ని కూడా తగ్గిన్నంది. క్యాస్పర్ కణాల పెరుగుదలను నియంత్రించడానికి సహాయపడుతుంది.

పరిటలకు సహాయివని వ్యామ (VAM)

వెసిక్కులార్ అర్పస్వులర్ మైకోరైజా శిలీంద్రాలు (VAM) మొక్కలతో సహాజీవన సంబంధాలను ఏర్పరచుకునే అద్భుతమైన సామర్థ్యం కారణంగా స్థిరమైన వ్యవసాయంలో శక్తివంతమైన సాధనంగా ఉద్ఘావించాయి, 80% పైగా భూమిపై గల మొక్కల జాతులకు ప్రయోజనం చేకూరుస్తుంది. వ్యామ్ (VAM) శిలీంద్రాలు, తరచుగా విస్మరించబడ్డాయి. కానీ అవి పంటలపై తీవ్ర ప్రభావం చూపుతాయి. నేల సారవంతం, పోషకాలు తీసుకోవడం, ఒత్తిడికి మొక్కల స్థితి స్థాపకత, భార లోహాల ప్రభావంపే కూడా కీలక పొత్త పోషిస్తాయి.

పరిచయం: వెనిక్యులార్ అర్పస్క్వలర్ మైక్రోరైజా (VAM) అనేది శిలీంద్ర మొక్కల వేర్ల మధ్య పరస్పర సంబంధాన్ని తెలియజేసే ఒక పదం. ఇది సుస్థిర వ్యవసాయానికి అనేకరకాలుగా ఉపయోగపడుతుంది. ఈ సహజీవనం అనేది ఒక సహజ ద్వ్యాప్తక్రియ, ఇది ముఖ్యమైన వంటలతోనప్పుడు అత్యధిక భూసంబంధమైన మొక్కల జాతులకు విస్తరించింది. ఇది పోషకాల మార్పిడి, మొత్తం మొక్కల ఆరోగ్యంలో కీలకపాత్ర పోస్తుంది.

VAM శిలీంద్రాలు విభిన్న పర్యావరణ వ్యవస్థల్లో విస్తృతంగా వ్యాపించాయి, సంక్లిష్ట ప్రక్రియల ద్వారా మొక్కలతో సంక్లిష్టమైన భాగాన్ని వ్యవస్థల్లో నిర్వహించాలి.

వెసిక్కులర్ ఆర్థస్కులర్ ప్లైకోరైజా (VAM)వాడకం వ్యవసాయంలో అనేక ప్రయోజనాలను అందిసుంది:

1. మెరుగైన మొక్కల పోషకావ్యరం: VAM శీలింద్రాలు ఫిస్పురన్, సైట్రోజన్, సల్వర్, పొట్టాపియం, కాల్చియం, రాగి, ఇనుము మెగ్రిషియం వంటి అవసరమైన పోషకాలను సంగ్రహించడాన్ని నులభం చేస్తాయి. అవి పోషకాల కరిగే గుణాన్ని

మొక్కలకు
డంచుతాంగా

రవాణాను మెరుగు పరుస్తాయి,
 ఈ కీలక పోషక మూలకాలను
 వెనుక్కులకు మరింత
 సులభంగా అందుబాటులో
 ఉంచుతాయి. ఇది మొక్కల
 పెరుగుదల, అభివృద్ధి
 ఆర్థగ్యాన్ని వెరుగు
 పరుస్తుంది.

2. ಮೆರುಗ್ಗನ ಭಾಸ್ಯರಂ

లభ్యత: ఫాస్ట్ ఎంజైములను విడుదల చేస్తాయి. ఇవి ఫాస్ట్ రన్స్ ను

ಇದಿ ಭಾಸ್ಯರಂ ತೀಸುಕೋವಡಾನ್ನಿ
ಪ್ರೋತ್ಸಹಿಸುಂದಿ ಭಾಸ್ಯರಂ ನೇಲ
ಗ್ರಿಸ್ತುಂದಿ. ತದ್ವಾರಾ ಮೆಕ್ಕಲು,
ನಂ ಚೆಕ್ಕಾರುಸುಂದಿ.

3. మెరుగెన పోషకాహార సంగ్రహణ సామర్థ్యం: ఈ

శీలీంద్రాలు పోవుకాలను తీసుకునే సామర్యాన్ని పెంచుతాయి, మొక్కల ఎదుగుదలకు సహాయపడతాయి. ఇవి సేంద్రియ మూలాల నుండి సల్వర్ను అందుబాటులో ఉంచుతాయి. పొట్టాష్టియం తీసుకోవడాన్ని ప్రోత్సహిస్తాయి, మొక్కల ఒత్తిడిని తట్టుకోవడం, లవణీయత, భారీ లోపాలు, తీవ్ర ఉష్ణోగ్రతల నిరోధకతను పెంచుతాయి.

4 నేల అరోగ్యం, సారవంతం : పోషకాలను తీసుకోవడం

కంటే, ఈ శిలీంద్రాలు నేల ఆరోగ్యం, సారాన్ని మెరుగుపరచడంలో ముఖ్య పాత్ర పోవిస్తాయి. అవి నేలను స్థిరికరిస్తాయి, మొక్కలద్వారా నుత్రజని తీసుకోవడం పెంచుతాయి నేంద్రియ పదార్థాల అభివృద్ధిని ప్రోత్సహిస్తాయి. ఇది నీటి నిల్వ సామర్థ్యం, వాయుమార్పిడి, పోషక పదార్థాలతో ఆరోగ్యకరమైన, మరింత ఉత్సాదక నేలలకు దారి తీసుంది.

5. సుస్విర వ్యవసాయం:

ఎరువుల అవసరాన్ని తగ్గించగలవు, వ్యవసాయాన్ని మరింత స్థిరంగా, పర్యావరణ అనుకూలమైనవిగా చేస్తాయి. పోషకాల లభ్యత, వాటిని తీసుకునే సామర్జ్యాన్ని మెరుగుపరిచి, అవి రసాయన ఎరువులపై ఆధారపడటాన్ని తగించడానికి దోహదం చేస్తాయి.

6. వ్యాధికారక జీవనియంత్రణ: కాలనైజేషన్ వల్ల వ్యాధికారకాలు, తెగుళ్లు, పరానుజీవుల మొక్కలతో సహా బయోటీక్ ఒత్తిళ్లకు మొక్కల స్థితిస్థాపకతను పెంచుతుంది. అవి మొక్కల రక్షణ విధానాలను ప్రేరిపిస్తాయి, వనరులకోసం వ్యాధికారక జీవులతో పోతీ పడతాయి. యాంటి మైక్రో బియన్ పదార్థాలను విదుదల చేస్తాయి. ఈ జీవనియంత్రణ ప్రభావం సహజంగా వ్యాధుల, తెగుళ్ల నుండి పంటలను కాపాడుతుంది.

7. అబయోటిక్ ఒత్తిడి తట్టుకునే సామర్థ్యం: కరువు, లవణీయత, విపరీతమైన ఉష్ణోగ్రతలు, భారీ లోహోల కాలుష్యం వంటి అబయోటిక్ ఒత్తిళ్లకు మొక్కలు తట్టుకునే సామర్థ్యాన్ని పెంచుతాయి. అవి సేరు పోషకాలను తీసుకోవడం, ఆక్సికరణ ఒత్తిడికి వ్యక్తిరేకంగా రక్షణ విధానాలతో సహా శారీరక ప్రక్రియలను మెరుగుపరుస్తాయి. ఇది ప్రతికూల పర్యావరణ పరిస్థితులలో కూడా మొక్కలు వృద్ధికి తోడ్పడుతుంది..

8. ప్రయోజనకరమైన సూక్ష్మజీవుల వృధి: ఈ శిలీంద్రాలు నేలలో ప్రయోజనకరమైన సూక్ష్మజీవుల పెరుగుదలను ప్రోత్సహిస్తాయి, ఆరోగ్యకరమైన నేల పర్యావరణ వ్యవస్థకు దోషాదం చేస్తాయి. ఇది మొక్కలు ఆరోగ్యం, మొత్తం పర్యావరణ వ్యవస్థ స్థిరత్వానికి ప్రయోజనం చేకూరుస్తుంది.

9. నేల కోతసు తగ్గిస్తుంది: ఏటి వాడకం వల్ల శక్తివంతమైన స్థానికంగా స్వీకరించబడిన వృక్ష సంపదను వేగవంతం చేసి, తద్వారా కోత శక్కలకు గురి కావడాన్ని తగ్గించవచ్చు.

జీవురువులు వాడే విధానం, మోతాడు: శిలీంద్ర జీవురువుల ప్రయోజనాలను ఉపయోగించుకోవడానికి, వాటిని సమర్థవంతంగా వాడే విధానం చాలా అవసరం

వాడేవిధానం: 1. విత్తనశద్ధి: కిలోవిత్తునానికి 15-20 గ్రా చొప్పున నాటడానికి ముందు VAM జీవురువులను సేరుగా విత్తనాలపై వేయవచ్చు. వ్యామ్ బయోఫ్రెస్టిలెజర్సు సీడ్ మెటీరియల్స్ కలపడం వల్ల పంపిణీ సమానంగా జరుగుతుంది. ఇది మొక్కల పెరుగుదల ప్రారంభ దశల నుండి మైక్రోరైజర్లు అనుబంధాలను ప్రోత్సహిస్తుంది.

2. నేలలో వేయడం: వామ్ జీవురువులను ఎకరాకు 5 కిలోల చొప్పున నాటే సమయంలో లేదా నాటే ముందు సేరుగా మట్టిలోకి వేయవచ్చు. వామ్ జీవురువులను మట్టితో కలపడం లేదా నాటే రంధ్రాలలో ఉంచడం వల్ల అవి పెరిగే కొద్దీ వేరు సంబంధాన్ని కలిగి ఉంటాయి.

3. వేరు అధ్యాదం: కొన్ని సందర్భాల్లో, మొక్కల వేర్లను నాటడానికి

ముందు వామ్ ఇనోక్యులమ్

వేసిన నీళ్లలో ముంచడం ద్వారా సిథార్పు చేయబడిన మోతాడును 50-60 సార్లు జీవురువుల నీటిలో కలపడం ద్వారా చేయవచ్చు. ఇది శిలీంద్రాలు, వేర్ల వ్యవస్థ మధ్య ప్రత్యేక సంబంధాన్ని నిర్ధారిస్తుంది.

4. నర్సరీలో వేయడం: నర్సరీ ఆధారిత పంటలైన వరి, మిరప, టమాటా, బెండకాయ మొదలైన వాటికి 1 ఎకరానికి అవసరమైన నర్సరీకి 1-2 కిలోల చొప్పున నర్సరీలో వ్యామ్ జీవురువులను వేయండి.

5. విత్తు తుధి: సాధారణంగా, విత్తున తుధికోసం, మీరు కిలోగ్రాము విత్తునాలకు 8 మి.లీ/10 గ్రాముల వామ్ జీవు ఎరువులని ఉపయోగించవచ్చు. మీరు ఉపయోగిస్తున్న నిర్దిష్ట ఉత్పత్తికోసం తయారీదారు సిథార్పులను అనుసరించండి.

3. వేరు అధ్యాదం: జీవురువుల సస్పెన్షన్స్ రూట్ డిప్పింగ్ కోసం తయారీదారు సూచనలకు కట్టబడి ఉండండి. సాధారణంగా, 1 కిలోల వ్యామ్ను 50 లీటర్ల నీటితో కలపండి. 5-10 నిమిషాలు ప్రాపణంలో మొక్కల వేర్లను ముంచండి. ముంచిన తర్వాత, మొక్కలను నాటుకోవాలి.

డా. ఎల్. లక్ష్మిప్రసాద్,
ప్రధాన శాస్త్రవేత్త,
వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం, అమరావతి

ఆయుర్ పామ్ రీలులు కొత్తేతోక్కే

కొత్తే సాంకేతికోత్తే

పెదవేగి ఆయుర్ పామ్ పరిశోధనా సంస్థ “రైతే ప్రథమదు” అనే కార్బూక్షమం ద్వారా చింతలపూడి, మక్కినవారి గూడెం గ్రామాలను దత్తత తీసుకుని ఆయు గ్రామాల్లో రైతులకు ఆయుర్ పామ్ సాగులో 9 నూతన విధానాలను పరిచయం చేసింది. ఇవి..

1. వాతావరణ ఆధారిత నీటి యాజమాన్యం
  2. ఫెర్రీగేప్స్ పద్ధతిలో ఎరువుల యాజమాన్యం
  3. అంతర పంటల సాగు
  4. పశుగ్రాసాల పెంపకం
  5. ఆయుర్ పామ్, కొబ్బరి తోటలలో నిరుపయోగంగా ఉన్న నీటి కుంటలలో చేపల పెంపకం
  6. ఆయుర్ పామ్ వ్యర్థాలను చావ్ కట్టర్ తో ముక్కలుగా చేసి మఖ్యంగి, వర్షి కంపోష్ట్ ఎరువు తయారీ.
  7. అల్యూమినియం కడ్డికి కత్తిని బిగించి ఆయుర్ పామ్ గెలలు కోయడం.
  8. తోటల్లో తెగుళ్ళ యాజమాన్యం
  9. పురుగుల యాజమాన్య పద్ధతిపై అవగాహన కల్పించి, సంబంధిత పరికరాలతో సాంకేతిక సౌకర్యాలను కల్పిస్తున్నారు.
- ఈ సాంకేతిక సిఫారసులను రైతులు ఆచారించి, దాంతో అధిక ఆదాయం పొందే దిశగా తోడ్పుడుతున్నారు.
- ఈ తొమ్మిది విధానాలు సాగులో రైతులకు ప్రోత్సాహంగా ఉన్నాయి. వాటిలో రెండిటి గురించి తెలుసుకుండాం.

అల్యూమినియం కడ్డితో గెలల కోత : ఎదిగిన ఆయుర్ పామ్ తోటలలో గెలల కోత ప్రధాన సమస్య సాధారణంగా పంట నాటిన 4 సంవత్సరాల నుండి గెలల ఉత్పత్తి ప్రారంభమవుతుంది. 5-6 అడుగుల ఎత్తయిన తోట నుండి గెలలను బల్లాలు ఉపయోగించి సులభంగా కోస్తున్నారు. ఆ తరువాత తోట ఎత్తు పెరిగే కడ్డి తాడుతో చెట్టు పైకి ఎక్కి గొడ్డలి లేదా కత్తితో గెలలు కోస్తున్నారు.

పది అడుగుల ఎత్తు దాటిన ఎత్తయిన తోట నుండి చెట్టు ఎక్కి గెలల కోత రైతులకు ప్రధాన సమస్యగా మారింది. వర్షాకాలంలో ఈ పద్ధతిలో గెలల కోత మరింత కషాంగా మారింది. పెదవేగి భారతీయ ఆయుర్ పామ్ పరిశోధన సంస్థ ఆయుర్ పామ్ సాగులో గెలల కోతను సులభం చేయడానికి ఒక పొడవైన (1 1/2 అంగుళాల వ్యాసం 2 మి.మీ. మందం ఉన్న) అల్యూమినియం కడ్డి (గొట్టం) కి అమర్చిన పదునైన కత్తి సహాయంతో తేలికగా, సమర్థవంతంగా గెలలు కోసే పద్ధతిని రైతులకు సిఫారసు చేసింది. ఈ నూతన pole harvesting పద్ధతి ద్వారా రైతే స్వయంగా తన తోటలోని గెలలను కోసుకోవచ్చు. ఎక్కువగా కూలీలపై ఆధారపడవలసిన అవసరం ఉండదు.

అంతేకాకుండా తక్కువ సమయంలో ఎక్కువ ఎకరాలలో గెలల కోత చేపట్టవచ్చు. దీంతో ఇర్పు తగ్గి అధిక ఆదాయం పొందవచ్చు.

ఈ అల్లూరు మినియం కట్టిలు అనేవి వివిధ రకాలుగా 10 అడుగుల నుండి సుమారు 50 అడుగుల ఎత్తు వరకు (పెలిస్ట్టుపైకి) గెలల కోయడానికి వీలుగా అందుబాటులో ఉన్నాయి.

FFP పథకం ద్వారా భారతీయ ఆయుర్ పామ్ సంస్ రైతులకు ఈ గెడ కోత విధానం గురించి ఎన్నో అవగాహన కార్బోక్యూమాలను చేపట్టి, ఎంతో మంది రైతులను ఈ విధానం సిఫారసు చేసింది. ఎంతో మంది రైతులు దీన్ని పాటిస్తున్నారు. కోత పని వారి గ్రూపులను ఏర్పాటు చేసి వారికి కోత పరికరాలు, భద్రతా ప్రమాణాల పనిముట్లు కూడా సంస్ అందించింది.

ఫెర్రిగేషన్సో లాభాలన్నో : తెలుగు రాష్ట్రాల్లో సాగవుతున్న పంటలలో అత్యుధిక నూనె దిగుబడిని అందించే పంట ఆయుర్ పామ్. అంద్రప్రదేశ్ లోని కోస్తా తీర ప్రాంతంలో ఆయుర్ పామ్ తోటలు విస్తారంగా ఉన్నాయి. ఆయుర్ పామ్ పంట ఎకరాకు 12-15 టన్నుల గెలల దిగుబడి, 2-3 టన్నుల నూనె దిగుబడిని అందిస్తుంది. పంటల నుండి అధిక దిగుబడులు సాధించడంలో యాజమాన్య పద్ధతులు కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి. అధిక ఉత్పాదక సామర్థ్యం కలిగిన ఈ పంటకు నీటి యాజమాన్యంతో పాటు పోషకాల అవసరంకూడా ఎక్కువగా ఉంటుంది. ముఖ్యంగా పోషక యాజమాన్యం, మొక్క పెరుగుదల, దిగుబడుల పెంపుపై ప్రభావం చూపిస్తుంది. సిఫారసు మేరకు సకాలంలో ఎరువులను అందించకపోతే పోషక లోపాలు ఏర్పడి దిగుబడులపై ప్రభావం చూపుతుంది. అయితే గతంలో పాటించే మొక్క పాదుల్లో, నేలలో వేసే ఎరువుల యాజమాన్యానికి భిన్నంగా ఆయుర్ పామ్ తోటలకు పోషకాలను సమగ్రంగా, సమతల్యంగా అందించుటకు వీలుగా ఇటీవల కాలంలో ఫెర్రిగేషన్ అను నూతన విధానం భారతీయ ఆయుర్ పామ్ పరిశోధనా సంస్ ద్వారా సిఫారసు చేయడమైనది. ఈ విధానంలో బిందు సేర్పుం ద్వారా పంపించే నీటిలోనే ఎరువులను కూడా కలిగి మొక్కలకు నేరుగా అందించవచ్చు.

ఈ ఫెర్రిగేషన్ ప్రక్రియలో ముందుగా తోటలోని ప్రతి మొక్కకు డ్రిష్ ద్వారా నీరు సమానంగా అందే విధంగా నిర్ధారించుకోవాలి. పంపు పద్ధతిన్న శాండ్ ఫిల్టర్, స్ట్రోన్ ఫిల్టర్లను ముందుగానే శుభ్రం చేసుకోవాలి. ఈ విధానంలో ప్రథమంగా మొక్కలకు అందించవలసిన ఎరువులను తగిన మోతాదులో తీసుకుని కనీసం గంట పాటు నానబెట్టుకోవాలి. దీనివల్ల వ్యర్థ పదార్థాలతో డ్రెప్చులు మూసుకుని పోకుండా ఉంటాయి. 2 అంగుళాల వెంచురీ సక్కన్ పైపును ఈ డ్రెప్చులో ఉంచి త్రాటీల్ వార్ల్ ను 25% వరకు తగ్గించాలి. ప్రైజర్ గేజ్ 1-1.5 కేజీ దగ్గర ఉండేలా

సరిచూసుకోవాలి.

ఈ విధానంలో 200 లీటర్ల ఎరువు ద్రావణం సుమారు 30-35 నిమిషాల వ్యవధిలో తోటలోని అన్ని మొక్కలకు సమానంగా అందుతుంది. ఇలా ఒక దాని తరువాత ఒకబీ యూరియా, డి.ఎ.పి., మ్యూరీట్ ఆఫ్ పాటాష్ లను మొక్కలకు అందించుకోవాలి. మరుసటి రోజు సిఫారసు చేసిన మెగ్రాపియం సల్టేట్, బోర్క్ ను తగు మోతాదులో ఎక్కించుకోవాలి. ఈ ఫెర్రిగేషన్ ద్వారా ఎరువులు అందించిన తరువాత కూడా సుమారు పదిహేను 20 నిమిషాల పాటు మొక్కలకు నీటిని అందించాలి. దీని వల్ల ఎరువులలోని మలినాలు నీటిలో కరిగి డ్రిష్ లు పాడవకుండా ఉంటాయి.

చేయవలసినవి :

* ఫెర్రిగేషన్ ప్రారంభించే ముందుగా శాండ్ ఫిల్టర్, స్ట్రోన్ ఫిల్టర్లను శుభ్రం చేసుకోవాలి. తోటలోని అన్ని మొక్కలకు నీరు సమానంగా అందే విధంగా చూసుకోవాలి.

* నీటిలో కరిగే సామర్థ్యం కలిగిన ఎరువులు మాత్రమే ఈ విధానంలో ఉపయోగించాలి. ఎరువులను అందించక ముందు, తరువాత సుమారు 20 నిమిషాల పాటు సాధారణ నీటిని డ్రిష్ ద్వారా వెళ్ళేలా చూడాలి.

చేయకూడనివి: త్రాటీల్ వార్ల్ 25% కన్నా తక్కుపు త్రిప్పురాదు.

ప్రైజర్ గేజ్ 1 కేజీ నుండి 1.5 కేజీ దాటకూటదు.

ఎరువులను మిశ్రమంగా కలిగి పంచరాదు.

డా. ఎం.వి.ప్రసాద్,

ప్రధాన శాస్త్రవేత్త.

ఆయుర్ పామ్ పలశోధనా స్థానం, పెదవేగి

డా. కె. మనోరమ్,

శాస్త్రవేత్త.

ఆయుర్ పామ్ పలశోధనా స్థానం, పెదవేగి

కోల్డ్ ప్రెస్స్ నువ్వుల నూనెతో ఆరోగ్యానికి భరోసా

నూనె గింజల నుంచి నూనెను తీసే విధానాలలో యాంత్రీకరణ పద్ధతి బాగా ప్రాచుర్యం పొందింది. ఈ యాంత్రీకరణ పద్ధతి, రెండు విధాలు.

1. జల శక్తితో నూనె తీసే విధానం

2. మెకానికల్ ప్రూ పద్ధతితో నూనె తీసే విధానం

మెకానికల్ ప్రూ పద్ధతితో నూనెను రెండు పద్ధతులలో తీస్తారు.

- i. కోల్డ్ ప్రెస్ నూనె తీసే పద్ధతి
- ii. వేడి పీడన నూనె తీసే పద్ధతి

కోల్డ్ ప్రెస్ నూనె తీసే విధానం

ఈ విధానంలో నూనె గింజలను తగిన పీడనంతో అణచడం ద్వారా తక్కువ ఉప్పొట్టిగ్రతలో (50 సెంటీగ్రేడ్ ఉప్పొట్టిగ్రతకంటే తక్కువ), ఏ విధమైన రసాయనాలు ఉపయోగించకుండా నూనె తీస్తారు. ఇది మంచి పద్ధతి అధిక పోషక విలువలు కలిగి, నూనెగింజల స్వయం రుచిని, సువాసనను నిలవుకుంటూ ఉంచాయి. ఈ నూనెలో కొవ్వు ఆమ్లాలు, విటమిన్లు, లవణాలు, యాంటీ ఆక్సిడెంట్లు క్రియాశీలకంగా ఉంచబడతాయి కనుక పీటి వాడకం ఆరోగ్యానికి చాలా

నువ్వుల నూనెలో పోషకాల విల్హేషణ

పోషకం	గ్రాములు (ప్రతీ 100 గ్రాముల నూనెలో)	పోషకం	మిల్లీగ్రాములు (ప్రతీ 100గ్రాముల నూనెలో)	పోషకం	మిల్లీగ్రాములు (ప్రతీ 100గ్రాముల నూనెలో)
ప్రోటీన్ (ప్రాణ్యం)	17.6	కాల్బ్రియం	1.58	సిలినియం	26.5
ఫిండిపదార్థాలు	9.85	కాపర్	962	సోడియం	2.31
కొవ్వు	49.7	జినుము	14.6	జింక్	5.74
చక్కర	3	మెగ్నెషియం	324	విటమిన్-జి	25
స్టోచ్	4	మాంగనిస్	1.24	తైమిన్	79
నారలు	14.9	ఫాస్ఫరస్	605	రైబోఫ్లోవిన్	25
బూడిద	4.48	పోటోషియం	485	నియాసిన్	4.52

(మూలం: న్యూట్రియెంట్స్ 2022 అఫ్సెర్స్ 14(19):4079)

మంచిది. కానీ ఈ నూనెలో నిలువ చేసుకునే సామర్థ్యం (కీపింగ్ క్యూలిటీ) తక్కువగా ఉంటుంది. అదేవిధంగా మంచి నాణ్యత కలిగిన విత్తన గింజలను మాత్రమే నూనె తీయడానికి వాడాలి. ఈ నూనెలో ఏ విధ వైన రసాయన సంరక్షకారులను(ప్రిజర్స్టీవ్స్) ఉపయోగించరు. ఇటీవల కాలంలో, అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో ఈ నూనె వాడకం ఎక్కువగా ఉంది. గానుగ నూనెను దీనికి ఉదాహరణగా పరిగణించవచ్చును. నూనె గింజల నుండి నూనె తక్కువగా వస్తుంది. నూనె ధర ఎక్కువగా ఉంటుంది.

వేడి పీడన నూనె తీసే పద్ధతి : ఈ విధానంలో గింజలను నూనె గింజలను తగిన పీడనంతో అణచడం ద్వారా ఎక్కువ ఉప్పొగ్రతలో (500 సెంటీగ్రేడ్ ఉప్పొగ్రతకంటే ఎక్కువ), తగిన రసాయనాలు ఉపయోగించి నూనెను తీస్తారు. ఈ నూనెలో విటమిన్లు, లవణాలు, యాంటీ ఆక్సిడెంట్లు, క్రియాశీలకంగా ఉండవు. కానీ ఈ నూనెలో నిలవ చేసుకునే సామర్థ్యం (కీపింగ్ క్యూలిటీ) ఎక్కువగా ఉంటుంది. కారణం ఈ నూనెలో వివిధ రసాయన సంరక్షకారులను(ప్రిజర్స్టీవ్స్) ఉపయోగించడం.

నూనె గింజల నుండి నూనె ఎక్కువగా గా వస్తుంది. సాధారణంగా వాడే రిఫైండ్ ఆయల్ ను ఉదాహరణగా

చెప్పుకోవచ్చును. నూనె ధర తక్కువగా ఉంటుంది

నువ్వులు నూనెగింజల పంట. నువ్వులను నూనెలలో రాణిగా పరిగణిస్తారు. దానికి కారణం, నువ్వుల నూనెలో ఉన్న ఆరోగ్య భరిత కొవ్వు ఆమ్లాలు, లిగ్నస్, విటమిన్ “ఇండడమే”. ఆయర్జేదంలో నువ్వుల నూనెను “తిల”, “స్నేహఫల” అని అంటారు. నువ్వుగింజలలో 45 నుంచి 57% వరకు నూనె ఉంటుంది. ఈ నూనెలో నుమారు 80% వరకు అసంతృప్త కొవ్వు ఆమ్లాలు కలిగి ఉంటాయి. ఒమేగా 9, 6 కొవ్వుఆమ్లాలు సరి సమానంగా ఉండి ఆరోగ్యానికి దోహదపడ తాయి.

వీటితో పాటుగా సీసామిన్, శిశమెలిన్, సిసమెలో, సిసమీనోలు అనే లిగ్నస్ ను కలిగి ఉంటాయి. ఈ లిగ్నస్ రక్తంలో కొల్పొట్ల తగ్గించడం ద్వారా అధిక రక్తపోటును తగిస్తుంది. కాపర్, మాంగనీస్, కాల్బియం ఉండడం వలన “అస్ట్రియా పోరోసిన్” నొప్పులు తగిస్తుంది. అదే విధంగా “రుమటాయిడ్ ఆర్రరెటిన్” వలన వచ్చే వాపులు తగిస్తుంది. నువ్వు విత్తనాలు తినడం వలన విటమిన్ “ఇ”, క్రియాశీలకమై క్యాన్సర్, ఇతర గుండె సంబంధిత వ్యాధుల నుండి రక్కణ లభిస్తుంది.

మినీ ట్రాక్టర్ - ప్రయోజనాలు

మినీ ట్రాక్టర్ సహాయంతో రైతులు శాకర్యవంతంగా పొలంలో వివిధ పనులు చేసుకోవచ్చారు. ఈ కాంపాక్ట్ ట్రాక్టర్లలో పనులు చేసుకుంటే పంట దిగుబడులు పెరుగుతాయి. పూర్తి-పరిమాణ ట్రాక్టర్లలో పోలిస్టే వీటి కొలతలు చిన్నవిగా ఉంటాయి,

అటాచ్‌మెంట్లు వివిధ మోడళ్లలో అందుబాటులో ఉంటాయి. మినీ ట్రాక్టర్లు కొనుగోలు చేసే ముందు, రైతులు బిల్డ్, బరువు, కొలతలు, వెనుక ట్రాక్ వెడల్పు, ధర వంటి కొన్ని అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.

దేశంలోని అగ్ర శ్రేణి మినీ ట్రాక్టర్ జాబితా, వాటి ప్రమాణాలు తెలుసుకుండాం.

క్ర. సంఖ్య	మినీట్రాక్టర్ ప్రమాణాలు	దిజైన్
1	బాస్ డీర్ ః 3028 ఇవన్ - రూ. 5.65 లక్షలు అధిక-నాణ్యత, ఇంజనీరింగ్ ప్రమాణాలతో కాంపాక్ట్ బిల్డ్ కారణంగా రైతుల్లో ఆదరణ పొందాయి. ఇంజిన్ రకం: 3 సిలిండర్లతో 28 హెచ్.పి. పవర్ ఇంజిన్సు కలిగి ఉంటుంది, పని తీరు : ద్రాక్ష తోటలు, కూరగాయ పంటలకు అనుకూలమైనది.	
2	మబోటా నియోస్టార్ భి27414 డబ్బుడి - ప్రారంభ ధర రూ.5.45 లక్షలు ఇసిబ-పిబీబి, సూపర్ ద్రాక్ష్ కంట్రోల్ పంటి అధునాతన సాంకేతికతలను పొందుపరిచారు. ఇంజిన్ రకం: 27 హెచ్.పి. ఇంజిన్తో నడిచే ట్రాక్టర్, పని తీరు : కళ్ళివేటర్లు, తక్కువ-వాల్యూమ్ స్ట్రేయర్లు, మరిన్నింటిలో ఉపయోగించవచ్చారు. ద్రాక్షతోటలు, ఇతర తోటలలో కూడా ఉపయోగిస్తారు.	
3	ఫార్మ్ ట్రాక్ అటామ్ 26 - ప్రారంభ ధర రూ. 4.80 లక్షలు అత్యంత ప్రజాదరణ పొందిన మినీ ట్రాక్టర్లలో ఒకటి. ఇంజిన్ రకం: 3 సిలిండర్లతో 26 హెచ్.పి. ఇంజిన్సు కలిగి ఉంటుంది. పని తీరు : కళ్ళివేటర్, రోటవేటర్, నాగలి, ప్లాంటర్ పంటి వ్యవసాయ ఉపకరణాలకు ఉపయుక్తంగా ఉంటుంది.	
4	మాస్టే ఫెర్రూస్వ్ 6028 4 డబ్బుడి, - ప్రారంభ ధర 4.75 లక్షలు కాంపాక్ట్ డిజైన్తో కూడిన మినీ ట్రాక్టర్, సులభంగా నడవడులో రైతులకు సహాయపడుతుంది. ఇంజిన్ రకం: 3 సిలిండర్లతో 28 హెచ్.పి. ఇంజిన్సు కలిగి ఉంటుంది. పని తీరు : చిన్న పనిముట్టకు ట్రాక్టర్ అనువైనది. హో పవర్ ఇంజిన్.	
5	సోనాలికా డి.ఎ. 30 బాగీబాన్ సూపర్ - ప్రారంభ ధర 4.60 లక్షలు ఇది కాంపాక్ట్ డిజైన్, ఇరుకైన ట్రాక్ వెడల్పుతో వస్తుంది. ఇంజిన్ రకం: ఇంజిన్ 30 హెచ్.పి. పవర్ కేటగిరీ కిందకు వస్తుంది. పని తీరు : రోటవేటర్, కళ్ళివేటర్, దున్నడానికి ఉపయుక్తం. తోటలు, చెరకు పత్తి వంటి వరుస పంటలలో సులభంగా నడవవచ్చారు.	
6	ఫార్మ్ అర్ప్రెక్స్ డిఎస్ - ప్రారంభ ధర రూ. 4.50 లక్షలు ఇది అనేక వ్యవసాయ కార్యకలాపాలకు అనువైన కాంపాక్ట్ డిజైన్తో వస్తుంది. ఇంజిన్ రకం: 27 హెచ్.పి. ఇంజిన్, 3 సిలిండర్లను కలిగి ఉంటుంది. పని తీరు : ఒక గైరోటర్, స్ట్రేయింగ్, పంట కోత, హమాలీ, నూర్పిడి,	
7	సోనాలికా జి.టి. 26 అర్ఎక్స్ - ప్రారంభ ధర రూ. 4.40 లక్షలు ఉన్నతమైన డిజైన్ బిల్డ్ కారణంగా, సమర్పితమైన నిర్వహణ, నియంత్రణను అందిస్తుంది. ఇంజిన్ రకం: ఇది 26 హెచ్.పి. ట్రాక్టర్, పని తీరు : వ్యవసాయం, గడ్డి కోత, మునిసిపాలిటీ, తోట యార్డ్ కార్యకలాపాల్లో బాగా వాడుకలో ఉంది.	
8	వి.ఎస్.టి. శక్తి ఎం.టి. 270 విరాట్ 4 డబ్బు ఫ్లస్ - ప్రారంభ ధర రూ. 4.05 లక్షలు అసమానమైన మర్చీ టాస్సింగ్ సామర్థ్యాలతో వస్తుంది. ఇంజిన్ రకం: ఇది 4 సిలిండర్లతో 27 హెచ్.పి. ఇంజిన్సు కలిగి ఉంది. పని తీరు : అంతర్-వరుస సాగు, లోడ్స్ మోయడం, వ్యవసాయం, రవాణా మొదలైన వాటికి ట్రాక్టర్ ఉత్తమమైనది.	

క్ర. సంఖ్య	మినీట్రాక్టర్ ప్రమాణాలు	దిజెన్
9	<p>కుబోట్ నియోస్ట్రో ఏ211 ఎవ్ 4 డబ్బుడి - ప్రారంభ ధర రూ. 4.15 లక్షలు సరసమైన ధరతో పొటు, రైతులకు ఇది స్పష్టమైన ఎంపిక చేసే అనేక ఇతర లక్షణాలు ఉన్నాయి. ఇంజిన్ రకం: ఈ ట్రాక్టర్ 21 హెచ్.పి. ఇంజిన్. 3 సిలిండర్లను కలిగి ఉంటుంది. పని తీరు : ఈ ట్రాక్టర్ అంతర సాగుకు ఉపయోగపడుతుంది. 4 అడుగుల వరుసలలో అంతర సాగుకు అనుకూలం.</p>	
10	<p>స్వరాజ్ 724 ఎవ్ అర్థర్డ్ - ప్రారంభ ధర రూ3.95 లక్షలు కాంపాక్ట్, సాగుసైన దిజెన్ను కలిగి ఉంది, ఇది ప్రతి వ్యవసాయ సాగుకు ఆదర్శంగా నిలిచింది.ఇంజిన్ రకం:2 సిలిండర్లతో ఇంజిన్ 25 సుండి 30 హెచ్.పి. వరకు వస్తుంది. పని తీరు : రైతులు అంతరసాగు, పండ్ల తోటల వ్యవసాయ కార్బూకలపాలకు ఈ ట్రాక్టర్ను ఇష్టపడతారు.</p>	
11	<p>మహింద్రా జీవో 245 డిఇ - ప్రారంభ ధర రూ.3.90 లక్షలు అధిక పనితీరు, సరసమైన ధర కారణంగా రైతులు ఈ మినీ ట్రాక్టర్ ఇష్టపడతారు. రోజువారీ ఉపయోగానికి ప్రయోజనకరం. ఇంజిన్ రకం:24 హెచ్.పి. ఇంజిన్తో, 2 సిలిండర్లను కలిగి ఉంది. పని తీరు : ద్రాక్ష, చెరకు, పత్తి తోటల వంటి బహుళ-పంటల సాగుకు ఈ సమూనా అనువైనది.</p>	
12	<p>కెష్ట్రెన్ 120 డి.ఎ. 4 డబ్బు - ప్రారంభ ధర రూ. 3.12 లక్షలు కాంపాక్ట్, సహాతుకమైన ధరలకు వస్తాయి. ఒక సన్ననీ, చిన్న ట్రాక్టర్. ఇంజిన్ రకం: 15 హెచ్.పి. సింగిల్-సిలిండర్ ఇంజిన్తో పనిచేస్తుంది. పని తీరు : ద్రాక్ష స్ట్రేయర్, అంతర సేద్యం వంటి వాటికి బాగా సరిపోతుంది.</p>	
13	<p>ఐపర్ 188 - ప్రారంభ ధర రూ. 2.90 లక్షలు కలిసమైన, విశ్వసనీయతకు హామీ ఇస్తుంది. కాంపాక్ట్ దిజెన్తో వచ్చిన మినీ ట్రాక్టర్. ఇంజిన్ రకం:18 హెచ్.పి. సింగిల్-సిలిండర్ ఇంజిన్ను కలిగి ఉంటుంది. పని తీరు : వ్యవసాయం, వాణిజ్య ఆవసరాలకు ఈ ట్రాక్టర్ను ఉపయోగించవచ్చు. రోటవేటర్లు, ఇతర వ్యవసాయ ఉపకరణాలకు ఉపయుక్తం</p>	
14	<p>స్వరాజ్ 717 - ప్రారంభ ధర రూ. 2.60 లక్షలు డిజిటల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్ క్లస్టర్, సాగుసైన దిజెన్ను ఉన్న అత్యుత్తమ మినీ ట్రాక్టర్లో ఒకటి. ఇంజిన్ రకం:15 హెచ్.పి. సింగిల్-సిలిండర్ ఇంజిన్తో ఉంటుంది. పని తీరు : వేరుశనగ, ఆముదం, ద్రాక్ష వంటి బహుళ పంటలలో రోటవేటర్, కల్పివేటర్, స్ట్రేయర్, హోలేజ్, నూర్చిది, రీపర్ వంటి పనిముట్లకు సహాయకారిగా ఉంటుంది.</p>	

దా.ఎ. అశోక్ కుమార్,
ముఖ్య పరిపాలకులు,
ఎన్.టి.ఆర్. వ్యవసాయ ఇంజినీరింగ్ కళాశాల, బాహు

ప్రసుపుల్న దుంప కుళ్లు తెగులు

యాజమాన్యం

మొక్కజొన్సు మొదలగు పంటల పంట మార్పిడి చేయాలి. ఎత్తు నారుమడి పద్ధతిలో నాటినట్లయితే తెగులు ఉధృతి తగ్గించవచ్చును.

ఈ తెగులు వ్యాపికి

పలు అంశాలు కనిపిస్తాయి.

అందులో మురుగునీటి పారుదల సరిగ్గా లేకపోవడం, విత్తన శుద్ధి చేయని కొమ్ములను నాటడం ముఖ్యమైనవి.

సమగ్ర ఎరువుల యాజమాన్యం పాటించక పోవడం, ఎడతెరిపి లేని వర్షాలకు మొక్కల చుట్టూ నీరు నిలబడి ఉండడం కూడా ఈ తెగులను వ్యాపికి కారణమవుతుంది. పొట్టావ్ వేపవిండిని స్క్రమంగా వాడకపోవడం వల్ల ఈ తెగులు ఆశించడానికి ప్రధాన కారణంగా చెప్పవచ్చు. ఈ తెగులు ఆశించినప్పుడు ముదరు ఆకులు ముందుగా వాడిపోయి గోధుమ రంగుకు మాండిపోతాయి. తరువాత లేత ఆకులకు ఈ తెగుల వ్యాపిస్తుంది. తల్లి, పిల్ల దుంపలు కుళ్లు మెత్తబడి పోతాయి దుంపలు కుళ్లు చెడువాసన రావడమే కాకుండా నాట్యం గణనీయంగా తగ్గిపోతుంది.

నివారణ చర్యలు : వ్యాధి సోకని ఆరోగ్యవంతమైన విత్త దుంపలను నాటుకోవాలి. ఈ తెగులు అధికంగా ఆశించే నేలల్ల వేసుకున్నప్పుడు ముందుగా విత్తన శుద్ధి చేసుకోవడంతో పాట విత్తన కొమ్ములను లీటరు నీటికి 3 గ్రా. మెటలాక్టిల్ లేద మాంకోజెబ్ కలిపిన ద్రావణంలో కొమ్ములను 30-40ని నానబెట్టి తరువాత నీరు మార్చి లీటరు నీటికి 5 గ్రా. ట్రైకోడెరా విరిది కలిపి ఆ ద్రావణంలో 30 ని. లు ఉంచి, నీడలో ఆరబెట్టులి ఒక కిలో ట్రైకోడెరాను 90 కిలోల పశువుల ఎరువు 10 కిలోల వేపవిండితో కలిపి వారం రోజులపాటు అనుమతి పద్ధతిలో వృద్ధి చేసి ఆఖరు దుక్కిలో లేదా నెలరోజులకు మొదటిసారి కలుపు తీశాక తడి ఇచ్చిన వెంటనే చల్లాలి. తప్పనిసరిగా వేరుశనగ,

దుంపకుళ్లను తట్టుకునే పసుపు రకాలు

సుగుణ : కాంతివంతమైన పసుపుని ఇస్తుంది. పంట కాలం : 6 నెలలు. దిగుబడి : 8 టిన్సులు(హెక్టారుకు).

సుదర్శన : కాంతివంతమైన పసుపుని ఇస్తుంది. పంట కాలం : ఆరు నెలలు. దిగుబడి : 8 టిన్సులు(హెక్టారుకు).

కే టీ ఎన్ 8: దుంపలు పొడవుగా, బలిష్టంగా, నిగారింపు కలిగి లేత పసుపు రంగు కలిగి ఉంటాయి. పంట కాలం : 9 నెలలు. దిగుబడి : 12-14 టిన్సులు(హెక్టారుకు).

కే టీ ఎన్ 13 : దుంపలు పెద్దవిగా, పొడవుగా, లావుగా నిగారిమ్ముతో లేత పసుపు రంగు కలిగి ఉంటాయి. పంట కాలం : 9 నెలలు. దిగుబడి : 10-12 టిన్సులు(హెక్టారుకు).

ప్రతిభ : కొమ్ములు సన్నగా, మధ్యస్తమైన పొడవుతో మంచి నిగారిమ్ముతో ఉంటాయి. పంట కాలం : 7-8 నెలలు. దిగుబడి : 7.5-8 టిన్సులు(హెక్టారుకు).

డా. క్రాంతి కుమార్, డా. కె.రాజేంద్రపుసాద్, శాస్త్రవేత్త, సీనియర్ శాస్త్రవేత్త, కృషి విజ్ఞాన కేంద్రం, పంచిల మామిడి.

సమీకృత రైతు సమాచార కేంద్రం
టోల్ ఫ్రై నంబరు 155251 కు
రైతుల ప్రశ్నలు - సమాధానాలు

వ్యవసాయ పంటలు

1) రైతు పేరు: చిలకల వెంకటరెడ్డి, గ్రామం: పూసలపాడు, మండలం: బేస్తపారి పేట, జిల్లా: ప్రకాశం, ఫోన్ నెంబరు: 91332 16791

ప్ర: శనగ మొక్కలు వడలి, ఆకులు పసుపు బారుతున్నాయి. నివారణ చెప్పండి?

జ: శనగలో మొదలుకుళ్ళు తెగులు నివారణకు కార్బూండిజమ్ 1 గ్రా + మాంకోజెట్ 3 గ్రా. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి వారం రోజుల వ్యవధితో 2 సార్టు మొక్కలు మొదళ్ళు వద్ద పోసుకోవాలి.

2) రైతు పేరు: బాలచంద్ర, గ్రామం: దుఖ్యారు, మండలం: దుఖ్యారు, జిల్లా: వై.యన్.ఆర్, ఫోన్ నెంబర్: 83411 66316.

ప్ర: నువ్వుల మొక్క పువ్వులో భాగాలన్నీ ఆకుల మారిరిగా మారిపోయి కాయలు ఏర్పడటం లేదు. నివారణ తెలపండి?

జ: నువ్వులో వెలి తెగులు (ఫిల్ట్‌డిసు వాయిస్) చేసే దీపపు పురుగుల నివారణకు ఇమిడాక్ష్మేల్‌ట్రైడ్ 0.3 మి.లీ. లేదా ధయోమిథాక్సామ్ 0.3 గ్రా. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి వారం రోజుల వ్యవధితో పిచికారీ చేసుకోవాలి.

3) రైతు పేరు: యన్.కె.బాబా, గ్రామం: దాచేపల్లి, మండలం: దాచేపల్లి, జిల్లా: పల్నాడు, ఫోన్ నెంబర్: 939056 5250.

ప్ర: ప్రత్తి పంట వేసిన 50 రోజులకు తుఫాను వలన పంట పూర్తిగా నష్టపోయాను. ప్రత్యామ్మా వంటలను సూచించండి?

జ: ప్రత్తి పంటకు ప్రత్యామ్మాయంగా నీటి వసతి ఉన్న చోట్ల జొన్ను, మొక్కజొన్ను లేదా అవరాలను సాగు చేసుకోవచ్చును.

4) రైతు పేరు : వరుణ్ కుమార్, గ్రామం : పగిడాల, మండలం: రాజుపాలెం, జిల్లా: వై.యన్.ఆర్, ఫోన్ నెంబర్: 93924 48684.

ప్ర: గోధుమ పంట వేసి 15 రోజులు అవతోంది. గడ్డి జాతి, వెడల్పాకు కలుపు నివారణకు ఏమి పిచికారీ చేయాలో చెప్పగలరు?

జ: 20-25 రోజుల గోధుమ పంటలో గడ్డి జాతి, వెడల్పాకు

కలుపు నివారణకు ఎకరానికి ఐసోప్రోటూరాన్ 75% డబ్బు పి 100 గ్రా.ను 200 లీటర్ల నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

5) రైతు పేరు: వెంకయ్య, గ్రామం : గువ్వలచెరువు, మండలం: యార్గాండపాలెం, జిల్లా: ప్రకాశం, ఫోన్ నెంబర్: 77029 25543.

ప్ర : మినుములో ఆకులు పసుపు రంగులోకి మారుతున్నాయి, నివారణ తెలపండి?

జ : మినుములో పోషక లోపం సవరణకు 10 గ్రా.ల 19:19:19ను లీటరు నీటికి చొప్పున కలిపి వారం రోజుల వ్యవధితో రెండు సార్టు పిచికారీ చేసుకోవాలి.

6) రైతు పేరు: సుర్యునారాయణ రెడ్డి, గ్రామం: నారా నాగయ్యపల్లి, మండలం : రొడ్డం, జిల్లా : శ్రీ సత్యసాయి, ఫోన్ నెంబర్ : 99898 63755.

ప్ర: మొక్కజొన్నలో ఆకుల అంచుల వెంబడి మరియు కాండం ఊడా రంగులోకి మారుతున్నాయి. నివారణ చెప్పగలరు?

జ: మొక్కజొన్న పంటలో భాస్పరం లోపం సవరణకు 5 గ్రా.ల డై-అమ్యూనియం ఫాస్ట్‌ఎంపి (డి.ఎ.పి)ను లీటరు నీటికి చొప్పున కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

7) రైతు పేరు: కురవ వెంకట్రాముడు, గ్రామం: కొట్టిపి, మండలం: హిందూపురం, జిల్లా: శ్రీ సత్యసాయి, ఫోన్ నెంబర్: 9381037549.

ప్ర: ప్రార్థుతిరుగుడులో గడ్డిజాతి కలుపు మొక్కలు ఉన్నాయి, నివారణ తెలపండి ?

జ: విత్తిన 20-25 రోజుల ప్రార్థుతిరుగుడు పంటలో గడ్డిజాతి కలుపు నివారణకు ఫినాక్షిప్రావ్ ఇష్టైల్ 250 మి.లీ. లేదా క్రీజలోఫావ్ ఇష్టైల్ 400 మి.లీ. ను 200 లీటర్ల నీటికి చొప్పున కలిపి ఎకరానికి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

ఉద్యాన పంటలు

1) రైతు పేరు: సుంకర కోటయ్య, గ్రామం: ఎగ్రపాలెం, మండలం: కొరిసపాడు, జిల్లా: బాహట్ల, ఫోన్ నెంబర్: 7680875903.

ప్ర: అరటిలో కాయల చివర ముచ్చిక నల్గా మాడి కాలిన చుట్ట చివర వలె కనబడుతుంది. ఏం చేయాలి ?

జ: అరటిలో కాయ ముచ్చిక కుళ్ళు తెగులు నివారణకు కార్బండిజమ్ 1 గ్రా. లీటరు నీటికి చొప్పున కలిపి 15 రోజుల వ్యవధితో 2 సార్లు పిచికారీ చేసుకోవాలి.

2) రైతు పేరు: నిరంజన్ రెడ్డి, గ్రామం: బోడబండ్ల, మండలం: మదనపల్లి, జిల్లా: అన్నపుర్య, ఫోన్ నెంబర్: 80081 36193.

ప్ర: బీన్స్ లో పూత తక్కువగా ఉండి, నిలబడుటలేదు. ఏమి పిచికారీ చేయాలో చెప్పండి?

జ: బీన్స్ లో పూత రావడానికి, కాసిన పూత నిలవడానికి మళ్ళీ-కె 5 గ్రా. మరియు బోరాన్ 2 గ్రా. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

3) రైతు పేరు: శివ శంకర్, గ్రామం: జమ్ములపల్లె, మండలం: చింతకొమ్మదిన్నె, జిల్లా: వై.ఎస్.ఆర్., ఫోన్ నెం: 81062 07080.

ప్ర : లిలీ ఆకులపై మచ్చలు ఏర్పడుతున్నాయి. నివారణ తెలియజేయగలరు?

జ: లిలీలో ఆకుమచ్చ తెగులు నివారణకు ప్రాపికొనబోల్ 1 మి.లీ. లేదా పొక్కాకొనబోల్ 2 మి.లీ. చొప్పున లీటరు నీటికి కలుపుకొని పిచికారీ చేసుకోవాలి.

4) రైతు పేరు: నవీన్, గ్రామం: వాల్లపల్లె, మండలం: బల్లికురవ, జిల్లా: బాహట్ల, ఫోన్ నెం: 7981043856.

ప్ర: బెండ మొక్కలు వడలి, ఎండిపోతున్నాయి. తగు సూచనలు ఇష్టండి ?

జ: బెండలో వేరుకుళ్ళు తెగులు నివారణకు కాపర్ ఆక్స్ క్లోరైడ్ 3 గ్రా.ను లీటరు నీటికి చొప్పున కలిపి మొక్కలు మొదశ్లలో పోసుకోవాలి.

5) రైతు పేరు: దస్తగిరి, గ్రామం: మరిపల్లి, మండలం: అళ్ళగడ్డ, జిల్లా: నంద్యాల, ఫోన్ నెం: 9989237428.

ప్ర: నిమ్మలో లేత కొమ్మలపై పేనుబంక ఆశించింది. సలహా చెప్పగలరు?

జ: నిమ్మలో పేనుబంక నివారణకు ఇమిదాక్లోప్రిడ్ 1 మి.లీ. లేదా థయోమిథాక్సామ్ 0.25 గ్రా.ను లీటరు నీటికి కలిపి 7-10 రోజుల వ్యవధితో 2-3 సార్లు పిచికారీ చేసుకోవాలి.

6) రైతు పేరు: ప్రభాకరరావు, గ్రామం: చీరాల, మండలం: చీరాల, జిల్లా: బాహట్ల, ఫోన్ నెం: 9553530695.

ప్ర: జామకాయల్లో చిన్న చిన్న పురుగులు కనిపిస్తున్నాయి. నివారణ చర్యలు తెలుపగలరు?

జ: జామలో పండు ఈగ నివారణకు లీటరు నీటికి 100 గ్రా. బెల్లం పాకం మరియు 5 మి.లీ. మలాధియాన్ కలిపి చేసుకున్న ఎరను మట్టి పాత్రల్లో పోసి తోటలో అక్కడక్కడా ఉంచాలి.

7) రైతు పేరు: తెక్కల మునిరత్నం నాయుడు, గ్రామం: సి.ఎన్.కండ్రిగ, మండలం: రామచంద్రాపురం, జిల్లా: చిత్తూరు, ఫోన్ నెం: 9701590062.

ప్ర: కొబ్బరిలో పిందెలు వగిలి, రాలుట నివారణకు సిఫోర్సు చేసిన మొత్తాదులో పొట్టావ్ ఎరువులు (చెట్టుకు 2.5 కిలోలు చొప్పున) వాడాలి, తోట చెట్టుకు గురి కాకుండా నీరు సక్రమంగా కడుతూ ఉండాలి. చెట్టుకు 100 గ్రా. బోరాక్స్ పొడిని పాదిలో వేసి నీరు అందించాలి.

8) రైతు పేరు : ఆనంద్, గ్రామం : ముద్దాడ, మండలం : ఎచ్చెర్ల, జిల్లా : శ్రీకాకుళం, ఫోన్ నెం: 9515525638.

ప్ర: వంగలో కాయలు పసుపుబారి కుట్టిపోతున్నాయి. ఏమి పిచికారీ చేయాలి?

జ: వంగలో ఆకుమాడు, కాయకుళ్ళు తెగులు నివారణకు కాపర్ ఆక్స్ క్లోరైడ్ 3 గ్రా.ను లీటరు నీటికి చొప్పున కలిపి వారం రోజుల వ్యవధితో పిచికారీ చేసుకోవాలి.

సమీకృత రైతు సమాచార కేంద్ర వాట్పువ్ నెంబర్లకు వచ్చిన రైతుల సందేహాలు - సమాధానాలు

83310 56028
83310 56149
83310 56150
83310 56152
83310 56153
83310 56154

1. రైతు పేరు: గొవ్వల సురేష్, గ్రామం : నార్పల, మండలం: నార్పల, జిల్లా: అనంతపురం, ఫోన్ నెంబరు: 9885433348

ప్ర. మామిడిలో తేనెమంచు పురుగులు ఆశించినవి. నివారణ తెలపండి ?

- జ. మామిడిలో తేనెమంచు పురుగు నివారణకు ఇమిడాక్లోపిడ్ 0.3 మి.లీ. లేదా థయోమిథాక్సమ్ 0.3 గ్రా. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

- 2 రైతు పేరు: ఎస్. సూర్యనారాయణ రెడ్డి, గ్రామం : చాపల్లి, మండలం: రాప్టాడు, జిల్లా: అనంతపురం ఫోన్ నెంబరు: 9533656217

ప్ర. టమాటాలో బూడిద లాంటి తెల్లటి పదార్థం ఏర్పడుతోంది, నివారణ తెలుపగలరు ?

- జ. టమాటాలో బూడిద తెగులు నివారణకు పోక్కాకొనజోల్ 2 మి.లీ. లేదా ప్రాపికొనజోల్ 1 మి.లీ. లేదా డైఫెన్ కొనజోల్ 1 మి.లీ. లేదా మైక్రోబ్యూట్రానిల్ 1 గ్రా. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి వారం రోజులు వ్యవధితో 2 సార్లు పిచికారీ చేసుకోవాలి.

- 3 రైతు పేరు: చారుగుండ్ల రామాంజనేయులు, గ్రామం : కంకిపాడు, మండలం: కంకిపాడు, జిల్లా: కృష్ణా, ఫోన్ నెంబరు: 9848293176

ప్ర. మినుములో ఆకులపై తుప్పులాంటి మచ్చలు ఏర్పడుతున్నాయి. సలహా చెప్పగలరు?

- జ. మినుములో తుప్పు లేదా కుంకుమ తెగులు నివారణకు మాంకోజెబ్ 2.5 గ్రా. లేదా ప్రాపికొనజోల్ 1 మి.లీ. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి 10 రోజులు వ్యవధితో 2 సార్లు పిచికారీ చేయాలి.

- 4 రైతు పేరు: ఎ. మాధవరెడ్డి, గ్రామం : టి.సి. అగ్రహారం, మండలం: వడమాలపేట, జిల్లా: తిరుపతి, ఫోన్ నెంబరు: 9705056545

ప్ర. వరిలో ఆకులపై పాముపొడ మచ్చలు ఏర్పడి, ఎండిపోతున్నాయి. నివారణ చెప్పండి?

- జ. వరిలో పాముపొడ లేదా మాగుడు తెగులు నివారణకు పోక్కాకొనజోల్ 2 మి.లీ. లేదా పెబ్యూకొనజోల్ 2 మి.లీ. లేదా వాలిడామైసిన్ 2 మి.లీ. లేదా ప్రాపికొనజోల్ 1 మి.లీ. లేదా కార్బండిజమ్ 1 గ్రా. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి బురద పదును మీద పిచికారీ చేసుకోవాలి.

- 5 రైతు పేరు: వివేకానంద కృష్ణప్ప, గ్రామం : పైపాళ్యం, మండలం: కుప్పం, జిల్లా: చిత్తూరు

ఫోన్ నెంబరు: 9652621025

ప్ర. గులాబీలో పేనుబంక ఆశించింది. నివారణకు ఏమి పిచికారీ చేయాలి?

- జ. గులాబీలో పేనుబంక నివారణకు అజాదిరక్సిన్ (3000 పి.పి.ఎం.) 3 మి.లీ. ను లీటరు నీటికి చొప్పున కలిపి పిచికారీ చేసిన 5 రోజులకు ఫిట్రోనిల్ 2 మి.లీ. 0 జిగురు పదార్థం 0.5 మి.లీ.ను లీటరు నీటికి చొప్పున కలుపుకొని పిచికారీ చేసుకోవాలి.

6. రైతు పేరు: చాట్లాల హనుమంతరెడ్డి, గ్రామం : జక్కల వడికి, మండలం: కణేకల్లు జిల్లా: అనంతపురం, ఫోన్ నెంబరు: 9491355054
- ప్ర.** మొక్కజొన్నలో ఆకులు వసుపుభారి, తెల్లగా మారుతున్నాయి, ఏమి చేయాలి ?
- జ. మొక్కజొన్నలో ఇనుపథాతు లోపం సవరణకు ఐరన్ చిల్సెండ్ 1 గ్రా. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి 5 రోజుల వ్యవధితో 2-3 సార్లు పిచికారీ చేసుకోవాలి.
-
7. రైతు పేరు: పచ్చ ప్రకాష్, గ్రామం : రామాపురం, మండలం: కంబదారు, జిల్లా: అనంతపురం ఫోన్ నెంబరు: 8074339291
- ప్ర.** వేరుశనగలో ఆకుల పైభాగాన ముదురు గోధుమ రంగు మచ్చలు ఏర్పడుతున్నాయి. నివారణ తెలపగలరు ?
- జ. వేరుశనగలో తిక్క ఆకుమచ్చ తెగులు నివారణకు క్లోరోఫిల్లోనిల్ 2 గ్రా. లేదా పెక్కాకొనజోల్ 2 మి.లీ. లేదా పెబ్బుకొనజోల్ 1 మి.లీ. మరియు జిగురు పదార్థం 0.5 మి.లీ. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి వారం రోజుల వ్యవధితో 2-3 సార్లు పిచికారీ చేసుకోవాలి.
-
8. రైతు పేరు: రామారావు, గ్రామం : చింతపల్లి, మండలం: కారంపూడి, జిల్లా: పల్నాదు, ఫోన్ నెంబరు: 9704820455
- ప్ర.** మిరపలో ఆకులపై బూడిదరంగు మచ్చలు ఏర్పడి, పండుబారి రాలిపోతున్నాయి. నివారణ చెప్పగలరు?
- జ. మిరపలో సెర్క్స్ స్పోర్స్ రా ఆకుమచ్చ తెగులు నివారణకు మాంకోజెం 2.5 గ్రా. లేదా కార్బూండజిమ్ 1 గ్రా. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.
-
9. రైతు పేరు: భీమప్ప, గ్రామం: ఉరవకొండ, మండలం: ఉరవకొండ, జిల్లా: అనంతపురం, ఫోన్ నెంబర్: 9492329764
- ప్ర.** శనగలో ఆకులు ఎండి రాలిపోతున్నాయి, తగు సూచనలు ఇవ్వండి ?
- జ. శనగలో ఆకు ఎండు తెగులు నివారణకు కార్బూండజిమ్ + మాంకోజెం 2 గ్రా.ను లీటరు నీటికి చొప్పున కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.
-
10. రైతు పేరు: యోగ ప్రియ, గ్రామం : గుడిపాల, మండలం: గుడిపాల, జిల్లా: చిత్తూరు ఫోన్ నెంబరు: 6301708650
- ప్ర.** కొబ్బరిలో నల్లమచ్చ తెగులు సోకింది. సలహ చెప్పగలరు?
- జ. కొబ్బరిలో నల్లమచ్చ తెగులు నివారణకు ట్రైకోడెరా విరిడి 50 గ్రా.ను 25 మి.లీ. నీటిలో కలిపి ముద్ద లాగా చేసుకొని తెగులు సోకిన భాగాలకు పట్టించాలి. నేలలో ఉన్న శీలింద్ బీజాలను అరికట్టడానికి ప్రతి సంవత్సరం చెట్టుకి 50 గ్రా. ట్రైకోడెరా పొడిని 5 కిలోల వేప పిండితో కలిపి పాదులలో వేయాలి.
-

సమీకృత రైతు సమాచార కేంద్రానికి రైతులు తరచూ అడిగే ప్రశ్నలు

వ్యవసాయం

1) రైతు పేరు: రాజశేఖర్, గ్రామం: పొపసాహాబ్ పేట, మండలం: చింతకొమ్మదిన్నె, జిల్లా: వై.యన్.ఆర్, ఫోన్ నెంబరు: 9573784651

ప్ర: సుప్పులో చిత్త పురుగులు ఆశించినవి. సూచన ఇవ్వండి ?

జ: సుప్పులో చిత్త పురుగు నివారణకు క్లోరీప్రైఫాన్ 2.5 మి.లీ.ను లీటరు నీటికి చొప్పున కలిపి 15 రోజుల వ్యవధితో 2 సార్లు పిచికారీ చేసుకోవాలి.

2) రైతు పేరు: సి.పోచ్.రామాంజనేయులు, గ్రామం: కంకిపాడు, మండలం: కంకిపాడు, జిల్లా: కృష్ణా, ఫోన్ నెంబరు: 9848293176.

ప్ర: మినుములో ఆకులు పైకి ముదుచుకొనిపోతున్నాయి. నివారణ తెలియజేయగలరు ?

జ: మినుములో తామర పురుగు నివారణకు ఫిప్రానిల్ 2 మి.లీ. లేదా ధయోమిథాక్యూమ్ 0.2 గ్రా. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి వారం రోజుల వ్యవధితో 2 సార్లు పిచికారీ చేసుకోవాలి.

3) రైతు పేరు: పాపారావు, గ్రామం: సూరంపల్లి, మండలం: గన్నవరం, జిల్లా: కృష్ణా, ఫోన్ నెంబరు: 9247867127

ప్ర: జొన్న పంట వేయాలి అనుకుంటున్న మేలైన రకాలను తెలుపగలరు ?

జ: జొన్నలో యన్.టి.జె-1, యన్.టి.జె-2, యన్.టి.జె-3 మరియు యన్.టి.జె-5 వంటివి మేలైన రకాలు.

4) రైతు పేరు: బొంగు అప్పులనాయుడు, గ్రామం: చంద్రాపురం, మండలం: రామభద్రాపురం, జిల్లా: విజయనగరం, ఫోన్ నెంబరు: 9704983459

ప్ర: కార్పి చెఱకు 35 రోజులు. చెఱకు గెడల మొదలు వద్ద రంధ్రాలు ఏర్పడ్డాయి. ఈ పురుగు నివారణ సూచనలు ఇవ్వగలరు?

జ: చెఱకులో పీకపురుగు ఆశించింది. నివారణకు ఎకరాకు కార్బోప్యూరాన్ 3జి గుళికలు 13 కేజీలు లేదా ఫిప్రానిల్ 0.3 జి 10 కిలోలు చొప్పున చాళ్ళల్లో ఇసుకతో కలిపి వేసుకోవాలి.

ఉద్యానవాటి

1) రైతు పేరు: కానుగొండ శ్రీనాథరెడ్డి, గ్రామం: ఎల్ర చెరువు, మండలం: తనకల్లు, జిల్లా: శ్రీ సత్య సాయి, ఫోన్ నెంబర్: 9550233083.

ప్ర: వంగలో ఆకులు వనువు రంగులోకి మారి ముదుచుకొనిపోతున్నాయి, నివారణ తెలుపగలరు ?

జ: వంగలో తెల్లదోమ నివారణకు ఫిప్రానిల్ 2 మి.లీ. లేదా ప్లైరోమెసిఫెన్ 1 మి.లీ. లేదా ఎసిఫేట్ 1.5 గ్రా. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి వారం రోజుల వ్యవధితో 2 సార్లు పిచికారీ చేసుకోవాలి.

2) రైతు పేరు: ఎ. రఘునాథ్ రెడ్డి, గ్రామం: కలపల్లి, మండలం: బైరెడ్డిపల్లి, జిల్లా: చిత్తూరు, ఫోన్ నెంబర్: 8639711009.

ప్ర: అరటిలో ముదురు ఆకుల చివర్ల నుండి పసుపు రంగులోకి మారి ఆకు మొత్తం ఎండిపోతుంది. నివారణ చెప్పగలరు ?

జ: అరటిలో పొటుషియం ధాతు లోపం సవరణకు పొటుషియం నైట్రోట్ 5 గ్రా. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి వారం రోజుల వ్యవధితో 2-3 సార్లు పిచికారీ చేసుకోవాలి.

3) రైతు పేరు: కుళ్ళయప్ప, గ్రామం: ఉప్పరపల్లి, మండలం: అనంతపురం, జిల్లా: అనంతపురం, ఫోన్ నెంబర్: 9573668878.

ప్ర: మామిడిలో ఆకులు జల్లెడలా మారి పురుగు గూడు కట్టుకొని ఉంటున్నాయి. ఏమి పిచికారీ చేయాలి?

జ: మామిడిలో గూడు పురుగు నివారణకు లామ్హ సైపోలోట్రైన్ 0.5 ష.సి. 2 మి.లీ. లేదా క్లోరీప్రైఫాన్ 50 ష.సి. 1 మి.లీ. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి వారం రోజుల వ్యవధితో 2 సార్లు పిచికారీ చేసుకోవాలి.

4) రైతు పేరు: ఎరికల రెడ్డి, గ్రామం: ఎనగనూరు, మండలం: తొందూరు, జిల్లా: వై.యన్.ఆర్, ఫోన్ నెంబర్: 6303483675.

ప్ర: బత్తాయిలో నవ్వి ఆశించినది. ఏమి చెయాలో తెలుపగలరు ?

జ: బత్తాయిలో నవ్వి నివారణకు నీటిలో కరిగే గంధకం 3 గ్రా. లేదా ప్రాపథ్రెట్ 1 మి.లీ. లేదా ఫెనజాక్యూన్ 1 మి.లీ. లేదా ప్లైరోమెసిఫెన్ 0.8 మి.లీ. చొప్పున లీటరు నీటికి కలిపి 15 రోజుల వ్యవధితో 2 సార్లు పిచికారీ చేసుకోవాలి.

TOLL FREE
NUMBER
155251

రైతు భరోసా కేంద్రము

వ్యవసాయి మరియు ఆనిబంధ శాఖలు
సమీక్షత రైతు సమాచార క్రీడాప్రము
గుర్తువు

రైతుల స్పందన

వెంకటేశ్వర రెడ్డి,
గ్రామం : కె.ఆర్.గూడెం,
మండలం : మైలవరం,
జిల్లా : కృష్ణా,
నెంబర్ : 97036 32982.

మొక్క జొన్న పంటలో కలుపు నివారణకు అట్టాజిన్ 400 గ్రా. +
పంచోట్రైమోన్ 115 మి.లీ. చొప్పున 200 లీటర్ల నీటికి కలుపుకొని ఎకరానికి
పిచికారీ చేశాను. కలుపు చాలా వరకు తగ్గింది. సూచన ఇచ్చిన ఐ.సి.సి. వారికి
నా ధన్యవాదాలు.

మాచర్ల భాస్కర్,
గ్రామం : గూడూరు,
మండలం : గూడూరు,
జిల్లా : కర్నూల్,
నెంబర్ : 95531 32660.

ఐ.సి.సి. వారు చెప్పినట్టగా దానిమ్మలో బాక్టీరియా మచ్చ తెగులు నివారణకు
కాపర్ ఆక్సీక్లోరైడ్ 30 గ్రా. మరియు ప్రైప్సోమెసిన్ సల్ఫేట్ + ప్రైట్రాసైలిన్
ప్రాడోక్లోరైడ్ 1 గ్రా. ను లీటరు నీటికి చొప్పున కలిపి పిచికారీ చేశాను. తెగులు
లక్ష్మణాలు ఇతర మొక్కలకు సోకలేదు. కృతజ్ఞతలు.

మోహే,
గ్రామం : చిన్నబునేనిపల్లి,
మండలం : బెస్తవారిపేట,
జిల్లా : ప్రకాశం,
నెంబర్ : 93816 09791.

పొగాకు పంటలో లడ్డె పురుగు నివారణకు క్లోరాంట్రానిలిప్రోల్ 0.3 మి.లీ.ను
లీటరు నీటికి చొప్పున కలిపి పిచికారీ చేశాను. లడ్డె పురుగు ఉధృతి చాలా
వరకు తగ్గింది. సిఫారసు చేసిన ఐ.సి.సి. వారికి కృతజ్ఞతలు.

సి.హెచ్ మహేశ్వరరావు,
గ్రామం : సంతమాతలపాడు,
మండలం : సంతమాతలపాడు,
జిల్లా : ప్రకాశం,
నెంబర్ : 79939 01090.

ఐ.సి.సి. సిబ్బంది సూచించిన విధంగా మినములో పల్లూకు తెగులును వ్యాప్తి
చేసే తెల్లదోష నివారణకు ఎసిటామిప్రైడ్ 0.2 గ్రా.ను లీటరు నీటికి చొప్పున
కలిపి పిచికారీ చేశాను. ఇతర మొక్కలకు తెగులు సోకలేదు. పంట బాగుంది.
ధన్యవాదాలు.

శాంతమ్మ,
గ్రామం : వళ్ళూరు,
మండలం : కుప్పం,
జిల్లా : చిత్తూరు,
నెంబర్ : 78423 97814.

బీరలో బూజు తెగులు నివారణకు డైమిథోమార్ప్ + మాంకోజెబ్ 1.5 గ్రా.
ను లీటరు నీటికి చొప్పున కలిపి పిచికారీ చేశాను. తెగులు చాలా వరకు
తగ్గింది. తోట బాగుంది. ఐ.సి.సి. వారికి నా ధన్యవాదాలు.

ఎస్. ప్రసాదరావు
డి.ఎచ్., తిరుపతి

జనవరి నెల ఉత్తమ పనితీరు కనబరచిన జిల్లా - తిరుపతి

జనవరి నెలకు గాను తిరుపతి జిల్లా వ్యవసాయాధికారి ఎస్. ప్రసాదరావు మరియు జిల్లా వ్యవసాయ శాఖ సిబ్బంది ప్రథమంగా నిలిచారు. సీ.ప్పాచ్.సీ. పథకం అమలు, సీ.ప్పాచ్.సీ. కేంద్రాల పనితీరు, ఎం.ఎ.ఒ.లు ఆర్టీకేల సందర్భం, ఆర్టీకేలకు ఏ, బి గ్రేడ్లు, రబీలో ఎరువుల సరఫరా, ఇన్ఫోట్ట్ సరఫరాపై వర్షయేష్టం, తదితర అంశాల అధారంగా రాష్ట్రంలోని ఆయా జిల్లాల వ్యవసాయాధికారులకు ర్యాంకులు కేటాయించడం జరిగింది. జిల్లాల స్థానాలు ఇలా...

స్థానం	జిల్లా	స్థానం	జిల్లా	స్థానం	జిల్లా	స్థానం	జిల్లా	స్థానం	జిల్లా
1.	తిరుపతి	6.	విశాఖపట్టం	11.	ప్రకాశం	16.	నెల్లూరు	21.	నంద్యాల
2.	వై.ఎస్.ఆర్. కడప	7.	పల్నాడు	12.	విజయనగరం	17.	కృష్ణా	22.	ల్రీసత్యోయి
3.	కాకినాడ	8.	అన్ధమయ్య	13.	అనకాపల్లి	18.	కర్నూలు	23.	అనంతపురం
4.	గుంటూరు	9.	తూ.గోదావరి	14.	ఏలూరు	19.	శ్రీకాకుళం	24.	బాహుదురు
5.	చిత్తురు	10.	కోస్తెము	15.	ఎస్.టి.ఆర్.	20.	ప. గోదావరి	25.	పార్వతీపురంమన్యం
								26.	అల్లారిసీతారామరాజు

ఉత్తమ సేవలందిస్తున్న ఆర్.బి.కె. సిబ్బంది

శర్తీ పవర్,
మాతుగుడం, చింటూరు,
అల్లారి సితారామరాజు

ఎస్. ప్రావణి,
ప్ర.డి.పీ.ఎ, నాతపరం,
అనంతపురం

బి.సోనియా,
రాష్ట్రాధు, రాష్ట్రాధు 1,
అనంతపురం

సి.అమృత్ కుమార్ రెడ్డి,
కలకాడ, కలకాడ,
అన్ధమయ్య

పి.సిలెస్,
కొంపుంజులారు,
జె.పంగులారు,
ఛాపులు

ఆర్.సంకృతీ,
కొప్పపరం, అసప్పరి
తూ.గోదావరి

వి.రాధ
మేనవల్, పూతలపట్టు
చిత్తురు

టి. అజయ్,
శేటగూడం, పెదపాడు,
ఏలూరు

పి.టెచ్చిదీవ్,
చినకాలూ 2, గుంటూరు

బ్రహ్మానాయుధ,
ఎస్. అన్ధపరం, తుని,
కాకినాడ

ఎం.సందీవ్,
సమాచిత్రి, అమూర్పరం,
కోస్తెము

ఎవ్.బాలాజీ,
కొత్తిగుడ్ల మానిఫెస్టో,
కృష్ణాపురం

కె.గోపాల్,
ఎక్కలెపెట్ట, క్రిష్ణగిరి,
కర్నూలు

బి.శేఖర్,
గోరక్షణ, పెంచుల,
సంద్రాల

టి. రావ్పు,
ప్లెలపం 2, పైపరం,
ఎస్.టి.ఆర్.

రంగాశాయక్,
పేరూరుపాడు, శొంపల్లి,
పల్నాడు.

ఎస్. నాగరాజు,
శియ్యముపులును,
పార్వతీపురం మన్యం.

ఎం. రాజు,
అన్ధపురా, పద్మిపాడు,
ప్రకాశం

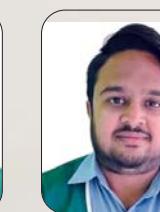
గి.వినోద్,
ఎస్.వి.పాలం, భోగులు,
నెల్లూరు

ఎం. అశ్వినీ,
పేకల్లోడు, విలమత్తురు,
కృష్ణాపురం

వి. రఘని,
కె.వి.బి.పరం, తిరుపతి

ఆహార్ద్ హేవ్,
వేములపాడు, అనంతపురం,
విశాఖపట్టం.

ఎస్.కాంచన,
ముసింగా, కొత్తపలును,
విశయనగరం.

జి.నరసింహ,
బిపాడు, పాలకొడు,
పశ్చిమ గోదావరి

కె. హరిహర్,
వేముల, వేముల,
వైనిఱెర్, కడప

ఎం. పరిమలా,
పారాపరం, కొత్తురు,
శ్రీకాకుళం

వ్యవసాయ మార్కెట్ ఇంప్రైజెన్ కేంద్రం

ఆచార్య ఎన్.జి.రంగా వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం

వ్యవసాయ ఆర్థిక శాస్త్ర విభాగం

ప్రాంతియ వ్యవసాయ పల.రోడ్నా స్థానం, లాం, గుంటూరు.

ఆచార్య ఎన్.జి.రంగా వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయంలో వ్యవసాయ ఆర్థికశాస్త్ర విభాగం ప్రాంతియ వ్యవసాయ పరిశోధన కేంద్రం, లాం, గుంటూరులో వ్యవసాయ మార్కెట్ ఇంప్రైజెన్ కేంద్రంను ఒక పరిశోధన పథకంగా వ్యవసాయ పంటల ముందున్న ధరలను అంచనా వేయుటకు రాష్ట్రాన్ని కృషి వికాస యోజన ఆర్థిక సహాయంతో స్థాపించండం జరిగింది. ఈ కేంద్రం 2023-24 సం.లో సాగుచేస్తున్న విధి రకాల పంటల ముందున్న ధరలు జనవరి మరియు ఫిబ్రవరి సమయంలో ఏ విధంగా ఉండునో అంచనా వేయడం జరిగింది. ఈ విశ్లేషణ ఫలితాలు ఈ క్రింద విధముగా ఉండవచ్చును.

క్ర. సం.	పంటలు	మార్కెట్ అంచనా ధరలు(రూ/ కిలో)	అంచనా ధరలు వర్తించు సమయం
1	పల	2,200 - 2,450 (సాధారణ రకాలు)	జనవరి మార్చి ఫిబ్రవరి 2024
		2,300 - 2,750 (వ్యాప్తి రకాలు)	
2	మొక్కజీస్టు	1,950 - 2,250	
3	జీస్టు	2,800- 3,350 (ప్రొప్రైడ్ రకం)	
		3,400 - 4,150 (మూల్ రండి రకం)	
4	వేరు తసగ	6,800 - 7,500	
5	ప్రత్తి	6,700 - 7,800	
6	మిరప	17,000 - 19,500 (సాధారణ రకాలు)	జనవరి మార్చి ఫిబ్రవరి 2024
		18,500 - 20,000 (త్రుట్టేక రకాలు)	
7	పసుపు	8,100 - 9,000 (కాయలు)	జనవరి మార్చి ఫిబ్రవరి 2024
		8,500 - 9,300 (కొమ్మలు)	
8	కండులు	8,100 - 9,500	
9	మినుములు	7,800 - 9,300	
10	పెసలు	8,300 - 9,500	
11	తసగ	4,850 - 5,300	

ముందున్న ధరలు సమాచారం కోసం సంప్రటించగలరు.....

డా॥ జి. రఘునాథ రెడ్డి, ప్రధాన పలశోధకులు

మొబైల్ నెం. 0848321232, 18004198800

ఈ మెయిల్ : amic2018angrau@gmail.com

వెబ్ సైట్: www.angrau.ac.in

గమనిక : పైన తెలిపిన ధరలను విచిత్ర పంటల ముఖ్యమార్కెట్లలో గత 16 మండి 28 సంాల ధరలను విశ్లేషించి అంచనా వేయడం జరిగింది. పంట రకము, నాడ్యుత, అంతర్వ్యాతియ ధరలు, ఎగ్గుపుల రేటా బిగుపుకి పరిమితము మూలంగా, దేరా ప్రథమ మధ్యంతర శైక్షణిక/విధిధ పథకాల వల్ల అంచనా ధరలలో మార్పు ఉండవచ్చును. కావున భవిష్యత్తులో పంట ధరల మార్పునకు ఈ కేంద్రం విధిధమైన బాధ్యత వహించు.

